V—K

A BUDAPESTI II-IK KERÜLETI ÁLLAMI FŐREÁLISKOLA HATVANADIK ÉRTESÍTŐJE

B 373/8

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 61. ÉVÉBEN

AZ 1915—1916. ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZLI

DR. SZEKERES KÁLMÁN

KIR. IGAZGATÓ

BUDAPEST, 1916.

„ÉLET" IRODALMI ÉS NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

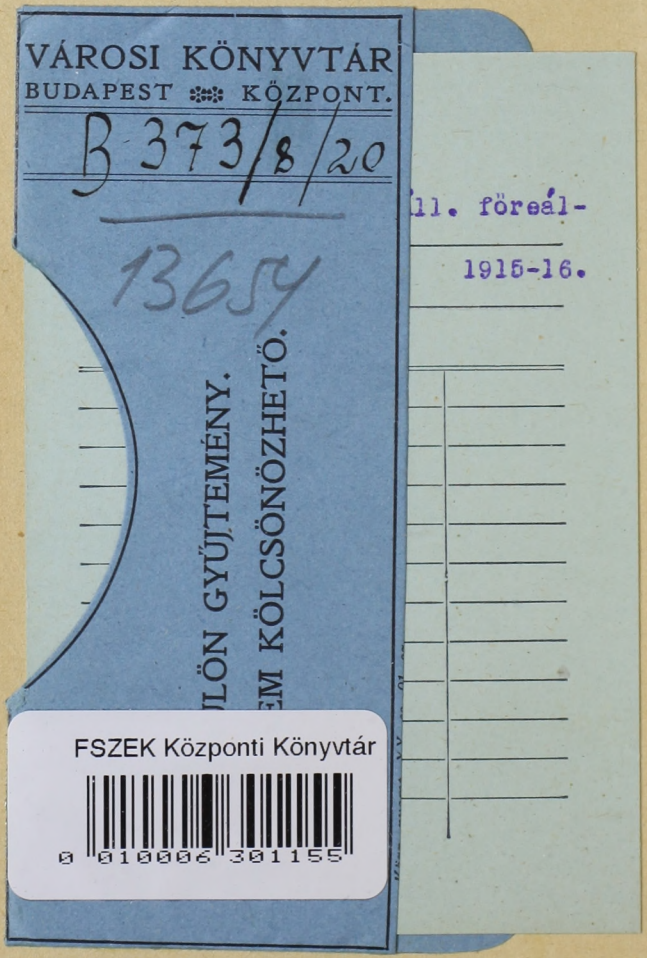
VÁROSI KÖNYVTÁR
BUDAPEST ❁ KÖZPONT.
B 373/8/20
13654
ÜLÖN GYŰJTEMÉNY.
EM KÖLCSÖNÖZHETŐ.
11. főreál-
1915-16.
2012
FSZEK Központi Könyvtár
0 010006 301155

B 373/8/20

A BUDAPESTI II-IK KERÜLETI ÁLLAMI FŐREÁLISKOLA HATVANADIK ÉRTESÍTŐJE

LELTÁROZVA 1963

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 61. ÉVÉBEN

AZ 1915—1916. ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZLI

DR. SZEKERES KÁLMÁN

KIR. IGAZGATÓ

BUDAPEST, 1916.

„ÉLET" IRODALMI ÉS NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

1978

1985

В 7231/8
А 3654

Ő Császári és Királyi Fensége

László főherceg úr

a lefolyt tanévben intézetünk növendéke volt. Mint a IV. A. osztály rendes tanulója az előadásokat pontosan látogatta és az évvégi vizsgálatot sikeresen letette. A jövő tanévben az V. osztályba lép.

A mi háborúnk nemzeti és erkölcsi szempontból.

1916 május 1-én, a gorlicei áttörés iskolai emlékünnepén elmondotta:
Dr. Koczogh András.

„Nem vagyok egyéb, mint a Gondviselés eszköze; ameddig szüksége lesz rám, fenntart, ha pedig már nem lehetek hasznos a számára, össze fog törni, mint egy értéktelen tárgyat" — mondotta az újkor legnagyobb hódítója. — Igen, az örökkévaló Isten megtartja mindazokat, akiket alkalmas eszközöknek vél az ő nagy céljainak a megvalósítására. Ezért tartotta meg annyi sok vész és viszontagság között a magyar nemzetet is. Megtartotta a legutóbbi nagy vérzivatar romboló árjai között is, mert célja van vele és méltónak ítélte a fennmaradásra. Igaz, hogy ezért áldozatot kellett hozni, mert a győzelem óriási küzdelembe került. Tömérdek vér és könny áztatta a győzelem színhelyét, de ha a történelem fontosabb eseményeit csak futólag is áttekintjük, azt találjuk, hogy az emberiség élete örök küzdelem s a dicsőségért és jutalomért mindig ki kellett állni a tűzpróbát úgy az egyes embernek, mint a nemzeteknek.

Az ősenergia, az az élni, érvényesülni, hatni, fejlődni, alkotni akarás és törekvés, egyetemes örök törvény s kiterjed nemcsak a szerves, hanem a szervetlen világra is. Földünk őstörténetének egyes fázisai, sőt úgy a belsejének, mint a felületének mai élete is nem örök harcról, munkáról s az energia folytonos változásáról beszélnek-e? Milyen hatalmas geologiai küzdelem mehetett végbe a Földön akkor, amikor pl. a *Magas-Tátra* vagy az egész *Kárpátok* kiemelkedtek. Aki látta valaha a *Dunajecnek*, a Kárpátok csodaszép folyójának az égbe meredő roppant sziklák között kanyargó folyását, vagy végighajózott az Aldunán

Báziástól Orsováig, nemcsak a vidék lebilincselő szépségében, a folyók tiszta tükrében, s a hatalmas sziklák változatos alakulásában gyönyörködhetett, hanem az a gondolat is felmerülhetett lelkében, hogy milyen hatalmas erőt és küzdelmet kellett a víz erejének kifejteni, amíg az óriási akadályokat át tudta törni és le bírta győzni.

A XX. század embere büszke volt alkotásaira s önteltségében a teremtő Isten tekintélyét is le akarta rombolni, hogy helyébe magát állítsa oda, aki nemsokára urává lesz a természetnek, sőt talán az életnek is. És íme, amikor elbizakodottságában már nem ismert határt, akkor a világháború, mint egy hatalmas tiltakozás belezúg a zakatoló gépek munkájába, az atheisták istenkáromló cinizmusába s a szenzualisták frivol szórakozásába; elszólítja a gyárból s az eke mellől a munkásokat, a hivatalból a tisztviselőket, az iskolából a tanárt és tanulót egyformán, hogy haláltokádó tüzét zúdítsa a fiatal életerőkre, boldog családapákra s elsöpörje annyi fiatal szívnek a reménységét, vágyait és törekvéseit. És betölti a levegőt a haldoklók hörgése, a sebesültek idegrázó jajkiáltása. Majd következik a pusztulás, inség, nyomorúság, özvegyek gyásza és árvák siralma, nemzetek és országok pusztulása.

Mivé lettek a XIX. század alkotásai, a technika vívmányai, a vegytan csodái? Hát ezért dolgozott millió és millió szorgos kéz s ezer meg ezer agyvelő, hogy az ipar, kereskedelem és tudomány is a rombolás és pusztítás szolgálatába álljon.

Bizony, ha a humanitás, a szeretet és ideálizmus szempontjából tekintjük a háborút és fölemelkedünk a lelkivilágnak magasabb szférájába, akkor megrendül a lelkünk, összeszorul a szívünk és tehetetlenül, kielégítő magyarázatot nem találva kérdezzük: Miért is kellett ennek így történni? Ha elgondoljuk, hogy ugyanakkor, amikor a militarizmus óriási terheitől szabadulni szeretnénk s Európa népei képtelenségnek tartják a nagyobb és hosszantartó háborút, a nemesebb lelkek pedig a világbékéről komolyan tanácskoznak; tehát éppen akkor törjön ki a minden idők legvéresebb, legkegyetlenebb és legöldöklőbb háborúja; és most, másfél év múlva is (bár minden nép epedve vágyik a béke után) folyton növekedő gyülölettel, erőszakkal, barbár módon pusztítják és gyilkolják a civilizált világ nem-

zetei egymást, — ha erre gondolunk, a háború megértése megoldatlan problémaként tűnik fel előttünk.

Mivel minket közvetlenül Oroszország pánszláv politikája sodort a nagy viharba s ennélfogva helyzetünk, viszonyunk és érdekünk a világháborúban teljesen speciális, éppen ezért nekünk elsősorban nemzeti szempontból kell vizsgálni és tekinteni a háborúnak nemcsak okait, hanem hatását, eredményét, veszedelmét, kárát és hasznát egyformán.

***

Fájdalom, a történelem lapjait jó részben önző vagy önzetlen, támadó, vagy védelmi, ideális, vagy materiális okból folytatott harcok és küzdelmek töltik be. És vajjon van-e nemzet, amely annyit küzdött volna létéléért, alkotmányáért, önállóságáért és az európai kultúreszmék terjesztéséért, mint a *magyar nemzet?*

A honszerzés talán még nem kerülhetett sok vérbe és áldozatba, mert hazánk földje akkor félig-meddig gazdátlan volt. Itt egy nép sem tudott a magyar előtt maradandó országot alapítani. Ezt a hazát a gondviselő Isten adta a magyar fajnak s csak azt kívánta tőle, hogy méltóvá tegye magát ajándékára. És amióta Szent István a keresztény-magyar államot megszervezte, azóta a magyar nemzet nemcsak vérrel és vassal, hanem anyagi és erkölcsi erővel, áldozattal, kitartással, türelemmel és munkával is *méltóvá tette magát az örökkévaló Isten kegyelmére.* Nemcsak önmagát védelmezte meg a keleti barbár népek támadásai ellen, hanem a nyugati civilizált államokat is. S míg egyfelől védelmezője volt a Nyugatnak, amely azt soha meg nem hálálta, addig a tőle átvett eszméket, intézményeket saját nemzeti karakterének megfelelően tovább fejlesztette.

Alkotmánya a legrégibb Európában, mert nemcsak az aranybullával kezdődik, hanem azt lehet mondani, a vérszerződéssel. A jogegyenlőség szempontjából pedig föltétlenül fölötte áll az angolnak, amely a nemzet egy jórészét (a katholikusokat) nagyon is igazságtalan elbánásban részesítette. A *nyugati kultúreszmék*, mint a kereszténység, reformáció s a liberálizmus mind olyan mély gyökeret vertek a magyar nemzet életében, mint akármelyik nyugoti államében. Nem tagadjuk, voltak

hibáink is. Ismeretes a régi nemességnek önzése, pártoskodása és szűkkeblűsége, de az is bizonyos, hogy erényei felülmúlták a nyugateurópai államok kiváltságos osztályainak az erényeit, mert hazájukat a legnagyobb pártoskodás közepette sem juttatták oda, ahova például a lengyel nemesség s jobbágyaikkal sohasem gyülöltették meg úgy magukat, mint a francia nemesség.

Az európai nemzetek sohasem becsülték meg és sohasem méltányolták azt az óriási áldozatot, amit a magyar nemzet hozott érettük és a kereszténységért. Valóban elfogultság nélkül mondhatjuk, hogy annyi önfeláldozást, idalizmust, lelkesedést s emellett szívósságot a nemzeti és általános keresztény küzdelmekben, mint hazánkban Hunyadytól egészen a költő Zrinyi Miklósig, Európa egy nemzeténél sem találunk. Hiszen ugyanakkor, amikor a költő Zrinyi Miklós a kereszténységet védi a török ellen s minden gondolatát és tetterejét ez foglalja le, Franciaországban a Frond zavargásokkal vesződnek, Angliában pedig Crommwell királyt végeztet ki, ami bármennyire alkotmányos érdekből történt is, egy csöppet sem egyetemes keresztény érdek.

A magyar nemzet harcias vitéz nemzet volt kezdettől fogva, de sohasem tört szomszédainak a leigázására, amit pedig mostani ellenségei nagyon is gyakran megtettek. A XV. század óta hódító politikát egyáltalában nem folytattunk. A honfoglalás után csak a tenger mellékét vettük állandóan birtokunkba, de az is gazdátlan terület volt és tegyük hozzá, hogy jobb és méltóbb birtokost nem is kaphatott volna. És éppen ebben különbözik a magyar más nemzetektől, hogy míg mások önző, anyagi érdekekért harcoltak, addig a mi történelmünket *alkotmányunkért és hazánk területének védelméért folytatott küzdelmek töltik be.* Az angol, francia, sőt a német nemzet is büszke olyan hadjárataira, amelyeknek végeredményük, esetleg a céljuk is hódítás volt, de a magyar csak önvédelmi harcairól, Hunyady, Szondy, Losoncy, Zrinyi önfeláldozásáról, főképpen pedig a kuruc háborúkról s a 48-as szabadságharcról emlékezik meg szeretettel és lelkesedéssel. A magyarnak minden nagyobb harca kapcsolatos nemzeti életével s ettől szinte elválaszthatatlan. Sohasem a telhetetlenség vezette. S amióta

államot szervezett, még *ellenségeivel* szemben is mindig *lovagiasabb és humánusabb* volt úgynevezett civilizált szomszédainál.

* * *

A magyar nemzet lelki fejlődését és szellemi emelkedettségét híven illusztrálja a XX. század világháborúja. Nemzetünk nem hasztalan élt itt ezer éven át, mert hiába fogtak rá annyi rosszat s hiába ignorálták nyugoti szomszédai, ma föltétlenül magasabb színvonalon áll, mint akármelyik európai nemzet. Magasabb színvonalon áll. Ez nem túlzás, mert amikor Európa lángbaborult, egyetlen nemzet sem irtózott annyira az öldöklő háborútól, mint a magyar és csak a mi monarchiánk volt az, amely tisztán önvédelemből fogott fegyvert.

Az egyik napon még aggódtunk és irtóztunk a háború borzalmaitól, mert tudtuk azt, hogy fejlődésben levő iparunkat, kereskedelmünket s kultúránkat, ha le nem töri is, de derékban fogja sújtani és évtizedekre visszavet bennünket. De a másik nap már, mintha minden oldalon egyszerre gyulladt volna ki a lelkesedés szikrája, az egész ország táborrá változott s mindenféle leírhatatlan lelkesedéssel énekelték: „Ferenc József azt üzente!"

Ámbár a háború sok könnyet sajtolt ki a szemeinkből, rendkívüli próbára tette türelmünket, elvette legjobbjainkat, elpusztította hazánk egyrészét, szóval kiszámíthatlan áldozatba került, mégis, ha a morális értéket, az erkölcsi fölemelkedést, az áldozatkészséget s hőseinknek dicső tetteit és soha el nem évülő ragyogó példaadását tekintjük, mondhatjuk, hogy *az erkölcsi nyereség határozottan felülmúlja a veszteséget.* Miért? Azért, mert egy nemzet erkölcsi értéke mindig attól függ, hogy mekkora *erkölcsi erőt* képvisel és tud kifejteni.

A magyar nemzetben olykor szunnyadó anyagi és lelki energiát a legtöbbször a nemzeti veszedelmek ébresztették fel. Sokszor beállott nemzeti életünkben a dekadencia; a materiálisabb korok nem egyszer elnyomták a szellemi és lelki élet nemesebb aspirációit, de valahányszor nemzeti létünket, alkotmányunkat, nyelvünket vagy hazánk területét fenyegette veszedelem, olyankor a nemzeti lélek, mintha varázsvesszővel érintették volna, egyszerre széttörte a közöny bilincseit és a hősiesség exaltációjával soha el nem múló dicsőséget vívott ki magának.

Jól emlékezhetünk rá, hogy társadalmi kulturális és erkölcsi életünkön ezelőtt néhány évvel is olyan zsibbadtság vett erőt s különösen ifjúságunkon olyan tespedés, fásultság és erkölcsi dekadencia uralkodott, hogy szinte kételkedtünk azon, vajjon képesek leszünk-e még magasabb és ideálisabb eszmékért hevülni, lelkesülni, tenni és áldozni. Úgy tetszett, mintha a költő panasza a mi lelkünkből zokogna fel:

Én népem, múltba vagy jövőbe nézz:
Magyarnak lenni oly bús, oly nehéz!

És íme, amikor azt hittük, hogy a legmélyebbre szálltunk, ahonnan nincs többé felemelkedés, hogy már a hazaszeretet eszméje is elhalványult s csak puszta cégérré lett, akkor egyszerre, mint a villámlás, vagy a sötét éjszakába hirtelen belesüvöltő vihar, feltámadnak a leláncolt erők, újraélednek a lethargiában alvó lelkek s mintha Csaba húnjai, Szent László lovagjai, Hunyady vitézei, Zrinyi halálra kész csapata vagy pedig Rákóczi kurucai szállnának síkra, megindul az egész ország, hogy nagyot dobban rá minden magyarnak a szíve: *Íme, mégis van bennünk életerő!*

Hogy az első hadműveletek ránk nézve nem jártak a remélt sikerrel, annak az oka nem katonáink bátorságának és vitézségének a hiányában rejlett. Hiszen az ellenség óriási begyakorolt tömegével szemben a legtöbb helyen a mi gyakorlatlan népfölkelőink állottak szemben, akiknek évekig fegyver sem volt a kezében. Amint azonban a lelkesedéshez tapasztalat, gyakorlat, céltudatos taktika s ellenségeink léleknélküli tömegével szemben erkölcsi fölényünknek az öntudata járult, a diadalmas csaták egymást váltották fel, a régi harci kedv és szellem újraéledt.

De érthető is, hogy katonáink minden erejüket megfeszítve, valóságos titáni küzdelmet vittek véghez. A barbár ellenség falvainkat, városainkat feldúlta, véreinket menekülésre kényszerítette, barbárságának minden művelt ember előtt örökre megbélyegző rút bizonyságát adta. A fájdalom, keserűség és reménytelenseg mindnyájunkon erőt vett. Már csak a hivők reménykedtek s nem volt más menedékünk, mint a *Gondviselő Isten*, aki még sohasem hagyta el nagy veszély idején az ő

népét, ha bűneit beismerve, előtte megalázkodott. És a hivők imája nem hiába ostromolta az egeket; az a hazaszeretet, amelyet a Mindenható oltott bele a magyarba, az O segítségével csodákat művelt.

***

A földrajzi tényezőknek mindig nagy jelentőségük volt valamely ország történeti kialakulására és fejlődésére. Hogy hazánk történetében mit jelent a *Kárpátok*, arra külön könyvet kellene szentelni. Az bizonyos, hogy alig van ország a Föld területén, amelyet olyan hatalmas védőbástya úgy venne körül éppen a politikai határokon, mint ahogy hazánkat övezik a Kárpátok. A *Kárpátok* úgy emelkednek fel, mint egy hatalmas tiltakozás arra nézve, hogy ezen belül ellenség nem vetheti meg a lábát, mert itt olyan nemzettel kerül szembe, amely évezreden át generációk életének és vérének a feláldozásával örök birtokává tette ezt a földet. S a Gondviselés azért vezette ide, hogy a természet erői által is védve és oltalmazva legyen.

A mostani háború azonban nemcsak nemzeti, hanem *világtörténelmi jelentőségű tényezővé emelte a Kárpátokat.* Itt tört meg Kelet barbárainak erőszakos támadása egy szabad nemzet ellen. Az orosz hadvezetőség ugyanis látva azt, hogy Berlinbe mégsem olyan könnyű eljutni, mint ő gondolta, elhatározta, hogy Budapesten keresztül Bécs-felé vezeti az orosz sereget. Három nagy offenzivát kezdtek az oroszok a Kárpátok ellen: 1914 novemberben, majd karácsony után január végéig s végül Przemysl elfoglalása után; s ez a három támadás több, mint félmillió emberükbe s rengeteg munícióba került. Az utolsó harcok idején naponta összesen 400 vonatot indítottak el hazájuk felé, megrakva nagyobbrészt sebesültekkel. „S amit mi mindig tudtunk, megtudta az orosz is, hogy a Kárpátoknak kemény homloka, és kemény ökle van" — írja a háború egy krónikása.

A támadások természetesen az átjáróink ellen irányultak s s a duklai, vereckei, uzsoki, lupkovi és Tatár-szorosokat egy időre el is foglalták. Az orosz támadás áprilisban volt a legelkeseredettebb. Ezer számra áldozták fel embereiket hiába. De mikor a mieink támadásba mentek át, a magyar, osztrák és német seregek, úgy söpörték maguk előtt az ellenséget, „mint az őszi szél a hulló falevelet."

1915 május 2.-án, a híres *gorlicei áttöréssel* végleg összeomlott az orosz seregnek hazánk ellen irányuló offenzivája. Mint csaknem mindenütt, úgy itt is a német hadosztályok mellett különösen a magyar honvédek tüntették ki magukat (főleg a 39. honvéd hadosztály). A fővezérek közül *József főherceg, Boroevics, Linnsingen, Pflanzer-Baltin tábornokok és Szurmay Sándor vezérőrnagyé* stb. az érdem. De mit szóljunk a névtelen hősökről? Van-e hivatott író, aki le tudná írni azokat a szenvedéseket és küzdelmeket, amelyeket katonáinknak a januári és februári rettentő, az 1849-ikire emlékeztető hideg tél miatt kellett kiállaniok. S az időjárás zordonságához még hozzájárult a folytonos nyugtalanság, harc és tusakodás az ellenséggel. Dukla mellett 14-szer mentek rohamra egy nap alatt, hogy a túlerővel támadó oroszokat visszaverjék.

És mégis kitartottak, és mégis hősök maradtak. A honvéd és népfölkelő türelmével, vitézségével és önfeláldozásával ragyogó betűkkel írta be nevét hazánk önvédelmi harcának történetébe.

És mit mondjunk azokról a *diákokról*, akik innen az *iskola padjairól mentek el* sokan önként, bátor szívvel, lelkes hősi elszántsággal, pedig tudták, hová mennek. Méltókká tették magukat a költő dalára:

Csodálatos ifjú sereg,
Mely nem tudni, hogyan támad,
Napok szülték, mégis, mintha
Szülte volna három század.[1]

Van már, amiből a költő, a művész, az államférfi és katona inspirációt meritsen; most már

Nagy szívvel, melyben nem apad a hűség;
Magyarnak lenni: büszke gyönyörűség!
Magyarnak lenni: nagy és szent akarat,
Mely itt reszket a Kárpátok alatt:
Ha küzködőn, ha szenvedőn, ha sírva
Viselni sorsunk, ahogy meg van írva,
Lelkünkbe szíva magyar földünk lelkét,
Vérünkbe oltva ősök honszerelmét,
Féltőn borulni minden magyar rögre,
S hozzátapadni örökkön-örökre!...[2]

[1] Tóth Kálmán „Előre" c. költeményéből.
[2] Sajó Sándor „Magyarnak lenni" c. költeményéből.

A háború sötét borzalmai megremegtetik a szívünket, de ha hőseinkre gondolunk, akkor az öröm és nemzeti büszkeség hatása alatt magasan szárnyal a lelkünk. Becsüljük meg őket. Ha egy vak vagy béna katona mellett megyünk el, jusson eszünkbe, hogy érettünk lett világtalanná, érettünk lett bénává! Nem vak ember, nem béna ember az, hanem nemzeti hős, aki vére hullásával áldozott a haza megtartásáért. A háború, — mondja Prohászka Ottokár — mint fizika, csupa sötétség, de *a hősiesség, amely az ethika kivillanása, csupa fényesség.*

Nemzetünk fennmaradásának legbiztosabb garanciája: a hazaszeretet és az önfeláldozás csodákat művelt. Kétségtelen, hogy a háború eddigi folyamában nem az orosz hadsereg óriási száma s nem is Anglia pénze, hanem a magyar vitézség és lelkesedés s a német erkölcsi komolyság, bölcs vezetés és kitartás: szóval *nem az anyagi, hanem az erkölcsi tényezők és erők arattak diadalt.*

***

Az a kérdés most Kedves Tanítványaim, hogy mi, *akik eddig itthon maradtunk*, megelégedhetünk-e azzal, hogy hőseink kivívják számunkra a győzelmet s talán életüket is feláldozzák érettünk? *Vajjon nincs-e nekünk is nagy és szent kötelességünk, tartozásunk hőseinkkel és a hazával szemben? Katonáink elvégezték a feladatukat, hát mi teljesítjük-e?* Vajjon akik itthon maradtak, nem profanizálják-e hőseink véráldozatát, nem tékozolják és nem prédálják-e el azokat az értékes erkölcsi kincseket és értékeket, amiket ők megszereztek a számunkra? Pedig Kedves Tanítványaim, a *haza sorsa*, jóléte és boldogsága nemcsak a háborúban dől el, hanem jórészt *a békében is.* Németország azt a hatalmas erkölcsi és anyagi erőt, amellyel most ellenségeit legyőzte, a békében gyűjtötte. Hiába győzünk mi most a háborúban a külső ellenségeink felett, ha a mi *belső, lelki ellenségeink:* az erkölcstelenség, az önzés, a közöny, a léhaság, a durvaság és megbízhatatlanság itt maradnak közöttünk.

Nemcsak az egyes embernek, hanem a nemzeteknek is megvan a tragikuma. De a katasztrófát itt is mindig nagy bűnök előzik meg. A végzet-tragédiák még a költészetben sem elégítik ki igazságérzetünket. Tragikumát csak az a nemzet

kerülheti ki, amely felismeri Istentől kijelölt hivatását s azt becsületes, erkölcsös eszközökkel törekszik megvalósítani.

Múltunk történetéből és mai társadalmi életünkből úgy látszik, hogy a magyar fajnak különösen három fő feladat betöltésére kell törekedni. Az első önmaga iránti kötelessége a *nemzeti jellemnek* kulturális és erkölcsi alapon való kifejlesztése, amelyről a művelt világ népei is tudomást vegyenek s elismerjék, hogy itt a Kárpátok alatt egy fizikailag erős, edzett, lelkileg művelt, erkölcsös nemzet jogos, szilárd, megingathatlan birtokosa ennek a természettől gazdagon megáldott országnak. A második feladatunk, hogy itt *a hazában élő nemzetiségeket,* akik a mostani nagy küzdelemben velünk együtt harcoltak, mint értelmi és erkölcsi fölényben élő faj, öleljük magunkhoz szeretettel, melegséggel és ők velünk együtt dolgozzanak a magyar nemzeti állam kiépítésén és megerősítésén. Ha ezt a kettőt elértük, akkor a harmadik feladat nem lehet más, minthogy azt a *nemesebb kultúrát,* amelyet mi átvettünk és átveszünk a Nyugattól, *adjuk át a Keletnek* s így valóban közvetítői, terjesztői legyünk a civilizációnak.

Ezek a feladatok Kedves Tanítványaim, nem újak, igen régiek. És én mégis azt hiszem, hogy a megoldásuk nem lesz könnyű. Szép frázisok, nagyhangú elhatározások és kijelentések, sőt még törvények és intézmények sem sokat használnak. Nemzeti feladataink megvalósításához mindenekelőtt eszmékre, ideálokra és morálra, erkölcsre van szükség. Hiába van a legkiválóbb alkotmányunk és hiába vannak törvényeink és intézményeink, sőt még anyagi jólétünk is, ha a *lelkünk* nem tud felemelkedni egy tisztább, magasztosabb és nemesebb világba. „Nincs oly politikai alkhimia, amelynek segítségével ólomösztönökből arany tetteket nyerhetnénk" — írja Spencer Herbert.

Uram, adj minekünk megújult szívet és lelket! Ez legyen a mi imádságunk. De vajjon kikre vonatkozhatik ez az imádság? Öreg embereknek nehéz megújulni és megváltozni. A világtörténelemben azt tanuljuk, hogy új korszakok és kiválóbb alkotások kezdeményezése nagyobbrészt fiatalemberek nevéhez fűződik. És bizonyos, hogy *amilyen egy nemzet ifjúsága, olyan a nemzet jövője.* Ha valamely nemzet ifjúsága léha, romlott és erkölcstelen, mit várhat akkor az a nemzet?

Aki tárgyilagosan vizsgálja az eseményeket, el kell ismernie, hogy a magyar tanítóságnak és tanárságnak nem kevesebb része van a mi győzelmünkben, mint az 1870-iki háborúban volt a német Schuhlmeistereknek. És bizonyos, hogy mint a múltban, úgy a jövőben is a magyar tanárság és tanítóság azt fogja legfontosabb feladatának tekinteni, hogy a *hazafias és erkölcsvallási érzést* ápolja tanítványaiban... A növényben két erő működik: az egyik a geotropikus, arra kényszeríti, hogy gyökereit a földbe eressze; a másik, a heliotropikus, a növény szárait és leveleit felfelé vonzza az ég, a fény, a világosság felé. Mi is két főérzelmet akarunk kifejleszteni és erőssé tenni a tanuló ifjúságban: az egyik a *hazaszeretet érzelme,* amelyik idekapcsolja az édes haza földjéhez; a másik érzelem pedig fölfelé emelje a magasságok, a minden szép, jó és nemes eszmék, forrása a végtelen tökéletesség: *Isten felé.*

Ti reátok, Kedves Tanítványaim, akiket a vérzivatar megkímélt, vagy meg fog kímélni, ti reátok vár, ezután a legfontosabb feladat. Mert hogy nemzetünk hivatását teljesíthesse, ahhoz első sorban vallásos, erkölcsös, kötelességtudó, tiszta érzésű és ideális, nemes gondolkodású ifjúságra van szüksége.

Én azt hiszem, hogy Európa népeinek nincs egyetemesebb kívánsága most, mint hogy ezt a mindnyájunkra ólomsúllyal nehezedő háborút a béke és nyugalom váltsa fel. A mi szívünknek is ez a legfőbb óhajtása. De nekünk nem szabad olyannak remélnünk a béke korszakát, amely a tétlen nyugalomban s a kellemes, könnyebb életben nyilvánul. A háború után új perspektívák nyílnak, új munka, új korszak kezdődik, amelyben azoknak kell majd előljárni, akik, bár kötességüket teljesítették, mégis a vihar közvetlen tombolásától Isten kegyelméből távolabb lehettek. Nehéz feladatok és küzdelmek előtt állunk a háború után is, de ha megújult szívvel s ideális lélekkel indulunk a jövőnek, akkor nincs okunk csüggedni. Ha Isten velünk, ki ellenünk!

Kedves Tanítványaim, ha hőseinknek a háborúban tanúsított vitézségéhez és erkölcsi nagyságához méltókká teszszük magunkat, úgy a megtisztult magyar társadalom és nemzeti élet ki fog emelkedni a bűnnek, a nyomorúságnak és a szenvedésnek fellegéből és betölti egy nemesebb és ideálisabb világnak fénye, ragyogása és dicsősége.

Régi tanítványok negyven éves találkozása.

Az iskolaév kezdetén ifjúságunk a megemlékezés kegyeletes és szép ünnepének volt tanuja. Az intézet régi tanítványainak egyik évfolyama jelent meg az évnyitás templomi és a díszteremben tartott iskolai ünnepén, hogy hálát adjon az Ég Urának a megmaradtakat megtartó kegyéért, felújítsa és felfrissítse a már lassanként elhalványuló visszaemlékezés képeit, kifejezést adjon az elhunytak iránt való kegyeletének, megszilárdítsa az élők közt a régi baráti összetartás kötelékeit és hálával adózzék az intézetnek s egykori tanárainak azért az alapvető munkáért, amelynek alapján őket 40 év előtt további tanulmányaikra, jó részüket az élet útjaira kibocsátották.

Az egykori gyermekifjak helyett meglett korú férfiak jelentek meg közöttünk. Soknak hajába ősz szálakat vegyítettek a lefolyt évtizedek, az élet küzdelmei megkeményítették az arc vonásait, de mint az ünneplés lefolyása mutatta, nem oltották ki a szívnek hevülését, a barátság s a hála meleg érzését, a nemes és a szép iránt való lelkesedést.

A régi iskolatársak sorai nagyon megritkultak. Mikor 1875 június 24.-én reáliskolánkat elvégezték, 65-ön voltak. Azóta 27-en tértek örök nyugovóra s a többiek közül is éppen 27-en jöttek el meghatott lélekkel a hívó szózatra, hogy egy napot a munkára rendeltek szürke sorozatából kiragadva, azt a multba visszatekintésnek s az emlékek felidézésének színes és ragyogó ünnepévé avassák.

Az életben levők közül jelenvoltak: *Brooser* Mór iparfelügyelő, *Czeisberger* Ernő erdőtanácsos, *Gaul* Károly felsőipariskolai igazgató, *Guckler* Gyula K. O. vasúti felügyelő, *Guckler* Károly székesfővárosi erdőmester, *Henisch* Győző postatakp.

Martin I., Siposs B., Néder I., Guckler Gy., Mettelka F., Kriván A., Kranz A., Kun B., Höberth B., Honisch Gy., Vértesi F., Guckler K., Szabó G., Brooser M., Récsei E., Zeiller K., Turtsányi K., Petz K., Klemp G., Udránszky J., Paszlavszky J., Dr. Szekeres K., Gaul K., Király J.

főszámtanácsos, *Hőberth* Béla ny. pénzügyi tanácsos, *Király* József ipariskolai igazgató, *Klemp* Gusztáv felsőipariskolai igazgató, *Kranz* Alajos p. t. főfelügyelő, *Kriván* Antal földműv. min. főszámtanácsos, *Kun* Bertalan MÁV. főfelügyelő, *Martin* Izidor D. V. felügyelő, *Mettelka* Frigyes MÁV. felügyelő, *Néder* István k. isk. igazgató, *Pecz* Kornél MÁV. főfelügyelő, *Rendes* Ferenc MÁV. felügyelő, *Récsei* Emil MÁV. felügyelő, *Siposs* Bertalan jegyző, *Szabó* Géza g. káptalani számvevő, *Turtsányi* Kálmán földműv. min. főtiszt, *Udránszky* József földműv. min. osztálytanácsos, *Vértesi* Ferenc min. főszámtanácsos és *Zeiller* Kálmán p. t. felügyelő.

Külön zászló és pedig ugyanazon zászló alatt, amely alatt negyven év előtt is a templomba jártak, abba a hosszú menetbe beállva, amellyel a jelenlegi növendékek, a kapucinus atyák templomába vonultak, velünk jöttek az isteni tiszteletre. A Veni Sancte hangjai, a hely s a környezet hatása bizonnyára életre varázsolták elméjükben gyermek- és ifjúkoruk szunnyadó emlékeit, amelyek talán rég elfelejtetteknek látszottak, de titkon lappangva mégis ott rejtőztek lelkük mélyén s mintegy bűvös hatásra most új életet kezdtek élni.

A díszteremben összesereglett fiatalság jelenlétében intézetünk igazgatója üdvözölte a régi növendékeket, követendő példa gyanánt állítva őket az újak elé. Nevükben *Udránszky* József földművelésügyi miniszteri osztálytanácsos köszönte meg az üdvözlést, és a következő lelkes beszédben tekintett vissza a mult időkre, a diákélet kedves emlékeire, s társai közérzését tolmácsolva, fejezte ki háláját az iskola iránt.

Nagyságos Igazgató Úr!
Mélyen Tisztelt Tanári Kar!
Kedves Barátaim!

Mindenekelőtt hálás szívvel köszönjük az intézet jelenlegi kitűnő vezetőjének hozzánk intézett szívélyes üdvözlő szavait és azt a kitűntető figyelmet, hogy szűkebbkörű ünnepünkön a nagyrabecsült tanári karral együtt megjelenni, annak fényét emelni és négyévtizedes távollét után, körükbe ismét befogadni szíveskedtek.

Megilletődve, mélyen meghatva látom körünkben az elmúlt idők — hála Istennek friss, jó egészségnek örvendő — kép-

viselőjét, nagyságos *Paszlavszky* József, nagyrabecsült, szeretve tisztelt tanárunkat. Többi még életben levő tanáraink, nem lakván Budapesten, nagy sajnálatunkra nem jelenhettek meg.

A hálás szívvel, őszinte, meleg érzéssel font babérkoszorú elsősorban őt és őket illeti meg, akik nem kímélve fáradságot, igaz lelkesedéssel, hazafias szellemben és magas színvonalon, igyekeztek velünk megösmertetni mindazt, amire a magyar haza polgárának, a művelt társadalom hasznos munkásának szüksége van.

Szívünk egész melegével, a visszaemlékezés jóleső érzésével üdvözlöm, fogadják hálás, mégis kedves és híven ápolt emlékekből fakadó őszinte köszönetünket.

Most kedves társaim, emléketekbe kívánom hozni azt a boldog, felejthetlen időszakot, amidőn boldog emlékű, kiváló hírű, szeretett, hogy ne mondjam imádott *Say* Gusztáv igazgató vezetésére bízott, a kitűnő intézet küszöbét átléptük és hosszabb időn át, arany ifjúságunkat élvezve, készültünk az élet küzdelmeire.

Negyven év előtt hagytuk el az intézet padjait és a szélrózsa minden irányában szétszóródva, duzzadó ifjú erővel, alapos felkészültséggel, a hazaszeretet magasztos szent érzésével szívünkben, kerestük boldogulásunkat és hogy helyünket megállottuk, hogy büszkén, felemelt fővel tekinthetünk 40 éves munkás életünkre vissza, azt elsősorban ennek az intézetnek köszönhetjük, amely megadta az alapot a tudomány művelésére, megadta az erkölcsi erőt minden válságos idők csapásainak leküzdésére.

A sors kegyeltjeinek tekinthetjük magunkat, akik itt ma megjelenhettünk, a Mindenható jóvoltából megértük ezt az örömünnepet és ne csodálkozzunk, ne csüggedjünk, — hiszen 40 év egy emberéletben igen nagy időszak — ha külsőleg, fájdalom megváltozva, valljuk be, megöregedve, de szívünkben a régi szeretet, melegség érzésével, üdvözöljük egymást.

Sajnos, azonban sok kedves bajtársunk költözött már el az élők sorából, az intézet utolsó évfolyamába beiratkozott 65 társunk közül ma már csak 38-an örülünk az életnek, így mintegy 27-en fejezték be földi pályájukat.

Álljunk meg egy percre. Szenteljünk egy kegyeletteljes pilla-

natot elhunyt kedves társaink emlékének, akiknek nem adatott meg, hogy velünk együtt alázatos fohásszal, buzgó imával köszönjék meg az Egek Urának a sok jót, amivel 40 éven át áldó kezével elhalmozott. Nyugodjanak békében!

Nem minden meghatottság nélkül, de úgy, mint régente, örömmel jöttünk el a mai napon az intézet igen kedves emlékű falai közé, hogy a viszontlátás örömével élvezzük ezt a pár órát s bizonyára még számosabban siettek volna körünkbe, ha a hazánkra nehezedett súlyos idők őket vissza nem tartják. Ez volt különben annak is az oka, hogy a tulajdonképpeni jubileumi ünnepet július hóban is elhalasztani voltunk kénytelenek.

Kérjük a Mindenhatót, hárítsa el felőlünk mielőbb a megpróbáltatások gondterhes felhőit, nyugtassa meg kedveseinkért remegő szívünket, hogy dicsőségesen, régi hagyományaink, hírnevünkhöz méltóan fejezzük be a reánk erőszakolt súlyos harcot. Adja Isten, hogy így legyen!

Összejövetelünk további célját azonban a soha el nem múló hála érzésének, amely bennünk ez intézet iránt szívünk utolsó dobbanásáig élni fog, ünnepies megerősítése is képezte.

A legméltóbban úgy gondoltunk ennek eleget tenni, ha 40 éves jubileumunk emlékét alapítvány átadásával örökítjük meg. A gyűjtésből szerény tehetségünkhöz képest, de meleg hálaérzéssel felajánlott *ezer korona összeget* az igen tisztelt Igazgatóság *rendelkezésére bocsátjuk, azzal a kéréssel, hogy annak kamatai kiválóan érdemes, hazafias érzésű tanulók jutalmazására fordíttassanak.*

Az eddigiekben a multra visszagondolva, a jelenről megemlékezve, engedjék meg igen tisztelt uraim, hogy a jövőbe is vethessek egy pillantást.

Pár szóval az intézet nagyreményű fiatalságához kívánok még fordulni.

Kedves fiatal barátaim! Ti is bizonyára nagy életkedvvel sorakoztatok az intézet padjaiba, hogy az életben elengedhetlen ismeretek e gazdag tárházából kivegyétek osztályrészeteket.

Mi, akik 40 évvel ezelőtt ugyane helyen, mint elődeitek szerepeltünk, mindig híven ápoltuk az intézet és tanáraink iránti hála, iskolatársainkkal szemben az összetartozandóság nemes, meleg érzését, mert a tudomány és szeretet forrása az, ami az

embert a földi élet küzdelmeiben megacélozza és az élet viharaiban nyugalmas partra segíti.

Azt hiszem, nem érhet a szerénytelenség vádja, ha eljárásunkat követésre, figyelmetekbe ajánlom, lebegjen lelki szemeitek előtt a mi példánk oly fényesen, mint az esthajnali csillag. Annak idején, 40 év múlva hálásan fogtok felhívásomra visszaemlékezni.

Adja Isten, hogy szorgalmatok, buzgalmatok nyerje el jutalmát és majdan szeretett magyar hazánk férfias erényekben bőven megáldott, hasznos, munkás polgárai legyetek.

A visszaemlékezés, hála, bajtársi szeretet kifogyhatlan érzésével szívünkben, kívánom, tartsa meg az Úr Isten nagyrabecsült volt tanárainkat, a II-ik ker. m. kir. főreáliskola nagyérdemű igazgatóját, igen tisztelt tanári karát, sokat igérő nagyreményű ifjúságát boldogan, megelégedetten, szeretett magyar hazánk javára, dicsőségére.

Éljenek!

A lelkes visszhangot keltő beszéd után *Paszlavszky* József c. igazgató, az intézet ny. tanára szép beszédben, meghatottan köszönte meg volt tanítványainak megemlékezését. Utána *Bajthay* Péter r. kath. hittanár üdvözölte a volt növendékeket, akiket most ő vezethetett ugyanabba a templomba, amelybe negyven év előtt, mint tanulók jártak.

Az ünnepély befejezése után kedves vendégeink megszemlélték az iskolát, amely sokban megváltozott ugyan azóta, de azért számos egyik-másik részéhez hozzátartozandó régi emlék felújítására nyújtott alkalmat.

* * *

Ezen a helyen is melegen üdvözöljük kedves vendégeinket. Abban az utolsó évben, amikor az intézet kapuján kiléptek, a mi iskolánk s általában a reáliskolák jelentős változáson mentek át. Az 1874/5. isk. évvel ennek az intézménynek egy fejlődési korszaka záródik le. Az ő növendékcsoportjuk volt az utolsó, amely a VI. osztállyal végezte be középiskolai tanulmányait. Már 1876-ban fölállították a VII., a következő évben a VIII. osztályt s 1876-ban tartották meg a VII. osztály jobb előmenetelű tanulóival az első érettségi vizsgálatot. Azóta reformok jöttek, tanter-

vek változtak, a reáliskola sokban átalakult és fejlődött, de ma is a régi reáliskola törvényes örökösének vallja magát s fenntartani igyekszik a régi iskolatípus értékes hagyományait. Nem szakiskola többé, hanem a főiskolára való előkészítést s minél mélyebb általános műveltség megadását tekinti életfeladatának. Közeledett a gimnáziumhoz, éppen úgy, mint a gimnázium is őhozzá, de azért erősen hangsúlyozza ma is a matematikát s a természettudományokat s a modern nyelvek beható tanításával pótolja, ami a klasszikus tanulmányokból számára elérhetetlen. S ebben a formában iskolaügyünknek egy fontos szerve volt a múltban s marad a jövőben. Igazi virágzása s népszerűsége akkor fog még csak bekövetkezni, mikor az egyenlő képesítés törvénybe iktatásával fejlődésének nagy akadálya megszünik. Önérzettel mutathatunk arra, amit 1905-ben az iskola 50 éves jubileuma alkalmával kiadott emlékkönyv lapjai is bizonyítanak, de ami szűkebb keretek közt a mostani jubileum személyi adataiból is kitűnt, hogy hivatali, műszaki, művészi és tudományos köreink sok jeles férfia szerezte meg tudásának alapjait a II. ker. főreáliskola padjaiban, s a közélet különféle terein való sikeres munkásságával becsületére és díszére vált az iskolának, mely őt életfeladatára előkészíteni törekedett.

Nagy megelégedésünkre szolgált, hogy az iskola ilyen értékes szolgálatának teljes tudatát s fenntartás nélkül való elismerését találtuk meg a 40 éves jubileumot ülő ünneplőknél is, kivált abban a szívből fakadó, tüntetésszerű ünneplésben, amelyben egykori tanárukat, Paszlavszky József c. igazgató urat részesítették. Ő a még életben levő kevés számúak közt az egyetlen tanár, ki a régi tanítványok körében megjelenhetett, s így a 40 év előtti tanári kart képviselte.

Ennek az igaz érzésnek és gondolkozásnak közvetlen erővel történt megnyilvánulása nem téveszthette el hatását a jelenlegi tanítványokra sem s ennyiben elsőrangú fontosságú, nevelő értékű tény volt. Ezt köszönjük az ünneplőknek s azt az összeget is, amelynek kamatait alapító-levelükben évenkint egy VI. osztályos jóviseletű és előmenetelű tanuló jutalmazására szánták s amely ennek a 40 éves találkozásnak állandó emléke marad intézetünk életében s évkönyveiben.

Amikor a megjelentek csoportképét közöljük s az ünnepé-

lyen elhangzott szép beszédet és az „1875—1915. negyvenéves emlékalapítvány“ alapító oklevelét lenyomatjuk, Isten áldását kérjük régi tanítványaink életének további útjaira. Ad multos annos!

Alapító oklevél.

A Budapesti II. ker. főreáliskolának az 1875-ik évi július hó 24.-én, az akkori utolsó legmagasabb hatodik osztályát végzett alábbi növendékei 40 éves találkozóra összejőve, volt iskolánk iránt jóleső elismerésünk, köszönetünk és hálánk méltó kifejezéseként elhatároztuk, hogy ennek a napnak emlékére alapítványt létesítünk: *Balázs* Ernő, *Brooser* Mór, *Czeisberger* Ernő, *Gaul* Károly, *Guckler* Gyula, *Guckler* Károly, *Henisch* Győző, *Holl* Gyula, *Hőberth* Béla, *Király* József, *Klemp* Gusztáv, *Kranz* Alajos, *Kriván* Antal, *Kun* Bertalan, *László* Sándor, *Martin* Izidor, *Mettelka* Frigyes, *Pecz* Kornél, *Poritiu* Emil, *Récsei* Emil, *Rendes* Ferenc, *Sipos* Bertalan, *Szabó* Géza, *Turtsányi* Kálmán, *Udránszky* József, *Vértesi* Ferenc, *Zeiller* Kálmán.

Az alapítvány neve

„1876—1915. negyvenéves emlékalapítvány,“

Az alapítvány célja a munka, szorgalom, magaviselet és tanulmányi előmenetel megjutalmazása.

Az alapítvány összege 6%-kal kamatozó egy darab 134.583. számú 1000, azaz egyezer korona értékű járadékkölcsön 1915-ik évi november hó 1-től esedékes szelvényekkel.

Az alapítványi összeg után járó egy évi kamat egészében és évenként az iskolai év záróünnepélye alkalmával keresztény vallású, magyar honos oly hatodik osztályú tanulónak adandó jutalmul, aki a budapesti II. ker. áll. főreáliskolának legalább megelőző két évfolyamát is ebben az intézetben végezte és jó magaviselet mellett kellő előmenetelt tanusított, hazafias gondolkozásában kitűnt s akit az intézet mindenkori tanári kara arra érdemesnek tart.

Az alapítvány kezelésével a budapesti II. kerületi állami főreáliskola mindenkori igazgatója bízatik meg, akinek számadását a tanári kar megbízásából két tanú láttamozza.

Az ajánlás és adományozás jogát az intézet tanári testülete gyakorolja, amely az adományozás fölött abszolut többséggel határoz, szavazategyenlőség esetében pedig az intézet igazgatója dönt.

Ha a budapesti II-ik ker. áll. főreáliskola valamikor megszünik, a nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszterium jelöli ki azt a hasonló irányú intézetet, amely a reáliskola helyébe lép és amelyre az alapítvány átruházható.

Az alapítványt peres és perenkívüli esetekben a budapesti II-ik ker. áll. főreáliskola mindenkori igazgatója képviseli.

Minden egyéb módozat, amely akár az ösztöndíj elnyerésére, akár a ki nem adott ösztöndíj hovafordítására vonatkozik, a tanári testület belátására bízatik.

Ez alapító-levél öt példányban állíttatott ki.

Budapest, 1915 október 31.

Az adakozó alapítók megbízásából:

Dr Hankó Vilmos s. k.,
Dr. Jánosi Béla s. k.,
tanúk.

Pecz Kornél s. k.,
máv. főfelügyelő.

Udránszky József s. k.,
oszt. tanácsos.

Kun Bertalan s. k.,
kir. tanácsos, máv. főfelügyelő.

Kranz Alajos s. k.,
kir. posta táv. felügyelő.

Dr. Szekeres Kálmán s. k.,
kir. igazgató.
P. H.

Mettelka Frigyes s. k.,
kir. tanácsos, máv. főfelügyelő.

1. A budapesti II. ker. áll. főreáliskola igazgatósága kijelenti, hogy az 1000 koronás 6%-os magyar járadékkölcsönkötvényt át- és kezelésbe vette, annak épségben leendő fenntartásáért s kamatainak az alapító-levél határozmányai szerint leendő felhasználásáért vagyoni felelőséget vállal; továbbá, hogy a tanári kar képviselői által elfogadott számadásokat évenkint a nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumhoz bemutatja.

2. Az alapító-levél 1 példánya Kranz Alajos kir. p. t. főfelügyelőnél, az alapítók megbizottjánál, 1 példánya a nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumnál, 1 példánya m. k. közalapitványi igazgatóságnál, 1 példánya a tanker. kir. főigazgatóságnál (Budapest), 1 példánya a budapesti II. kir. állami főreáliskolánál helyeztetik el megőrzés végett.

Budapest, 1915 október 31.

Dr. Szekeres Kálmán s. k.,
kir. igazgató.
P. H.

150.401/1915. szám.

Jóváhagyom.

Budapesten, 1916. évi január 21.-én.

A miniszter helyett:

Madách s. k.,
államtitkár.

P. H.

Cortez Artur alapítvány.

Cortez Artur intézetünknek nyolc éven át minden tanévben jeles előmenetelű és példás magaviseletű tanítványa, aki 1912-ben érettségi vizsgálatát is jeles eredménnyel tette le, mint másodéves műegyetemi hallgató, s mint cs. és kir. 11-ik tábori tüzérezred hadapródja a harctérre ment, ahol 1914 október 16.-án Chyrow melletti (Galacia) ütközetben hősi halált hal.

A megboldogultnak gyászba borult atyja *Cortez Artur*, Kassa-oderbergi vasúti főfelügyelő úr az intézet részére alapítványt tett.

Alapító oklevél.

Alulírott Cortez Artur, a Kassa-oderbergi vasút felügyelője a budapesti II. ker. állami főreáliskolában 1912. június hóban érettségizett és az északi harctéren hősi halált halt kedves fiam emlékét meg akarván örökíteni, gyermekkora óta megtakarított filléreiből 6%-os Magyar Kir. Állami Járadékkölcsön- (Hadikölcsön) kötvényben 500, azaz ötszázkorona névértékű tőkét teszek le a nevezett főreáliskola igazgatójánál, amely mint

„Cortez Artur alapítvány"

más tőkétől elkülönítve kezeltessék s amelynek évi kamata minden iskolai év végén takarékpénztári könyvben kiosztassék.

Ez alapítványi tőkét a budapesti II. ker. áll. főreáliskola mindenkori igazgatója kezeli; az ajánlás és adományozás jogát az intézet tanári testülete gyakorolja, amely az adományozás fölött abszolút többséggel határoz; ha a szavazatok egyenlők, az igazgató dönt. Az adományozás a nagymélt. Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumnak bejelentendő.

Az ösztöndíjra, amely mindenkor csak egy évre szól, számot tarthatnak: magyar honos, jó magaviseletű, római katholikus vallású és lehetőleg jeles előmenetelű szegénysorsú tanulók. Azok, akik az ábrázoló geometriából és matematikából kiváló előmenetelt tanúsítanak, elsőbbségben részesülnek.

Ha a budapesti II. ker. áll. főreáliskola valamikor megszünik, a nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi m. kir.

Miniszterium jelöli ki azt a hasonló irányú intézetet, amely a főreáliskola helyébe lép s amelyre az alapítvány átruházható.

Az alapítványt peres és perenkívüli esetekben a budapesti II. ker. áll. főreáliskola mindenkori igazgatója képviseli.

Minden egyéb módozat, amely akár az ösztöndíj elnyerésére, akár a ki nem adott ösztöndíj hovafordítására vonatkozik, a tanártestület belátására bízatik, az elszámolást is a tanártestület ellenőrzi.

Ez alapítvány öt példányban állíttatott ki.

Budapest, 1914 november hó.

Dr. Hankó Vilmos s. k.,
Dr. Jánosi Béla s. k.,
mint tanú.

Cortez Artur s. k.,
Dr. Szekeres Kálmán s. k.,
kir. igazgató.
P. H.

A budapesti II. ker. áll. főreáliskola igazgatósága kijelenti, hogy a 6% Magyar. Kir. Állami Járadékkölcsön (Hadikölcsön) kötvényben 500, azaz ötszáz korona névértékű tőkét (vagyont) át- és kezelésbe vette, annak épségben leendő fenntartását s kamatainak az alapító-levél határozmányai szerint leendő elhasználásáért felelőséget vállal; továbbá, hogy a tanári kar képviselői által elfogadott számadásokat évenkint a nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumhoz fölterjeszti.

Budapest, 1915 szeptember 23.

Dr. Szekeres Kálmán s. k.,
kir. igazgató.
P. H.

122.299/915. szám.

VIII/a.

Jóváhagyom azzal, hogy az alapítvány kamatai nem ösztöndíj gyanánt, hanem évenkint újból adományozható díj gyanánt kerülnek kiosztás alá és hogy az alapító-levél 1 példánya a Vallás- és Közoktatásügyi magyar királyi Miniszteriumban, 1 példánya a közalapítványi királyi ügyigazgatóságnál, 1 példánya az alapítónál, 1 példánya a Budapest székesfővárosi tanker. kir. főigazgatóságnál, 1 példány pedig a budapesti II. ker. magyar kir. állami főreáliskola igazgatóságánál vétetett őrizetbe.

Budapest, 1915. évi december hó 6.

Jankovich, s. k.

P. H.

I.

A tanári testület.

1. **Dr. Szekeres Kálmán**, az intézet igazgatója. Tanította a fizikát a III. A és III. B osztályokban heti 4 órában.

2. **Bajthay Péter**, esztergommegyei áldozópap, rendes kath. hittanár. Tanította a róm. kath. vallástant az intézet valamennyi osztályában, hetenkint 16 órában. Azonkívül a kapucinusok templomában vasár- és ünnepnapon a kath. tanuló ifjúságnak szent beszédet tartott. Lakik: IV. ker. Reáltanoda-utca 19.

3. **Benda Jenő**, rendes tanár, a geometriai szertár őre, a műegyetemen tanársegédi teendőkkel megbízva, a Nemzeti Tornaegylet tornatanítókat vizsgáló bizottságának elnökségi tagja. Tanitotta a számtant a II. A és IV. A, a rajzoló geometriát a IV. A osztályokban, a tornát az I. A, I. B, II. A, II. B, III. A, IV. A, IV. B, VI., VII. és VIII. osztályokban és vezette a testgyakorló-kört és a katonai nevelést a VIII. osztályban. Heti óráinak száma 20. A II. A osztály főnöke. Lakik: II. ker. Csalogány-utca 50.

4. **Dr. Bürner Sándor**, rendes tanár, m. kir. népfelkelő főhadnagy, a harctéren küzd. Lakik: I. ker. Szarvas-út 8.

5. **Dr. Cserey Adolf**, rendes tanár, a természetrajzi szertár őre. Tanította a természetrajzot az I. A, I. B, II. A, II. B, V. és VI. a földrajzot a II. B és III. A osztályokban, hetenkint 19 órában. II. B osztály főnöke. Lakik: I. ker. Vár, Verbőczy-utca 14.

6. **Dr. Edelstein Bertalan**, rabbi. Tanította az izraelita hittant az I—VIII. osztályokban 5 csoportban, hetenkint 2—2, összesen 10 órában. Lakik: III. ker. Lajos-utca 9.

7. **Gagyhy Dénes**, rendes tanár, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság és az Országos Középiskolai Tanáregyesület választmányi tagja, tart. m. kir. honvéd tüzérfőhadnagy, a „Signum Laudis“ tulajdonosa, a harctéren küzd. Lakik: IX. ker. Bakáts-utca 3.

8. **Dr. Gedeon Gyula**, rendes tanár, a tanári könyvtár őre. Tanította a történelmet a III. A, IV. A, V. és VIII. osztályokban,

a földrajzot az I. A és III. B, a magyar nyelvet és szépírást az I. A osztályokban, hetenkint 22 órában. Az I. A osztály főnöke. Lakik: II. ker. Medve-utca 10.

9. **Dr. Girsik Géza**, rendes tanár, a segitő könyvtár vezetője. Tanította az ábrázoló geometriát a VII., a rajzoló geometriát a II. B, III. A, III. B és IV. B, a számtant a II. B, a történelmet a III. B, a földrajzot a II. A, a tornát a III. B osztályokban heti 23 órában. A III. B. osztály főnöke. Lakik: II. Főherceg Albrecht-út 12.

10. **Dr. Hankó Vilmos**, c. középisk. igazgató, rendes tanár, a Magy. Tud. Akadémia levelező, az Országos Közegészségi Egyesület választmányi tagja, az Erdélyrész Kárpát-Egyesület osztály-alelnöke, az Országos Balneologiai Egyesület igazgató tanácsának tagja, a m. kir. pénzügyminiszterium kebelében alakított pénzügyőr-biztosi tanfolyam tanára s vizsgáló bizottságnak tagja, a vegytani szertár őre. Tanította a vegytant az V., VI., VII., fizikát a IV. A és IV. B és a földrajzot az I. B osztályokban hetenkint 15 órában, azonfelül vezette a vegytani gyakorlatokat hetenkint 2 órában. Lakik: II. ker. Szalag-utca 4.

11. **Dr. Heller Bernát**, rendes tanár, a tanári értekezletek jegyzője, az ifjúsági könyvtár másodőre. Tanította a francia nyelvet a III. A, V. és VI., a német nyelvet a III. B, IV. B és VII. osztályokban, a szépírást a II. B osztályban hetenkint 21 órában, a VI. osztály főnöke. Lakik: II. ker. Fő-utca 77.

12. **Hennyey Emil**, rendes tanár, cs. és kir. tart. százados, a II. ker. munkásgimnáziumi és szabad lyceumi tanfolyamok igazgatója, a „Hadiékitményes Katonai Érdemkereszt" tulajdonosa, a harctéren küzd. Lakik: II. ker. Szilágyi Dezső-tér 4.

13. **Homonnai Imre**, rendes tanár. Tanította a magyar nyelvet a III. A, IV. B és V., a német nyelvet az I. B, II. A és a VI. osztályokban hetenkint 22 órában. A III. A osztály főnöke. Lakik: II. ker. Margit-körút 60.

14. **Horváth Elemér**, rendes tanár, m. kir. népfölkelő tisztjelölt, a harctéren küzd. Lakik: II. Szegényház-utca 41.

15. **Innocent Ferenc**, c. középisk. igazgató, rendes tanár, a „Magyar Képzőművészek Egyesületének" rendes- és a „Fészek" művész-klubnak választmányi tagja, a szabadkézi rajzgyűjtemény őre. Tanította a rajzoló geometriát a II. A osztályban és a szabadkézi rajzot a III. A, III. B, IV. A, IV. B, V., VI., VII., és VIII. osztályokban hetenkint 20 órában. Lakik: IV. ker. Veress Pálné-utca 25.

16. **Dr. Jánosi Béla**, c középiskolai igazgató, rendes tanár, a Magy. Tud. Akadémia rendes tagja, az ifjúsági könyvtár egyik őre. Tanította a magyar és német nyelvet a IV. A, a német nyelvet a II. B. és az V. a magyar irodalmat és a

filozófiai propaedeutikát a VIII. osztályokban hetenkint 20 órában. A IV. A osztály főnöke. Lakik: II. ker. Heltai Ferenc-utca 23.

17. **Jeanplong Győző,** rendes tanár. Tanította a matematikát az I. B, III. A, III. B és VI. a német nyelvet a III. A, a fizikát a VII. osztályokban heti 21 órában. Az I. B osztály főnöke. Lakik: II. ker. Fazekas-utca 14.

18. **Józan Miklós,** unitárius hitoktató. Tanította a hittant és egyháztörténelmet heti 1 órában I—V. osztályban. Lakik: II. ker. Zivatar-utca 8.

19. **Dr. Kálmán Miksa,** rendes tanár. Tanította a francia nyelvet a IV. B és VII., a német nyelvet a VIII. osztályokban s a latin nyelvet mind a négy évfolyamban hetenkint 23 órában. A VII. osztály főnöke. Lakik: I. ker. Bors-utca 10.

20. **Dr. Koczogh András,** rendes tanár, a Révai-önképzőkör vezetője. Tanította a magyar nyelvet az I. B, III. B, VI. és VII. a történelmet a IV. B, VI. és VII. osztályokban hetenkint 23 órában. A VII. osztály főnöke. Lakik: VI. ker. Dalnok-utca 18.

21. **Koválik János,** rendes tanár. Tanította a magyar nyelvet a II. B, a németet az I. A, a francia nyelvet a III. B, IV. A és a VIII. osztályokban hetenkint 23 órában. Lakik: II. ker. Margit-körút 5/a.

22. **Dr. Kresznerics Károly,** rendes tanár. Tanította a matematikát az I. A, V. és VIII., az ábrázoló geometriát a VI. és VIII., a rajzoló geometriát az I. A, a tornát az V. osztályokban heti 22 órában. Az V. osztály főnöke. Lakik: II. ker. Gyorskocsi-utca 22.

23. **Lantay Lajos,** akadémiai szobrász, az V. ker. áll. főreáliskolában is szobrásztanár. Tanította a mintázást — mint rendkívüli tantárgyat — hetenkint 6 órában. Lakik: II. ker. Szegényház-utca 21.

24. **Nedelykovics Velimir,** budai kerületi gör. keleti szerb esperes és tabáni plébános, gör. kel. hittanár. Tanította a gör. kel. hittant két csoportban, hetenkint 2—2 órában. Lakik: I. ker. Attila-körút 51.

25. **Németh József,** rendes tanár, a történelem-földrajzi szertár őre, a tanárok özvegyeit és árváit segítő országos egyesület titkára, a budai dalárda választmányi tagja, m. kir. népfölkelő főhanagy, a harctéren teljesített szolgálatot, jelenleg orosz fogságban van. Lakik: VI. ker. Bajnok-utca 2/b.

26. **Orbán Gyula,** rendes tanár, a fizikai szertár őre. Tanította az algebrát a IV. B, a matematikát a VII., a fizikát a VIII., a rajzoló geometriát az I. B és a magyar nyelvet a II. A osztályokban heti 22 órában. A IV. B. osztály főnöke. Lakik: II. ker. Batthyány-utca 38.

27. **Reif Pál**, felavatott lelkész, ág. hitv. ev. vallástanár Tanította az ág. hitv. ev. hittant hetenkint 10 órában. Lakik IX. ker. Erkel-utca 19.

28, **Rezik Béla**, áll. kép. okl. énektanár, a Budavári koronázó főtemplom magánénekese, a harctéren teljesít szolgálatot. Lakik: VI. ker. Izabella-utca 78.

29. **Lekcsei Sulyok János**, képesített torna- és vívó szaktanár, m. kir. tartalékos honv. főhadnagy, a „Signum Laudis" tulajdonosa, a fő- és székvárosi lövészbizottság tagja, a harctéren teljesített szolgálatot, jelenleg orosz fogságban van. Lakik: I. ker. Csaba-utca 19.

30. **Dr. Turán Géza**, műtőorvos, képesített középisk. orvos és egészségtan tanár, cs. és kir. tart. főorvos, mindkét „Signum Laudis" tulajdonosa. Lakik: IV. ker. Kossuth Lajos-u. 12.

31. **Varga Antal**, ref. hitoktató lelkész. Tanította a ref. vallású tanulókat négy csoportban hetenkint 2—2 órán. Azonkívül hetenkint 1 órán át exhortációt tartott. Lakik: I. ker. Istenhegy, Gyöngyvirág-út.

Az intézethez beosztott gyakorló tanárjelöltek.

1. **Csatkai József**, tanárjelölt. Tanította Dr. Cserey Adolf tanár vezetése mellett az I. A és II. A osztályban a természetrajzot, Dr. Hankó Vilmos c. igazgató vezetése mellett a vegytant az V. osztályban.

2. **Hermann János**, okleveles tanárjelölt. Tanította Dr. Cserey Adolf tanár vezetése mellett a VI. osztályban a természetrajzot, Dr. Hankó Vilmos c. igazgató vezetése mellett a VII. osztályban a vegytant.

3. **Zádor Ernő**, okleveles tanárjelölt. Tanította Dr. Hankó Vilmos c. igazgató vezetése mellett a VI. osztályban a vegytant.

Az intézet szolgái.

1. **Kiszela György**, másodosztályú altiszt, kapus.
2. **Keller János**, a vegytani szertár szolgája.
3. **Bartal Ferenc**, a fizikai szertár szolgája, kezdettől fogva harctéren van s vitézségi érmet kapott.

Két iskolaszolga az iskolaépületben lakik.
Télen még külön fűtő van alkalmazva.

A tanárok irodalmi működése

Benda Jenő a nagymélt. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium megbízásából bírálta a Suppan-Szirtes-féle Geometriai alaktan IV. kiadását.

*Dr. Hankó Vilmos*tól megjelent: *Universum* VII. kötet. Háborús kötet, hadi-technikai olvasmányokkal. Budapest, 1916. Lampel-cég kiadása. — *Chemia és Árúismeret*, II. kötet, V. kiadás. A kereskedelmi iskolák használatára. 1916. Lampel Róbert-féle könyvkereskedés kiadása (Csongor György társaságában.) — Az Országos Közművelődési Tanács „Vasárnapi Könyv" vállalatában *„Hogyan leszünk hosszúéletűek?"* cím alatt sorozatos előadásban megjelenő népszerű egészségtant írt. — Chemiai, balneológiai, egészségtani cikkeket írt lapokban, folyóiratokban, a Tolnai Világlexikonban. — A „Magyar Balneológiai Értesítő" szerkesztője.

*Dr. Heller Bernát*tól megjelent: Az Antar-regény (Akadémiai Értesítő, 1916, 39—53. l. — Arany János „A hegedű" című víg legendájának tárgyához (Ethnographia 1915. XXVI, 329, 330.) — Dähnhardt Oszkár halála (u. o. 332—334). — Kármán Mór (Múlt és Jövő 1915, 441, 442). — Kármán Mórr (IMIT Évkönyve 1916.).

Dr. Jánosi Béla. Schedius Lajos aesthetikája. Kivonat az Akad. Értesítőben. 1916. — A lélektani aesthetika úttörői Magyarországon. Akad. Székfoglaló. 1915.

II.

Irásbeli dolgozatok.

A magyar nyelvből.

V. osztály.

Napi teendőim leírása. (Levél.) — Egy tipikus budapesti alak leírása. — A szabadságharcot követő korszak. Jókainak az Új Földesúr című regénye alapján. — Beszéd az elesett hősök sírjánál. — Hadiárvaház megnyitása. (Ünnepi beszéd.) — A víz szerepe a természetben. (Értekezés.)

VI. osztály.

A népköltészet. — Párhuzam Berzsenyi: A magyarokhoz és Kölcsey: Zrinyi dala című költ. között. — Arany J.: „Kevehéza" gondolatmenete. — A germán hódítások sikereinek a titka. — Petőfi Sándor szülői iránti szeretete. — Petőfi: Levél Arany Jánoshoz c. költ. méltatása. — Buda halála személyeinek jellemzése. — A Habsburg család története a mohácsi vészig.

VII. osztály.

A magyar nemzet származása és ősi műveltsége. — A magyar drámairodalom kezdete. — A XVII. század politikai nézeteinek hatása az irodalomra. — A porosz királyság fölemelkedése. — A Zrinyiász eszpoziciója. — A kuruc költészet bujdosó énekei. — A költői iskolák jellemzése. — Napoleon oroszországi hadjárata.

VIII. osztály.

Nagy időket élünk (Elmélkedés). — Búcsúzás bevonult tanulótársainktól (Beszéd). — Homár és Osszián (Arany és Petőfi költeményei alapján). — 1815. (Történeti visszatekintés). — A jelképes elem Tompa költészetében. — Március 15.-én. — Visszatekintés középiskolai pályámra.

A német nyelvből.

V. osztály.

Der Wolf und der Mensch. — Die Entstehung von Goethes „Reinecke Fuchs". — Der Chor in der griechischen Tragödie. — Die Kraniche des Ibykus I., II. — Lenau. — Chamissos Leben. — Des Lied vom braven Manne. — Mignons Schicksal.

VI. osztály.

Man muss die Zeit ausnutzen und pünktlich sein. — Vergleichung Schillers „die Kraniche des Ibykus" mit Auerbachs „die Posaune, des Gerichtes". — Tetemrehívás. — Erlkönig. — Odysseus Heimkehr. — Zustände in Deutschland nach dem dreisigjährigem Kriege.

VII. osztály.

Wie hat Bürger in seiner Lenore die Volksauffassung umgestaltet? — Klopstocks Urteil über die französische Revolution. — Klopstock über die englische und die deutsche Dichtung. — Wie gelangt Lessing zum Grundgesetz seines Laokoon? — Wie hat Lessing die Parabel vom echten Ringe umgestaltet? — Lessing über deutschen, französischen und englischen Geist. — Riccaut de la Marlinière. — Beispiele aus ungarischen Dichtern für das Grundgesetz im Laokoon.

VIII. osztály.

Vergleichung der Roland- und Lehelsage. — Vater und Sohn in Goethes „Hermann und Dorothea. — Mutter und Sohn in Goethes „Hermann und Dorothea. — Iphigenie auf Tauris. — Vergleichung von Goethes Fischer und Erlkönig. — Tells Apfelschuss. — Die Vorfabel des Dramas „W. Tell." — Uhlands Gedicht „Des Sängers Fluch.

III.

Rendkívüli tantárgyak.

A) Latin nyelv.

Tanította: *Dr. Kálmán Miksa*, r. tanár négy évfolyamban, heti 3—3 órában az V—VIII. osztályú tanulóknak.

B) Ének.

Az egyházi éneket valamennyi vallásfelekezet hitoktatója tanította. A világi ének szünetelt, mert tanárja hadba vonult.

C) Mintázás.

Tanította *Lantay Lajos* rendkívüli tanár és akadémiai szobrász, három csoportban hetenkint 2—2, összesen 6 órában.

D) Vegytani gyakorlatok.

Tanította *Dr. Hankó Vilmos*, c. igazgató egy évfolyamban, heti 2 órában.

E) Gyorsírás.

(Gabelsberger—Markovits-féle rendszer.) Tanította: *Dr. Cserey Adolf* r. tanár heti 2 órában.

IV.

Szertárak.

a) Fizikai szertár.

Ajándék: *Benda Jenő* t. úrtól a Math. és Phys. Lapok 1895—1915. évfolyamai. Kisebb adományokkal *Lucas* V. VIII., *Konstein* F. és *Wieser* L. IV. B. o. tanulók gyarapították a szertári állományt. Az értékes ajándékokért az intézet hálás köszönetet mond.

Vétel: Cross-f. vákuumskála, Weinhold-f. transzformátor, Holtz-f. kettős cső, Tesla készülék, Folyadék ellenállás; Különféle szerszámok.

Jelen állapot:

Csoport	Darab	Értéke	
		korona	fillér
A) Mechanika	267	7.219	61
B) Hangtan	97	1.847	40
C) Fénytan	167	3.595	03
D) Hőtan	83	1.586	30
E) Mágnesség	44	529	—
F) Elektromosság	389	13.080	27
G) Kozmografia	16	3.786	50
H) Különfélék	121	399	41
Összesen	1.184	32.044	49

Szertárőr: *Orbán Gyula.*

b) Geometriai rajzgyűjtemény.

Újabb beszerzések:

Richter-féle Präcizió rajzeszköz, 2 drb. rajztábla, Schröder-féle rajz-sín, háromszögek és görbe vonalzók.

Jelen állapot:

Csoport	Darab	Értéke	
		korona	fillér
I. A) Mértani testek fából	159	470	75
I. B) „ „ bádogból	17	168	69
II. Ábrázoló geometriai szemléltető eszközök:			
A) Vetületi tárgyak	111	849	12
B) Távlattani tárgyak	20	4	—
III. Földmérési eszközök	54	613	60
IV. Rajzeszközök	75	592	70
V. Szemléltető képek és eszközök ...	487	354	18
VI. Különfélék	1.650	450	—
Összesen ...	2.573	3.503	04

Szertárőr: *Benda Jenő.*

c) Mintázó gyűjtemény.

Jelen állapot:

Gipszminták: 243 drb . . . K 553·89
Fölszerelés és bútorok 30 drb K 650·40
Összesen: K 1.204·29

Szertárőr: *Lantay Lajos.*

d) Szabadkézi rajzi szertár.

Uj beszerzés: „Normál Tanmenet“ az orsz. képzőműv. főiskola kiadványa.

Jelen állapot:

Csoport	Darab	Értéke K	f
I. Természet utáni rajzolásra szolgáló tárgyak:			
A) Faneműek	21	222	50
B) Kő-, anyag- és üvegneműek	32	62	85
C) Fémneműek	27	32	40
D) Préselt levelek, gomba- és gyümölcsutánzatok	12	33	60
E) Kitömött állatok	2	20	—
F) Rovarok és lepkék	3	13	25
G) Kagylók és csigák	—	—	—
II. Minták utáni rajzoláshoz:			
A) Lapminták	1.795	2.297	02
B) Gipszminták	153	724	98
Összesen	2.035	3.406	60

Szertárőr: *Innocent Ferenc.*

e) Természetrajzi szertár.

Szaporodás ajándék útján: Egy szép példány *csonttörő sas* (Haliaëtus albicilla Gray), amelyet nagys. *Turtsányi* Kálmán úr, az intézett volt tanítványa, 40 éves iskolatársi találkozója alkalmával adott át; egy gyönyörű *Kőszáli sas* (Aquila chrysaëtus Bp.), amelyet tek. *Erdélyi* Ferenc körjegyző úrtól Ordasmezőről (Hunyad m.) kaptunk; a tömést az intézet eszközölte. Fogadják ez urak hálás köszönetünket. Jelenlegi tanítványaink is gyarapították szertárunkat: Kertész Zoltán, III. a) o. tanuló, delfin fogakkal, Mengele Jenő, III. a) o. tanuló, murex fajokkal és Radike Helmuth, III. a) o. tanuló fésűskagylókkal és Neuschlosz Ernő VII. o. tanuló Ursus spaeleus felső karcsontjával. Köszönet értök e fiatal jóltevőinknek.

Szaporodás vétel útján: Zöldlábú vizityúk. (Gallinula chloropus.) 2 drb. Leitz-féle mikroszkop gyakorló tanulók számára. 15 drb. mikroszkopi preparátum-tartó. 14 drb. apró palack reagensek számára. Egy drb. Aristolochia sipho Brendl féle papirmasé minta. A szükséges alkohol, miraban-olaj és reagenciák.

Jelen állapot:

Csoport	Darab	Értéke	
		K	f
I. Állattani tárgyak:			
I. Csontvázak	281	1.745	—
II. Emlősök	141	1.467	80
III. Madarak	553	3.675	36
IV. Madártojások és fészkek	200	246	30
V. Csúszó-mászó állatok	87	308	20
VI. Kétéltűek	33	83	—
VII. Halak	80	426	—
VIII. Rovarok (dobozban)	84	556	—
IX. Patkányok	74	95	—
X. Héjancok	95	119	30
XI. Százlábúak	2	6	—
XII. Puhányok	1.935	1.064	10
XIII. Mohállatok	5	5	40
XIV. Férgek	43	106	—
XV. Tüskebőrűek	56	70	90
XVI. Tömlősállatok	59	209	15
XVII. Véglények	9	18	—
XVIII. Mikroszkópi készítmények	969	1.112	50
XIX. Képek	280	424	—
	4.966	11.768	31
II. Növénytani tárgyak:			
A) Növénygyűjtemény	161	238	60
B) Formaldehyd preparátumok	19	23	—
C) Száraz növényrészek és termések	338	108	69
D) Fagyűjtemény	95	45	60
E) Mesterséges növényutánzatok	98	681	70
F) Mikroszkopi készítmények	215	215	—
G) Növénytani képek	92	193	—
Átvitel	1.018	1.573	59

Csoport	Darab	Értéke K	f
Áthozat ...	5.984	13.341	90
III. Ásvány-földtani tárgyak			
A) Ásványok ...	2.185	1.135	42
B) Kőzetek ...	641	105	50
C) Őslények ...	720	237	80
D) Műkészítmények ...	474	208	78
E) Mikroszkopi készítmények ...	6	15	—
F) Képek ...	61	154	40
	4.087	1.856	90
IV. Eszközök:			
Eszközök ...	261	1.669	26
Összesen ...	10.446	16.868	06

Szertárőr: *Dr. Cserey Adolf.*

f) Leltári kimutatás a testneveléshez szükséges fölszerelésekről.

1. *Tornaszertár.*

Jelen állapot:

Csoport	Darab	Értéke korona	fillér
I. Falra alkalmazott szerek ...	60	891	20
II. Gerendák és azokra alkalm. szerek ...	93	588	30
III. Ugrószerek ...	32	312	80
IV. Támasz szerek ...	72	1.530	20
V. Kéziszerek ...	588	507	45
VI. Játékszerek ...	64	286	20
VII. Bútorok ...	59	293	10
VIII. Szemléltető képek, különfélék ...	71	351	70
IX. Mérőeszközök ...	7	83	—
Összesen ...	1.046	4.843	95

2. *Lövöldeszertár.*

Jelen állapot:

Összesen 545 drb. ... 289·07 K értékben.

Szertárőr: *lekcsei Sulyok János*, helyettese *Benda Jenő.*

g) Történet-földrajzi szertár.

Újabb beszerzés: Magyarország megyei térképe.

Jelen állapot:

Csoport	Rovat-szám	Darab	Értéke K	Értéke f
I. Földgömbök ...	4	4	120	—
II. A) Földrajzi fali térképek ...	45	63	1.007	50
II. B) Történelmi „ ...	26	26	429	—
II. C) Kézi atlaszok ...	18	22	791	80
III. A) Földrajzi szemléltető képek és tárgyak ...	64	526	1.193	50
III. B) Történelmi „ „ „ ...	21	248	499	—
III. C) Csillagászati „ „ „ ...	1	2	14	30
III. D) Nyelvtani „ „ „ ...	9	15	162	—
	188	906	4.217	10

Kartonra húzott képeslapcsoportunk 80 darab keretes kép.

Az éremtár helyiség hiján nem használható.

Szertárőr: *Németh József*, helyettese *Dr. Gedeon Gyula.*

Vegytani szertár.

Szertárunknak *ajándékozás útján* való gyarapodása: *Dziki Ervin* IV. A) oszt tanuló. *Kertész Zoltán* III. A), *Kovács Miklós* III. A), *Szuk Géza* III. A), *Jovanovics Emil* III. B), *Tomann Lajos* III. B), *Wawerka Géza* III. B) oszt. tanulók saját készítésű készülékeket, *Schlesinger Richárd* III. A) oszt. tanuló egy 4 voltos akkumulatort, *Kronstein Ferenc* VI. B) oszt. tanuló-, *Bácskay Antal* V. oszt. tanuló-, *Pusztay József* VI. oszt. tanuló ásványokat ajándékoztak intézeti gyűjteményünk számára. Fogadják az az adakozók köszönetünket.

Vétel útján beszereztünk: egy normál hőmérőt.

Jelen állapot:

Csoport	Darab	Értéke	
		K	f
I. Mérőeszközök	58	1.660	02
II. Kísérleti, elemző eszközök	67	3.146	52
III. Hevítő-, szárító-, olvasztókészülékek	29	504	—
IV. Állványok, segédeszközök	133	804	38
V. Falitáblák, képek	8	40	50
VI. Vegykészítmények	700	250	—
Összesen	995	6.405	98

Szertárőr: *Dr. Hankó Vilmos.*

Háborús gyűjtemény.

Iskolánk a folyó iskolai esztendőben a tanulók buzgalma és a szülők áldozókészsége mellett lövőfegyverekből, kardokból, srapnelekből, gránátokból, kézibombákból, nyilakból, lövegekből, töltényekből, robbanó anyagokból, periszkópokból, hadihajót, repülőgépet, hadszíntereket ábrázoló mintákból, hadi felszerelésekből, pénzekből, fényképekből a tanulók okulására háborús gyűjteményt állított össze. A gyűjteményt a szükséges szekrény elkészítése után fogják a tanulóknak hozzáférhetővé tenni.

Az Ajándékozók névsora: László kir. herceg, Boronkay Ákos m. kir. csendőrezredes úr, Kovális József tanár úr, Molnár László VIII., Fische János VII., (magakészítette nagyon szép mintákat és más tárgyakat ajándékozott), Kindl Ferenc VII. (maga készítette nagyon érdekes mintákat és más tárgyakat ajándékozott), Steller Sándor VII., Mlaker György VII., Aich Hubert VII., Kirch Rudolf VII., Angyal Alfréd VI., Friedl Jenő VI., Szabó József VI., Pusztay József VI., Ádám VI., Balog István VI., Somodi Pál VI., Tischler Emil VI., Erlinger Valter VI., Blau Imre VI., Halász László VI., Kollár Gyula VI., Durst Rezső VI., Takács István V., Silbermann László V., Berger József V., Horváth Andor V., Keresztes Mihály V., Szőnyi Gyula V., Bácskai Antal V., Lang Félix V., Ormos László V., Forster Károly V., Steinlen Andor V., Schäffer József V., Kunz Ferenc V., Fischer György V., Balkay László V., Kollár Dénes V., Beck Ferenc V. (maga készítette szép mintát és más tárgyakat ajándékozott), Nedelkovics István IV. A), Buday Elemér IV. A,) Rolf Aladár IV. A), Schedel Emil IV. A), Szüts György IV. A),

Vohl György IV. A), Boronkay Ákos IV. A), Udránszky Elemér IV. A), Kántor István IV. A), Mühlroth János IV. A), Perényi Miklós IV. A), Hangel Andor IV. B), Hankó László IV. B), Kronstein Ferenc IV. B), Gelléri Miklós IV. B), Balkay Andor III. A), Wohl István III. A), Karent Károly III. A) oszt. tanulók. Fogadják az ajándékozók az intézet köszönetét.

A háborús tárgyaknak összegyűjtője és gondozója *Dr. Hankó Vilmos.*

i) Könyvtár.

A) *Tanári könyvtár.*

Ez évi gyarapodás 84 mű. Járt 48 folyóirat.

Jelen állapot.

Csoport	Mű	Kötet	Érték		Gyarapodás		Érték	
			K	f	Mű	Kötet	K	f
A) Pedagógia és filozófia ...	418	848	3.317	55	10	14	65	30
B) Történelem	487	1.219	5.257	80	13	24	162	40
C) Földrajz, statisztika ...	292	827	3.758	30	3	6	49	—
D) Mennyiségtan	526	790	2.063	35	21	26	174	90
E) Nyelvtudomány	811	1.853	7.953	20	27	92	305	70
F) Természetrajz	500	936	2.873	38	4	5	59	16
G) Természettan	325	816	3.566	20	22	36	130	66
H) Vegytan	211	366	2.177	48	5	5	100	60
K) Vegyes	269	819	1.777	58	—	3	42	—
Összesen ...	3.839	8.474	32.744	84	105	211	1.089	72

Könyvtáros: *Dr. Gedeon Gyula.*

B) *Ifjúsági könyvtár.*

Gyarapodott a nagym. *Vallás- és Közokt. Min.* 4 kötetnyi, az *Orsz. Közművelődési Tanács* 5 kötetnyi, *Fuchs Ferenc* 6 kötetnyi, *Hanke Henrik* 1 kötetnyi, *Máder László* 1 kötetnyi, *Vuits Fedor* 1 kötetnyi, *N. N.* 1 kötetnyi ajándékával. — Fogadják az ajándékozók intézetünk ifjúságának igaz köszönetét.

Vétel útján 218 kötettel gyarapodott a könyvtár.

Az ifj. könyvtár beszerezte a tanulók irodalmi segédkönyveit, tankönyveik nagy részét s válogatott magyar olvasmányokat küldött az Ausztriában ápolt sebesült magyar katonáknak.

Az ifjúsági könyvtár őrei: *Dr. Jánosi Béla* és *Dr. Heller Bernát.*

V.

Jelentés a testi nevelésről.

Átmeneti állapotról kell ez alkalommal is beszámolnom. Az intézet lelkes tornatanára l. *Sulyok* János orosz hadifogságban van; sok sikerrel koronázott működésének szelleme irányított bennünket a testi nevelés vezetésében. Amennyiben módunkban állott, gondoskodtunk a tanulók testi neveléséről és igyekeztünk nekik különböző sportokra alkalmat nyújtani.

Minden osztályban hetenkint egy tornaórát tartottunk; a a felső osztályú tanulók ezenkívül heti $1^1/_2$ órában tornásztak és atletizáltak az ifjúsági testgyakorló körben. Ugyan heti egy órában való testgyakorlás vajmi kevés, de a tanulók a tornaórákat megtoldották a szabadban végzett gyakorlatokkal és játékokkal.

A rendes tornaórákon a tanulók mindenkor örömmel vettek részt; csak indokolt esetekben kérték fölmentésüket a munka alól. A tanulók csekély száma tornamentes: Szervi bajok miatt 38 tanuló kérte fölmentését, ami a tanulók létszámának 5·72 százaléka.

Torna.

A téli hónapokban a tornacsarnokban gyakorlatoztunk, még pedig az alsó osztályokban osztálytorna alakjában, a felsőbbekben pedig csapatokban. A csapatvezetőket a testgyakorló kör óráin képeztük ki. Ősszel és tavasszal az intézet udvarán végeztek a fiúk szabadtéri gyakorlatokat.

Kirándulások.

A nagymélt. Vallás- és Közokt. Miniszterium rendelkezése szerint az I—V. oszt. tanulók havonkint két délután, tanár vezetése mellett kirándultak a budai hegyekbe, vagy játszottak a városmajori játszótéren. Vezető tanárok voltak: Dr. *Cserey* A., Dr. *Girsik* G., *Jeanplong* Gy., Dr. *Koczogh* A. és Dr. *Kresznerics* K.

Katonai előkészítés.

A nagymélt. Vallás- és Közokt. Miniszterium ez intézet VI—VIII. oszt. tanulóinak katonai előkészítésével *Dr. Girsik Gézát* és *alulírottat* bízta meg. Három csoportban tanítottuk a katonai kiképeztetés megkönnyítésére alkalmas elméleti és gyakorlati ismereteket. Különös gondot fordítottunk azoknak a tanulóknak kiképzésére, akik ez évben népfölkelői bemutató szemlére kerültek.

A katonai kiképzés elemeit a tornacsarnokban tanítottuk, a szakaszgyakorlatokat a Toldy F.-utcában, a nagyobb helyet igénylő mozdulatokat pedig a Rózsadomb katonai gyakorló terén végeztük. A tanfolyamot egy egész napos kirándulással fejeztük be, amikor a tanfolyam résztvevői az intézettől kiindulva katonai fegyelemben Békásmegyerig meneteltek.

Céllövészet.

Dr. Szekeres Kálmán igazgató úr fáradozásának köszönhetjük, hogy a céllövészetet is taníthattuk. Közbenjárására magánosok és az Önkéntes Őrsereg vezetői az iskolának fegyvereket kölcsönöztek, amelyekkel a VI—VIII. oszt. tanulók a fegyverfogásokat és a gyutacslövést gyakorolták. A tanulók alakcéltáblát használtak, amelyre a fekvő, térdelő és álló helyzetben lőttek.

Az elért eredmény kedvezőnek mondható. A VIII. osztály tanulóinak kétharmada, a VII. osztálynak pedig háromnegyede ért el 60%-nál több találatot, sőt 5 tanuló 100%-os találattal zárta le lövési lapját.

A céllövészetet versennyel fejeztük be, amelynek eredménye a következő: Nagy ezüst érmet kapott: *Kopáchy László* VIII. oszt. tanuló. — Kis ezüst érmet kaptak: *Fenyvesy Zoltán* VII., *Balogh György* VII., *Hofbauer Ottó* VIII. oszt. tanulók. — Bronz érmet kaptak: *Némethy László* VIII., *Jancsó Ferenc* VII., *Beranek Ferenc* VII., *Steller Sándor* VII., *Murarik Kálmán* VII., *Ladányi Gyula* VIII. és *Lehel Andor* VII. oszt. tanulók. — Szép találataik miatt megdicsértük: *Opprecht Károly* és *Aich Hubertus* VII. oszt. tanulókat.

Hálánkat tolmácsoljuk a fegyverek átengedőinek, az Önkéntes Őrsereg vezetőségének és mindazoknak az uraknak, akiknek lekötelező szívessége a céllövészet tanítását lehetővé tette.

Evezés.

Az evezést a felsőbb osztályok növendékei több ízben gyakorolták a Dunán *Dr. Girsik Géza* r. tanár vezetése mellett. Körülbelül 25 tanuló vett részt a 12 kisebb-nagyobb evezős

úton. Leggyakrabban a Szentendrei szigetet, Szentendrét és Horányt keresték fel s a csolnakázást úszással is egybekapcsolták. Az összes evezős utak közül legnagyobb volt az a 3 napos út, amikor Obudáról Dömösre eveztek fel tanítványaink s a Szentendrei-sziget megkerülésével tértek vissza, közben a szabadban táboroztak.

Reméljük, hogy ez a kiválóan testedző sport mindinkább nagyobb kedveltségnek fog örvendeni az ifjúság között, és fel fog virágozni.

Az „Ifjúsági Testgyakorló Kör"

1915. évi október 4.-én tartotta alakuló ülését. Ugyanakkor alakultak az egyes szakosztályok, amelyek közül különösen a torna- és az atletikai osztály fejtett ki élénkebb működést.

Dicsérettel említem e helyen *Kail Géza* VIII. o. tanítványunk tevékenységét. Bár 1915. évi októberben a katonasághoz bevonult, amikor csak katonai szolgálata engedte, megjelent a kör óráin és alulírott tanárelnök felügyelete mellett vezette és tanította társait.

Az atletikai szakosztály a MAC pályáján gyakorlatozott, azonkívül 5-ször rendezett kirándulást Dobogókőre és kétszer Visegrádra. A kirándulások vezetője *Balog György* VII. oszt. tanuló volt.

A Kör választmánya e helyen is háláját fejezi ki az *intézet igazgatójának*, a kör védnökének, hogy a kört a MAC vezetőségének pártfogásába ajánlotta. A *MAC vezetősége* pedig fogadja ez úton köszönetünket azért, hogy a Margitszigeti pályáját gyakorlatozásra és versenyre a „Testgyakorló körnek" átengedte.

Versenyek és ünnepélyek:

1916. évi április hó 11.-én az alsó osztályú tanulók szabadgyakorlatok után, fokozatos gyakorlatokat mutattak be a tornapadon és a bordás falon, majd társasgyakorlatokkal és játékokkal szórakoztatták a nézőket. A párhuzamos osztályok egymás elleni versenyekben: Mászásban győzött az I. B), II. A), III. A) és IV. A) osztály, a kötélhúzásban pedig az I. A), II. A), III. A) és IV. A) osztály.

Az évzáró versenyek győztesei közül ezüst érmet kaptak: *Kalmár Lajos*: I. A), *Petrás Gyula* I. B.), *Nagy Aladár* II. A), *Frank János* II. B), *Strauch Béla* III. A), *Hitzinger József* III. B), *Boronkay Ákos* IV. A) és *Sebők Vilmos* IV. B) oszt. tanulók; bronz érmet pedig: *Viharos Gyula* I. A), *Boreisz Antal* I. B), *Rosenberg István* és *Faludi Ernő* II. A), *Vargha Emil* II. B),

Kunz Károly III. A), *Benkő Pál* III. B), *Roth László* IV. A) és *Halász Károly* IV. B) oszt. tanulók.

László kir. herceg IV. A) oszt. tanulónak egész évi kiváló szorgalmát és sikereit az intezet *ezüst érmével* jutalmaztuk meg.

A Testgyakorló Kör versenyeinek eredménye a következő:

1915. évi október 11.-i atletikai verseny: *100 m-es síkfutás:* 1. Novotny Gábor VIII. oszt., 2. Heiling Elemér VIII. oszt., 3. Hochholtzer Rezső VIII. oszt. — *Súlydobás:* 1. Kail Géza VIII. oszt., 2. Hochholtzer Rezső VIII. oszt. — *Helyből távolugrás*: 1. Kail Géza VIII. oszt., 2. Heiling Elemér VIII. oszt. — *60 m-es síkfutás:* 1. Katona Dezső V. oszt., 2. Fényes Iván V. oszt. — *Távolugrás futásból*: 1. Hochholtzer Rezső VIII. oszt., 2. Radnai Ferenc VI. oszt., 3. Kálmán József VIII. oszt. — *400 m-es síkfutás:* 1. Szente Tibor VIII. oszt., 2. Zecher László VII. oszt. — *Magasugrás.* VI. oszt.: 1. Samu Ferenc, 2. Radnai Ferenc. — VII—VIII. oszt.: 1. Pelle János VIII. oszt., 2. Pelcz Othmár VII. oszt., 3. Kálmán József VIII. oszt. tanulók. — *A 4 × 100 m-es staféta futásban* győzött a VIII. osztály stafétája.

1916 március 25.-i házi verseny: *Tőrverseny*: 1. Steller Sándor VII. oszt., 2. Aich Hubertus VII. oszt. — *Kardverseny.* Kezdők: 1. Goldberger Ödön VII. oszt., 2. Mayer István VI. oszt. — Haladók: 1. Balog György VII. oszt., 2. Bucz Béla VII. oszt. — *Boxverseny:* 1. Opprecht Károly VII. oszt., 2. Fischle János VII. oszt. — *Tornászati összetett verseny:* 1. Vajda Jenő VII. oszt., 2. Goldberger Ödön VII. oszt., 3. Cserhalmi György VIII. oszt. tanulók.

1916 május 20.-i évzáró atletikai verseny: *Magasugrás.* VI. oszt.: 1. Samu Ferenc, 2. Umlauf Lajos. — *Távolugrás.* VII—VIII. oszt.: 1. Aich Hubertus VII. oszt., 2. Vajda Jenő VII. oszt. — *Rúdugrás*: 1. Kliment Manó VII. oszt., 2. Opprecht János VII. oszt. — *Súlydobás:* 1. Lózsi Hugó VII. oszt., 2. Mayer István VI. oszt., 3. Hegedűs Aladár VII. oszt. — *Összetett atletikai verseny*: *Súlydobás és távolmagasugrás:* 1. Lózsi Hugó VII. oszt., 2. Aich Hubertus VII. oszt. tanulók.

Benda Jenő,
az „Ifjúsági Testgyakorló Kör"
tanárelnöke.

VI.

Jelentés a „Révai Önképzőkör“ 1915—16. tanévi működéséről.

Önképzőkörünk a háború második esztendejében is megalakult. A kör tagjai elég lelkesedéssel és buzgalommal fogtak a munkához, de a serényebb és eredményesebb működést megbénította az, hogy a tagok közül többen évközben bevonultak, sőt az itthon maradottak jó része is sorozásra került és bevált katonának.

A kör az idén is *Dr. Koczogh András* tanár úr vezetése alatt állott. Az alakuló gyűlést 1915 október 4.-én tartottuk meg.

A tagok az egyes gyűléseken irodalmi, természettudományi, matematikai, technikai értekezésekkel, eredeti verses művekkel, szavalatokkal és bírálatokkal szerepeltek.

Körünk, mint minden évben, az idén is megünnepelte október 6-ikát, boldogult Erzsébet királynénk nevenapját, március 15-ikét és április 11-ikét. — Erzsébet-napi emlékünnepélyünkön *László kir. herceg* az intézet IV. A) oszt. tanulója beszéd kíséretében megkoszorúzta dicső emlékű Erzsébet királynénk mellszobrát.

Hangversenyünk az idén különösen fényesen sikerült. A tiszta jövedelem 816 korona 80 fillér volt.

Ő Fensége József Ferenc főherceg úr 20 K, Ő Fensége László főherceg úr 20 K, gróf Zichy Kázmérné úrasszony 20 K, Dr. Berzeviczy Albert v. b. t. t., országgyűlési képviselő úr 20 K, Nagy Emil udv. tanácsos úr 20 K, Freud Károly főmérnök úr 20 K, Miklóssy Pál VII. o. t. 20 K, Miklóssy Viktor VII. o. t. 20 K, Palotay Ödön vezérigazgató úr 18 K, Csáki Adolf bankigazgató úr 10 K, Dr. Kozma Jenő földbirtokos úr 10 K, Kunz Ferenc gyárigazgató úr 10 K, Vértessy László úr 10 K, Dullien Ferenc r.-t. igazgató úr 8 K, Dr. Kohl Medárd püspök úr 5 K, Kliment Gottlieb úr 5 K, Leidenberger Miklósné úrasszony, Bertl János százados, Fekete Béla törvénybíró, Kugler Miklós miniszteri tanácsos, Schwartz József d. tanácsos urak egyenkint 4 K; Kertész Árpádné, Mitrán Demeterné, özv. Pávay Bajzáné, Radike Viktorné úrasszonyok, Bán Lajos mérnök, Krompecher Ödön egyetemi tanár, Samu János főgimn. tanár urak egyenkint 3 K, Benedek Ernő, Fischle János, Schnessel Antal urak egyenkint 2 K, Kertész Kata úrleány, Payer Jenőné úrasszony, Friedrich János, Stankó Gyula, Török János, Türk Sándor, Verden Lajos urak egyenkint 1 K, meg nem nevezett felülfizetés 30 K, a II. ker.

áll. főreáliskola tanári kara 37 K, a II. ker. áll. főreáliskola tanulói 27 K 54 f. — *A felülfizetések összege* 384 K 54 f, amiért is mély és hálás köszönetét fejezi ki az intézet ifjúsága.

Pályadíjakat a következő tanulók nyertek: *Betz Jenő* (A szikratáviró c. művével) *Dr. Koch Nándor* tanár úr 10 koronás pályadíját; *Czencz István* (Differenciál számítás c. művével), *Elekes István* tanár úr 10 koronás pályadíját; *Kovács Antal* (A szociálismus c. művével) *Dr. Koczogh András* tanár úr 10 koronás pályadíját; *Várady József* (Révai Miklós élete és művei c. műveivel) az Önképzőkör 10 koronás pályadíját.

Körünknek 4 drb 100 koronás alapítványa van. Az alapítványokat Elekes István, Dr. Koch Nándor, Dr. Koczogh András és Dr. Kresznerics Károly tanár urak tették.

Különös hálával és köszönettel tartozunk ez évben *Fillinger Elza* és özv. *Kovachich Márkné* úrhölgyeknek, valamint *Kovachich József* tanár úrnak, akik hangversenyünkön szívesek voltak közreműködni. Hasonlóképen köszönetet mondunk *Kertész Árpád* és *Goldberger J.* uraknak, akik hangversenyünkre a meghívókat díjazás nélkül voltak szívesek kinyomtatni, valamint *Dr. Szekeres Kálmán* igazgató úrnak, aki tanácsával és anyagi támogatással is többször volt segítségünkre.

Türk Andor
az önképzőkör titkára.

VII.

Jelentés az „Ifjúsági Gyorsirókör“ 1915—16. tanévi működéséről.

A háború hatása érezhető volt körünk életében, de azért megtettünk minden lehetőt, hogy a köri életet fenntartsuk.

Az alakuló ülést *Dr. Cserey Adolf* tanárelnök úr vezetésével szeptember hó 20.-án tartottuk meg.

Az alakuló- és zárógyűlésen kívül a kör négy ülést tartott, amelyek keretén belül Fodor Sándor VIII. o. tan. tartott felolvasást az ideális gyorsirókörről és a gyorsírás nagyjairól. Sikerült sztenogrammokat Ladányi Gyula VIII. o. tan. adott be.

A kör november 15-iki ülésén *Dr. Téglás Géza* úr a Gyakorló Gyorsirók Társaságának ügyv. alelnöke tartott előadást, melyen a Gy. Gy. I. és körünk közötti kapcsolatot igyekezett kimutatni.

A kör a következő gyűlésen Dr. Téglás Géza urat a gyorsírás fejlesztése és terjesztése, valamint a gyorsíró diákság szervezése körül szerzett kiváló érdemei elismeréséül tiszteletbeli tagjává választotta, amiről díszoklevelet állítottunk ki.

Mint minden évben, úgy ezidén is körünk képviselve volt a Gy. Gy. I. és az O. D. Gy. Sz. minden ülésén. A kör hivatalos lapjává az „Irás“-t választotta.

A kör néhány tagja résztvett a Gy. Gy. J. által április hó 16.-án tartott fővárosi írásversenyén, amelyen a következő eredményt értek el: A 180 szótagos versenyen *Fodor Sándor* VIII. o. tan. díszkönyvet nyert; A 120 szótagos versenyen *Bokody Gyula* VII. o. tan. 5 koronát kapott.

Nem mulaszthatjuk el, hogy ezúton is köszönetet ne mondjunk *Kertész József* úrnak, aki a Dr. Téglás Géza úrnak kiállitott díszoklevelet szíves volt díjmentesen kinyomtatni.

Fodor Sándor
ifjúsági elnök.

VIII.

A tanulók segélyezése.

A) Ösztöndíjak.

A budapesti II. kerületi állami főreáliskolának tanulói számára következő ösztöndíj-alapítványok vannak:

1. A Nagy Márton-féle alapítványból három 300 koronás ösztöndíj. Az alapítványi levél értelmében elsősorban az alapító rokonai tarthatnak igényt ez ösztöndíjakra; ilyenek nemlétében békésmegyeiek, kivált körösladányiak, továbbá az Esztergom vármegyebeliek, kivált a bajnai, vagy tokodi születésűek. Ilyenek nemlétében e reáliskola más növendékei is részesülhetnek ez ösztöndíjakban. Ez ösztöndíjakat a tanári testület ajánlatára a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter adományozza. A Nagy Márton-féle ösztöndíjakat élvezik: *Kviatkofszky Vilmos* VI., *Osoha László* VII. és *Hofbauer Ottó* VIII. oszt. tanulók.

2. Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztári alapítvány 240 koronás ösztöndíja, amelyet e reáliskolának olyan érdemes tanulója nyerhet el, aki az egykori Buda főváros területén született. Ez ösztöndíjat a tanári testület hármas ajánlatára az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár választmánya adományozza. Ez ösztöndíjat *Takáts István* V. oszt. tanuló élvezi.

3. A Dr. Schenzl Guidó féle alapítványból egy 200 koronás ösztöndíj, amely minden évben két részletben az alapítónak születés- (szept. 28.) és nevenapján (márc. 31.) adatik ki; az adományozási jogot a reáliskolának tanári testülete gyakorolja a nm. Vallás- és Közokt. m. kir. Miniszter jóváhagyása mellett. Pályázhatnak jó magaviseletű és előmenetelű, szegénysorsú, keresztény tanulók. A Dr. Schenzl-féle ösztöndíjat jelenleg *Krachenfelser Vilmos* VII. oszt. tanuló élvezi.

4. A Dr. Say Móric-féle alapítványból két, eredetileg 100 koronás ösztöndíj, amelyek minden évben Móric napján, szeptember 22.-én jó magaviseletű és előmenetelű, szegénysorsú, keresztény tanulóknak adatnak ki. Az ajánlási jogot a budapesti II. kerületi állami reáliskolának tanári testülete, az adományozási jogot Budapest székesfőváros Tanácsa gyakorolja. A Dr. Say-féle ösztöndíjakat élvezik *Dziki Ervin* IV. A) és *Cserhalmi György* VIII. osztályú tanulók.

5. 50 éves jubileumi alapítvány. Alapították 1906. május 7.-én az intézet volt tanárai és növendékei a budapesti II. ker. áll. főreáliskola 50 éves jubileumának alkalmából. Az alapítvány összege 4000 korona 4%-os Magy. Földhitelintézeti zálogleyélben elhelyezve. Az adományozás joga a tanári testületet illeti. Segélyt ez évben 21 tanuló kapott *367 korona 50 fillér összegben tandíjaik fizetésére.*

6. Mayer József alapítvány. Alapította özv. Mayer Józsefné, sz. Pentz Georgina felejthetetlen férjének bold. Mayer Józsefnek, a II. ker. áll. főreáliskola volt igazgatójának emlékére. Az alapítvány 4000 korona névértékű Magyar Korona Járadék Kölcsönkötvény. A kamatokat minden tanév végén takarékpénztári könyvben magyar honos, szegénysorsú, jó magaviseletű és előmenetelű tanuló kapja vallás különbség nélkül. Az adományozás joga a tanári testületet illeti. Ez ösztöndíjat e tanévben *Türk Andor* VIII. oszt. tanuló kapta.

7. „1875—1915. negyvenéves emlékalapítvány". Alapították az intézetnek 1875-ben az akkori legmagasabb VI-ik osztályt végzett növendékei 1916 szeptemberben történt 40 éves találkozásuk emlékére. Az alapítvány 1000 korona névértékű Magyar Korona Országai 6%-kal kamatozó Járadékkölcsön (Hadikölcsön). A kamatokat minden tanév végén a záróünnepély alkalmával keresztény vallású, magyar honos, oly *hatodik* osztályú tanuló kapta, aki a budapesti II. ker. áll. főreáliskolának legalább megelőző két évfolyamát itt végezte, jó magaviselete mellett, kellő előmenetelt tanúsított és hazafias gondolkodásban kitünt. Az adományozás joga a tanár testületet illeti. Ez ösztöndíjat e tanévben *Epperlein Oszkár* VI. osztályú tanuló kapta.

8. Cortez Artur alapítvány. Alapította Cortez Artur a kassa—oderbergi vasút főfelügyelője, az északi harctéren hősi halált halt fiának, az intézet volt kitünő tanulójának emlékére. Az alapítvány b. fiának gyermekkora óta megtakarított filléreiből vásárolt 500 korona névértékű 6% Magy. Kir. Állami Járadékkölcsön (Hadikölcsön). Az alapítvány évi kamatát minden tanév végén, takarékpénztári könyvben magyar honos, jó magaviseletű, római katholikus vallású és lehetőleg jeles előmenetelű szegénysorsú tanuló kapja. Azok, akik ábrázoló geometriából és matematikából kiváló előmenetelt tanusítanak, elsőbbségben részesülnek. Az adományozás joga a tanári testületet illeti. Ez ösztöndíjat e tanévben *Lózsi Hugó* VII. oszt. tanuló kapta katonai fölszereléseire.

Ezeken kívül e reáliskolának jó magaviseletű és szorgalmas tanulói még a következő ösztöndíj-, illetőleg segélydíjakra tarthatnak számot:

a) Rudolf koronaherceg alapítványának 210 koronás ösztöndíját a budapesti II., IV. vagy VIII. kerületi reáliskolának egy budapesti születésű, szegénysorsú, szorgalmas és jó erkölcsi magaviseletű tanítványa nyerheti el. Ez ösztöndíjat jelenleg *Deák György* III. B) oszt. tanuló élvezi.

b) A Szilágyi István-féle alapítványból budapesti születésű szegénysorsú mesteremberek és kézművesek jó viseletű és kielégítő előmenetelű gyermekei, ha a fővárosban lévő valamely reáliskolába, polgári iskolába, ipariskolába vagy az ipar-rajziskolába járnak, évi 160 korona *segélydíjban* részesülhetnek. Az 1914/15. tanév végén e reáliskolának 2 tanulója kapott Szilágyi-féle segélydíjat és pedig *Lózsi Hugó* VII. és *Hóder Antal* III. A) oszt. tanulók.

A lefolyt 1915/16. tanévben még a következő tanulók részesültek ösztön- és segélydíjakban:

Kont Ipoly V. B) oszt. tanuló, báró Eötvös József-féle 200 koronás ösztöndijban.

Cserháti Sándor VI. o. t. Jettim-féle 100 K-ás árvasegélyben.

Szente Tibor VIII. o. t. Rósa Lajos-féle 450 K-ás ösztöndíjban.

B) Segítő alap.

A segítő alapból a folyó tanévben 28 tanuló *tandíjra összesen 742 korona 50 fillért kapott.*

Az 1915/6. tanévben a meglevő készletből és új beszerzésekből használatra kapott:

az	I. A)	osztály	20	tanulója	117	tankönyvet,
az	I. B)	„	18	„	132	„
a	II. A)	„	13	„	93	„
a	II. B)	„	29	„	204	„
a	III. A)	„	16	„	113	„
a	III. B)	„	25	„	228	„
a	IV. A)	„	25	„	143	„
a	IV. B)	„	17	„	115	„
az	V.	„	19	„	153	„
a	VI.	„	26	„	163	„
a	VII.	„	19	„	157	„
a	VIII.	„	11	„	70	„
	Összesen . .		238	tanuló	1745	tankönyvet.

A segítő alapra adakoztak:

Egy. Bp. Fővárosi Takarékpénztár . .	60·— K
A tanulók hangversenye	816 80 „
II. A) osztály	2·38 „
IV. B) osztály	1·02 „
X. Y.	54·30 „

Fogadják a nagylelkű adakozók az intézet őszinte és hálás köszönetét.

IX.

A budapesti második kerületi állami főreáliskola

tanuló ifjúságának

ÉRDEMSOROZATA

az 1915—16-iki iskolaév végén.

Az érdemsorozatban használt számjegyek értelme és fokozata.

Fokozat	Tanulmányi előmenetelre nézve	Magaviseletre nézve
1	Jeles	Jó
2	Jó	Szabályszerű
3	Elégséges	Kevésbbé szabályszerű
4	Elégtelen	Rossz

Figyelmeztetés. Az 1883: XXX. törvénycikk 11. §-a alapján:

1. A következő felsőbb osztályba csak az a tanuló léphet, aki az előbbi osztály rendes tantárgyaiból, nem számítva ide a szépírást és a testgyakorlatot, legalább is elégséges osztályzatot nyer.

2. Azon tanulónak, aki egy tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, az intézet tanári testülete megengedheti, hogy amaz osztályzat kijavítása végett a következő iskolai év kezdetén vizsgálatot tehessen, kivéve abban az esetben, ha e mellett magaviselete „kevésbbé szabályszerű“ vagy „rossz“.

3. Ha valamely tanuló két tantárgyból bukott, az „osztályismétlésre utasíttatik"; ugyancsak az osztályt ismétli oly tanuló, aki csak egy tárgyból kapott elégtelen érdemjegyet, de e mellett magaviselete „kevésbbé szabályszerű" vagy „rossz". A tanuló az igazgatóság útján a tankerületi kir. főigazgatóhoz folyamodhatik javító-vizsgálati engedélyért, (1894. évi 19.781. sz. miniszteri rendelet); a folyamodványok június 15-ig nyújtandók be.

4. Ha valamely ismétlő tanuló két vagy több tantárgyból bukott, az „az 1887. évi 49.715. sz. a. kelt miniszteri rendelet alapján az osztályt többé nem ismételheti".

5. Aki kettőnél több tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, az javítóvizsgálatra semmi esetre sem bocsátható.

6. Ha valamely tanuló a vizsgálatokat betegség vagy egyéb fontos ok miatt le nem teheti, vagy megszakítani kénytelen, az a tanári testülethez folyamodhatik a következő tanév kezdetén tartandó pótló vizsgálatra való engedélyért. A betegség igazolására hatósági vagy hatóságilag megerősített orvosi bizonyítványt kell mellékelnie. A pótló vizsgálat csak teljes vizsgálat lehet.

7. A javító, nemkülönben a pótló vizsgálatot is rendesen azon tanintézetben kell a tanulónak letennie, amelyben az elégtelen tanjegyet kapta, illetőleg a vizsgálatot elmulasztotta. Indokolt esetekben a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter megengedi, hogy e vizsgálatok más intézetben tétessenek le.

8. A javítóvizsgálati engedélyért a tankerületi kir. főigazgatóhoz címzett folyamodványok legkésőbb június 15-ig az igazgatóságnál benyújtandók; e folyamodványokhoz a f. évi iskolai bizonyítvány is mellékelendő.

9. A javító- és pótlóvizsgálatokat f. évi augusztus hó 31-én, *csütörtökön* fogjuk megtartani.

I. A) osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. GEDEON GYULA.

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Matematika	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Akantisz Kornél	2	3	3	2	2	3	2	1	2	2
	Bajcz János	1	2	2	2	1	2	2	1	1	1
	Baldinger Károly	1	2	2	2	1	2	2	1	1	2
	Barry Lajos	4	4	3	4	3	4	4	2	2	2
5	Berger László	1	2	2	2	2	1	1	2	1	1
	Bodák Gyovai József	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2
	Bonk László	3	3	3	3	3	4	3	2	1	3
	Császár József	1	2	3	1	1	3	3	2	m	1
	Csikos Elek	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1
10	Czigler Károly	1	2	1	2	2	3	2	2	1	1
	Dullien Tibor	3	3	3	2	2	3	2	2	1	1
	Eperjessy Sándor	1	3	3	2	2	3	2	1	1	1
	Erdősi György	3	3	3	3	3	3	3	2	m	2
	Frank József	3	4	3	4	3	4	4	2	1	2
15	Flesch István	2	3	2	3	3	3	3	2	1	1
	Friedman György	1	3	2	2	2	3	3	2	1	1
	Gáll István	1	2	2	2	2	1	1	2	1	1
	Goda János	2	2	3	1	2	3	2	2	1	1
	Göhner Adolf	1	3	2	3	2	3	3	2	1	1
20	Göndör Ferenc	2	2	3	2	2	2	2	2	1	1
	Grünhut Kornél	2	2	2	2	1	2	2	2	m	1
	Haentz Lajos	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Heller Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Horchler Nándor	1	2	2	2	1	2	2	2	1	1
25	Edvi Illés Endre	2	3	3	3	2	3	3	2	2	1
	Jakab Albert	2	4	3	3	2	3	3	2	3	1
	Kalmár Lajos	1	2	2	1	1	1	2	2	1	1
	Károlyi Oszkár	2	4	4	3	2	4	3	2	2	2
	Kaufmann Antal	3	2	3	1	1	3	3	3	2	2
30	Kofron Béla	2	3	3	3	2	3	3	3	1	2
	Krompecher György	1	2	1	1	2	2	1	1	1	1
	Kurz Gyula	2	2	2	2	2	3	2	2	1	1

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Matematika	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Lutrov István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Mader Ödön	1	1	2	1	1	2	2	2	2	1
35	Mátés János	2	3	3	2	1	3	2	1	m	2
	Mitrán József	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1
	Novák László	2	2	3	1	3	3	3	3	2	2
	Ormos János	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Paksi Sándor	2	2	3	3	1	3	3	3	1	1
40	Pásztó Pál	2	2	3	1	1	3	3	2	1	1
	Ramspott Róbert	3	4	3	4	3	4	4	3	1	2
	Rappensberger László	2	3	3	3	2	3	3	2	2	1
	Robitsek Antal	2	4	3	3	2	3	3	2	3	2
	Rogátsi László	3	3	3	3	2	4	4	3	2	1
45	Róth József	3	3	3	2	3	3	3	2	2	1
	Schadler Rezső	3	4	3	4	2	4	4	2	1	2
	Schäffer János	3	4	3	4	3	3	3	2	2	2
	Schreyer Rezső	2	3	1	3	2	3	2	2	2	1
	Sebečič József	1	2	1	1	1	2	2	1	m	1
50	Simson Tamás	2	3	3	3	2	2	3	2	1	2
	Sommer Imre	1	2	1	1	2	1	3	2	1	1
	Spiczer Imre	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2
	Springer Ferenc	3	3	3	3	2	3	4	2	2	2
	Steiner László	1	2	2	2	3	2	3	2	2	1
55	Sugár Ferenc	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Szabó Mihály	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Tasnády Tibor	1	3	3	3	1	3	3	3	1	1
	Tauschek József	2	2	3	2	1	3	3	2	1	1
	Tóth László	1	3	3	3	3	3	3	2	1	2
60	Unger Vilmos	1	1	2	1	2	2	2	1	m	1
	Viharos Gyula	2	2	3	2	1	3	3	2	1	1
	Wankó Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Weninger Károly	2	2	2	1	1	3	2	2	1	1
	Wewerka László	1	3	3	2	2	3	2	2	m	2
65	Zuzán Ferenc	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2

Vizsgálatlan maradtak: Auerbach Gyula, Lingauer László. — Magántanuló: Keuler Iván. — Kimaradtak: Bódy Sándor, Negrelli Arisztid, Platz Jenő. — Összesen: 71.

I. B) osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: JEANPLONG GYŐZŐ.

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Matematika	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Anderkó István	2	3	2	3	1	3	2	2	1	1
	Avar Árpád	2	3	3	3	3	4	3	2	2	1
	Balogh Zsolt	3	4	4	3	2	4	4	3	2	2
	Bauer Antal	2	4	3	4	3	3	4	3	1	2
5	Belić-Borota Milán	2	3	3	3	3	3	3	2	1	2
	Berényi Antal	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Bergel Géza	1	2	3	2	3	2	3	1	2	1
	Boreisz Antal	3	4	3	4	4	4	4	2	1	2
	Brachfeld Endre	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2
10	Büchler Ernő	2	2	2	2	2	1	2	1	3	1
	Castiglione Róbert	4	3	3	3	3	4	4	3	3	3
	Dittrich Ottó	2	3	2	3	3	3	3	2	1	2
	Faczuna István	3	3	4	4	3	3	3	3	2	1
	Fekete Zoltán	3	4	3	3	3	3	3	3	1	2
15	Feuereisen László	3	3	4	3	3	3	3	2	2	2
	Formanek Károly	2	3	3	3	2	3	3	3	m	1
	Földes Miklós	1	2	3	2	2	2	2	1	m	2
	Fridrich Vilmos	3	2	3	3	2	3	3	2	1	1
	Friedmann Endre	3	2	3	3	3	4	3	3	2	2
20	Fuchs József	2	2	3	3	2	3	3	3	1	1
	Ganther Vilmos	1	3	1	3	2	2	2	1	1	1
	Gruber József	1	2	1	2	2	2	3	1	2	1
	Gyárfás János	2	3	3	3	3	3	3	2	1	2
	Győző Péter	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1
25	Haffner Károly	2	3	3	3	3	2	3	3	2	2
	Henisch Győző	3	4	3	3	4	4	4	4	2	2
	Holló Ferenc	2	3	3	2	2	3	3	3	2	1
	Illés Béla	2	3	3	2	1	3	4	3	1	2
	Kaynár Gyula	2	3	3	3	2	2	3	2	1	1
30	Kerék István	3	3	3	3	3	2	3	3	1	2

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Matematika	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Kindl József	4	4	3	3	3	4	4	3	2	2
	Klós Pál	2	3	1	1	1	2	3	2	2	1
	Koppel Árpád	3	3	3	3	2	3	3	2	2	1
	Kotasz Pál	2	2	2	3	3	3	3	3	2	1
35	Landesz Lajos	2	3	3	3	2	2	3	3	1	1
	Leidenberger Zoltán	1	3	2	3	3	2	3	2	1	1
	Lippai Károly ism.	3	3	2	3	2	2	3	3	m	1
	Oroszlán György	3	3	3	3	3	3	4	3	2	2
	Pázmán Károly	1	2	3	3	2	3	3	3	2	3
40	Pénzes István	1	2	2	3	3	1	2	2	1	1
	Petrás Gyula	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Prohászka Ottó	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2
	Reisz Vilmos	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1
	Róna József	1	1	1	2	1	1	3	2	2	1
45	Schäffer Géza	3	4	4	4	3	4	3	3	1	1
	Schiessl Ernő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Schürger János	2	3	3	3	2	3	3	2	1	1
	Schütz Jenő	1	2	2	2	2	1	3	3	2	1
	Schwancer Pál	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
50	Seidl Károly	3	3	3	3	2	3	3	2	1	1
	Simon János	3	3	3	4	3	3	4	2	1	2
	Springer Pál	3	4	4	3	3	4	4	3	2	2
	Steinnoch József	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Studer Jenő	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1
55	Szabó Lajos	2	3	3	3	2	3	3	2	2	1
	Szupp Emil	2	3	3	3	2	3	3	3	1	1
	Tatay József	3	3	4	3	3	4	4	3	1	2
	Teutsch János	3	4	2	3	3	4	4	3	1	2
	Trivanyagity Tivadar	2	2	3	1	1	3	3	3	1	2
60	Turcsan Alfréd	2	3	3	3	3	3	2	2	2	1
	Wallner István	1	2	3	3	2	2	2	2	2	1
	Weidlich Géza	3	2	2	3	2	3	3	3	2	1
	Weisse Ernő	2	3	1	3	2	2	3	2	1	1
	Zuber Jenő	2	2	2	2	2	2	3	2	3	1

Kimaradtak: Drexler László, Madocs Rezső ism., Masopust Ferenc, Steinberger Béla, Weingartner Géza. - Összesen: 69.

II. A) osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: BENDA JENŐ.

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Matematika	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Andor Tibor	2	2	3	3	1	3	1	3	1	1
	Bajcz István	1	2	3	2	2	2	2	2	1	1
	Barkó Károly	1	2	2	2	1	2	2	2	m	1
	Beck Mihály	3	3	2	4	2	3	3	2	2	1
5	Benedek Ernő	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1
	Bergmoser Ágoston	2	3	2	2	3	3	3	2	1	1
	Conrad Ottó	1	2	2	2	2	3	2	3	1	2
	Csapó Géza	2	2	2	2	3	3	3	2	2	1
	Deckmann Gyula	2	3	2	3	3	3	2	3	1	2
10	Deschka József	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1
	Dorschner János	1	3	1	2	2	2	2	1	1	1
	Dubravszky Gyula	2	3	3	3	3	4	3	3	2	2
	Emmer Jenő	2	3	3	2	2	2	2	3	1	1
	Faczuna György	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
15	Faludi Ernő	1	3	3	3	3	2	3	2	1	1
	Formanek Imre	2	3	3	4	2	4	3	1	1	1
	Freud Károly	2	1	1	2	2	2	2	2	2	1
	Gebauer Antal	2	3	2	2	1	3	3	2	1	1
	Gerőfi Ferenc	2	2	1	2	1	1	2	2	m	1
20	Hinck József	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1
	Horváth József	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1
	Keuler Iván	3	4	3	4	4	4	4	3	3	2
	László Róbert	2	2	1	2	1	2	2	2	2	1
	Littvay Dezső	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
25	Lukács Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Matematika	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Mahunka Sándor	1	2	1	2	2	2	2	3	1	1
	Marcell Lajos	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1
	Majer István	3	4	3	3	3	3	3	3	1	1
	Máthé József	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
30	Nagy Aladár	2	3	3	3	2	3	2	2	1	2
	Nagy László	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1
	Palotay Ödön	2	2	2	2	1	2	2	1	1	2
	Payer Ferenc	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1
	Petrás István	2	2	3	1	1	2	2	2	2	1
35	Pflum Ferenc	2	2	2	3	2	2	2	2	2	1
	Pongrácz Vilmos	2	3	2	3	2	2	3	3	2	1
	Reichels Sándor	2	3	3	3	3	3	2	3	2	2
	Reuss Pál	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1
	Rosenberg István	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1
40	Schäfer Zoltán	2	3	3	3	3	3	3	2	1	2
	Schimerlik László	2	3	3	3	3	2	2	3	1	1
	Seger Imre	3	4	4	4	3	3	3	3	2	2
	Simon Ferenc	3	4	3	4	4	4	4	3	2	2
	Szalféter László	3	3	3	3	2	3	3	2	1	1
45	Tapalaga Ernő	2	3	3	4	2	4	3	3	1	2
	Teichmann Vladimir	2	3	3	2	2	3	3	3	1	2
	Teőke Andor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Török István	3	3	3	2	3	3	3	3	1	2
	Worell György	2	3	3	2	2	3	2	3	1	2
50	Zwolenszky Aladár	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2

Kimaradtak: Dobes Ferenc, Emberger Oszkár.
Magántanulók: Kerékgyártó Gyula, Franca Antal.
Összesen: 54.

II. B) osztály.

Dr Cserey Adolf.

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mathematika	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Auracher József	2	2	3	2	2	2	2	2	2	1
	Bachmann Rezső	2	2	3	3	3	2	2	1	2	1
	Böhm István	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Borsos István József	1	1	3	2	2	2	2	2	2	1
5	Bosnyák Vilmos	2	2	3	2	2	2	2	2	1	1
	Budaházy István	1	2	2	2	2	2	3	2	1	1
	Csikos István	2	2	3	3	2	3	3	2	2	1
	Eisensehr Károly	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1
	Engerth Ágoston	2	3	3	3	3	4	3	3	2	2
10	Fiala Antal	1	2	2	2	2	2	2	1	2	1
	Frank János	2	2	3	3	3	3	3	2	1	1
	Frech Ferenc	2	2	4	2	2	3	3	2	1	1
	Fridrich János	1	3	3	2	2	3	2	2	2	1
	Ftácsik Béla	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
15	Gárdos Miklós	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1
	Glück Gyula	1	2	3	2	2	3	3	2	1	2
	Grosz Béla	2	2	1	2	3	2	2	1	1	2
	Guntner Konrád	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2
	Henter László	2	2	2	2	2	3	3	2	1	1
20	Hochholtzer Károly	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Hudik Kálmán	1	1	3	2	2	1	1	1	1	1
	Edvi Illés Pál	1	3	2	2	2	3	2	2	m.	1
	Keller Ferenc	1	3	2	2	2	3	3	2	1	1
	Klein Kornél	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1
25	Kocsis János	2	3	4	2	3	3	3	2	1	1

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Matematika	Rajzoló geometria	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Lányi Lajos	2	1	2	2	2	2	2	1	2	1
	László Márton	1	2	3	3	3	2	3	3	2	2
	Meiszner József	2	2	3	2	2	3	3	2	1	1
	Merzlanovich Ferenc	3	3	3	2	2	3	3	1	2	2
30	Mindler József	3	3	3	3	2	3	3	2	2	1
	Ney Imre	2	3	3	3	3	3	3	2	1	2
	Panczél György	3	3	4	3	3	4	3	3	1	2
	Prinner Lajos	1	1	2	2	2	1	2	2	2	1
	Racher Imre	2	3	3	3	3	3	3	2	1	2
35	Röper Lipót	2	2	2	3	2	2	2	1	2	1
	Sallay József	1	2	3	2	2	2	2	1	2	1
	Sauer Pál	2	3	1	2	2	3	3	1	2	1
	Schleisz Andor	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1
	Schreiber Miklós	2	3	3	3	2	3	3	2	2	1
40	Spitzer László	1	3	3	3	2	3	3	3	2	2
	Steinberger Dezső	1	2	3	3	3	3	3	2	2	2
	Telcs Pál	3	3	3	3	1	3	3	3	m.	2
	Tischler Géza	2	2	2	3	3	3	3	2	1	1
	Török István	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1
45	Vargha József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Varga Emil	2	2	3	3	3	3	2	2	1	2
	Verden Ferenc	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Vittek József	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1
	Weisz Károly	3	3	4	3	3	3	3	2	3	2
50	Wimmer Ferenc	2	3	3	3	3	4	3	2	m.	2

Kimaradt: Arnoul Frigyes.

Magántanuló: Wildmann László.

Összesen: 52.

III. A) osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: HOMONNAI IMRE.

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Földrajz	Természettan	Matematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Albecz Béla	2	3	4	4	3	3	3	4	4	3	2	2
	Balkay Andor	1	2	3	1	2	2	2	3	1	2	1	2
	Bejczy Lajos	1	2	3	2	2	1	1	3	2	2	m	1
	Csapó Rezső	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
5	Deák János	2	3	4	3	3	3	3	4	3	2	1	2
	Denmann Harry	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1
	Dlabács Emil	1	2	2	1	1	2	2	2	2	3	1	1
	Dummel Ottó	2	3	1	3	3	2	3	3	3	3	1	1
	Fenyvesi Gábor	3	2	2	2	3	3	2	3	2	1	1	1
10	Fiala Jenő	1	2	2	3	2	1	2	3	2	1	2	1
	Fischer István	1	3	3	3	3	2	2	3	2	1	1	2
	Formanek József	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Franasovich Frigyes	2	3	2	3	3	2	3	3	3	2	1	1
	Gottlieb László	2	3	2	2	3	2	2	3	3	3	2	1
15	Hoder Antal	1	2	1	2	3	2	2	2	2	1	m	1
	Kellner Zoltán	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Kertész Zoltán	1	3	2	3	3	3	1	3	3	3	1	2
	Klein Kálmán	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1
	Kmetty Árpád	2	3	3	2	3	2	3	3	3	2	1	1
20	Korent Károly	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	1	1
	Kozma Tibor	1	3	3	3	3	3	2	4	3	1	2	1
	Kristóf Sándor	1	2	3	3	1	1	1	3	2	3	2	1
	Kunz Károly	3	3	4	4	4	3	3	4	4	3	1	2
	Kurcz Mihály	2	3	3	2	3	2	3	3	3	3	3	1
25	Maier István	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Földrajz	Természettan	Matematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Mártonfi Vilmos	2	3	4	2	3	2	3	3	3	2	1	2
	Mengele Jenő	3	3	4	3	3	3	3	4	3	3	2	2
	Mihályi József	3	3	3	3	3	3	2	3	3	1	m	1
	Mikó Pál	3	3	3	3	4	3	3	4	3	3	2	1
30	Müller László	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	2	2
	Nagy József	1	2	3	2	1	2	1	3	2	1	1	1
	Ormos Emil	2	3	3	3	3	3	2	4	3	3	3	2
	Pikler György	1	2	3	3	3	3	2	3	2	2	1	2
	Polgár György	1	2	2	1	1	2	1	3	3	3	2	2
35	Papp János	3	4	4	4	4	3	3	4	3	3	m	2
	Prindl Ödön	4	4	3	4	4	3	4	4	4	3	1	2
	Radicke Helmuth	3	3	4	3	3	3	3	4	3	1	1	1
	Riboli Alfonz	1	3	3	3	1	1	1	3	3	3	2	1
	Schlesinger Richárd	2	3	3	2	3	2	2	3	2	2	2	2
40	Schmid Rudolf	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	m	1
	Singer István	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Stern Emil	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2
	Stranch Béla	1	2	3	2	2	3	2	3	1	1	1	2
	Supp Kálmán	3	4	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2
45	Szegő Géza	1	2	2	1	2	2	2	3	3	3	2	2
	Szűcs József	3	3	3	4	4	2	3	4	3	2	2	2
	Toncsik Tibor	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	1
	Tordai Vilmos	1	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	1
	Varga Miklós	2	3	3	2	1	1	2	3	2	2	m	1
50	Vörös Ferenc	2	3	3	3	2	2	3	3	3	2	m	1
	Weisz István	3	4	3	3	3	2	3	3	3	3	2	1
	Weisz Richárd	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1
	Wolh István	1	3	3	3	3	2	2	3	2	1	2	1

Kimaradt: Szabó Elek.

Magántanulók: Szuk Géza, Ellinger Andor.

Összesen: 56.

III. B) osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. GIRSIK GÉZA.

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Földrajz	Természettan	Matematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Ádám Aladár	2	3	3	3	2	2	3	3	2	3	1	1
	Akantisz Miklós	2	3	3	3	3	3	3	4	3	1	1	2
	Arányi Kornél	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1
	Balogh Kálmán	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1
5	Beer Vilmos	1	2	2	2	2	3	2	3	2	2	2	1
	Benkő Pál	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2	1	2
	Bertl Emil	1	3	3	3	3	3	2	4	3	1	1	2
	Bogdán László	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Borsos László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Deák György	1	2	1	1	1	2	1	3	2	2	2	1
	Dévény Jenő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Durst Rikárd	2	3	2	2	2	2	2	3	2	2	1	1
	Ertl Miklós	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1
	Fehér János	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
15	Gerőfi Jenő	2	2	2	3	2	2	2	3	2	1	2	1
	Gregorich Dezső	2	3	3	3	2	2	2	3	3	2	1	1
	Gronusz Pál	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	m	1
	Hitzinger József	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Hollós Jenő	2	3	2	1	3	2	2	3	2	1	2	2
20	Höchtl Ferenc	1	2	2	2	2	3	2	3	3	3	2	1
	Jankó Alajos	1	2	3	3	2	2	2	3	2	3	1	1
	Jedovszky Jenő	1	1	1	3	2	2	2	3	2	2	1	2
	Javanovics Emil	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1
	Kárász Aladár	1	2	2	1	2	1	1	2	2	2	1	1
25	Kautezky-Lander Dezső	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Földrajz	Természettan	Matematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Kellner Nándor	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1
	Kollár Károly	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Kovács Károly	1	2	3	2	1	2	2	2	2	2	2	1
	Kovács Sándor	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
30	Kuncze Béla	2	3	2	3	3	3	3	4	3	3	1	1
	May Ervin	2	2	3	3	3	2	2	3	2	1	2	1
	Németh Miklós	1	2	2	2	2	2	2	1	2	1	m	1
	Pálfi Károly	2	3	3	2	2	2	3	4	3	3	2	1
	Papp Rezső	3	3	3	3	3	4	3	4	3	2	1	2
35	Pásztohi Vilmos	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1	1
	Patz Béla	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1
	Plesz Pál	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2
	Rokken Imre	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2	1	1
	Róna Miklós	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1
40	Rosenzweig Ferenc	1	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1	1
	Roszkovetz Antal	2	3	3	3	3	3	3	4	2	3	1	2
	Schiffler Béla	3	3	3	3	3	3	3	4	3	2	3	1
	Schmitzler Helmuth	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Sipos László	2	2	3	1	1	1	2	3	2	2	1	1
45	Stein József	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1
	Steinnoch Ferenc	2	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	2
	Straub Tibor	1	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Szabó János	2	3	2	3	2	2	2	1	2	2	1	1
	Tomann Lajos	1	3	2	3	3	3	1	3	2	2	2	1
50	Tóth József	1	2	2	2	1	1	2	2	3	2	2	1
	Török László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Wewerka Géza	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Zeller Róbert	3	3	1	3	3	3	2	3	3	2	2	2
	Zubcsek János	1	3	2	1	2	2	2	3	2	1	1	1
55	Weisz Zoltán	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1

Kimaradtak: Papp János, Pacsu Sándor.
Magántanuló: Nagy Ádám.
Összesen: 58.

IV. A) osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. JÁNOSI BÉLA.

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Matematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	László kir. herceg	L. külön lapon										
	Balogh János	3	1	2	2	2	1	2	2	3	1	2
	Bánó Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Bersuder Sándor	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
5	Bogsch István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Bokody Zoltán	1	2	2	2	3	2	2	2	2	1	1
	Boronkay Ákos	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Borsos Endre	1	2	3	3	2	2	2	2	2	2	1
	Brydzinszky József	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1
10	Buday Elemér	1	2	2	2	2	1	3	2	1	1	2
	Cserna Sándor	1	3	3	3	3	2	3	3	2	1	1
	Csima Béla	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1
	Dorschner Róbert	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1
	Dziki Ervin	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
15	Egey István	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
	Franca Béla	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Görgey Tivadar	2	3	3	3	2	2	2	2	3	1	1
	Hastó Sándor	2	3	3	3	3	2	4	3	3	1	1
	Holeczek Jenő	2	2	2	3	3	2	3	3	2	1	1
20	Horváth Pál	2	2	3	3	3	1	2	2	2	2	1
	Illés Aladár	2	3	3	3	3	2	3	2	2	2	1
	Istók János	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2
	Jancsó Vilmos	2	3	4	3	3	2	3	3	3	2	2
	Kafka Albert	1	2	2	3	3	2	3	3	2	1	1
25	Kafka Gusztáv	1	2	2	3	2	1	3	3	2	1	1

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Matematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Kántor István	1	2	3	1	1	2	2	2	1	1	1
	Kresslbauer Gyula	2	3	3	2	2	2	3	3	2	2	1
	Landesz Béla	2	3	3	3	2	2	2	2	2	1	1
	Lantos István	2	3	4	2	3	2	2	2	2	1	1
30	Mader Marcell	3	2	2	2	3	2	3	3	3	1	2
	May Ottó	2	2	3	3	3	3	3	2	1	2	1
	Molder Gyula	2	3	4	4	3	2	4	4	3	3	2
	Mühlroth János	1	3	1	3	2	2	3	2	2	1	1
	Nedelkovits István	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	1
35	Perényi Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Posch Gábor	2	2	2	1	1	2	1	2	2	2	1
	Rokken János	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1
	Rolf Aladár	2	3	3	3	3	2	3	3	2	1	1
	Róth László	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2
40	Schäffer János	1	2	3	3	2	2	2	2	2	1	2
	Schedel Emil	2	2	2	2	3	1	2	2	1	1	1
	Schenker János	2	2	2	3	2	2	2	2	1	1	1
	Schieszer Ferenc	3	3	3	4	3	2	4	3	3	3	2
	Szalféter Ede	2	3	2	3	3	2	3	2	1	2	1
45	Szűts György	2	3	3	3	3	2	3	2	2	1	1
	Udránszky Elemér	1	1	1	2	1	1	2	2	2	2	1
	Wimmer Béla	3	3	3	3	3	3	3	3	2	m	1
	Wohl György	1	2	3	2	1	1	2	1	1	1	1
	Zboray László	1	2	3	3	2	1	3	2	2	1	1

Magántanulók: Ellinger Andor, Jovanovits Borivoj, Krasznay Ferenc, Varju Domonkos.

Összesen: 53.

IV. B) osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: ORBÁN GYULA.

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Matematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Baldinger Márton	1	2	1	2	2	2	3	3	2	1	1
	Csegény István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Dach Jakab	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Fekete Gábor	1	1	1	1	1	2	1	2	3	2	1
5	Fischer Frigyes	3	3	3	3	3	2	3	3	3	1	1
	Gelléri Miklós	1	1	2	1	2	2	3	3	3	1	1
	Halász Károly	3	3	3	2	3	2	3	3	3	1	2
	Hangel Andor	2	3	2	3	2	2	3	3	3	1	1
	Hangel László	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	2
10	Hankó László	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Hocholtzer Miklós	2	3	2	3	2	2	3	3	2	1	1
	Hoffmann Pál	1	1	2	1	1	2	3	3	3	2	1
	Huhn Ferenc	2	3	2	3	2	2	3	3	3	m	1
	Huhn Márton	2	3	3	3	2	3	3	3	3	1	1
15	Huszár Lajos	1	2	3	3	2	2	2	2	2	1	1
	Illés Elemér	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1
	Kappel József	1	3	2	2	2	2	2	2	1	2	1
	Kirchmajer Károly	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2
	Kis Gyula	2	3	4	3	3	3	4	3	1	2	1
20	Kohn Ferenc	3	3	2	3	3	2	3	3	3	3	1
	Kovartsik Lajos	2	1	2	2	2	2	1	3	3	2	1
	Križanovič János	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1
	Kronstein Ferenc	2	3	2	3	1	2	3	2	2	1	1
	László István	2	3	2	2	2	2	2	2	3	2	1
25	Lengyel István	2	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Matematika	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Paulovits Gyula	3	3	4	4	3	3	4	4	3	2	2
	Protzer Gyula	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Rosenberg Gusztáv	2	3	2	3	3	2	3	3	3	1	1
	Rónai Sándor	2	3	2	2	2	2	3	3	2	2	1
30	Róny István	2	3	3	4	3	3	3	3	1	2	1
	Ruszina Vilmos	2	3	2	3	3	2	2	1	1	2	1
	Schaupner Nándor	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	1
	Schön Tibor	3	2	1	1	3	2	2	2	3	1	1
	Sebők Vilmos	3	3	3	3	2	3	4	4	2	1	2
35	Sehr József	3	3	2	3	3	2	3	3	2	1	1
	Sugár István	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Szauberer Ferenc	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2	2
	Szedlacsek József	3	3	3	3	4	3	3	3	2	2	2
	Teichmann Ferenc	1	2	2	2	2	2	3	3	2	2	1
40	Timár István	1	2	1	1	1	1	2	2	1	2	1
	Wieser László	2	3	3	3	1	2	3	3	2	1	1

Kimaradt: Kovács Kálmán.

Magántanulók: Baranyai Béla, Lichtman László.

Összesen: 44.

V. osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. KRESZNERICS KÁROLY.

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természetrajz	Vegy- és ásványtan	Matematika	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Almási István	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Árkay Bertalan	1	2	2	1	1	2	1	2	1	1	1
	Balkay László	1	2	2	1	3	2	2	2	2	1	2
	Baranyay Béla	2	2	2	2	2	3	3	3	2	3	2
5	Basch Gyula	2	3	3	3	3	3	2	3	2	3	2
	Bácskai Antal	2	3	3	3	2	2	2	3	1	3	1
	Beck Ferenc	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1
	Berger József	3	4	3	2	3	3	2	3	3	3	2
	Brindza József	3	3	3	3	3	3	2	3	1	1	1
10	Bruck Ferenc	3	3	4	4	3	3	2	3	3	3	1
	Budaházy Zoltán	2	3	2	3	3	2	2	3	2	3	1
	Dietl Hubert	2	2	1	3	1	3	2	3	2	3	2
	Ehrlich Ottó	3	3	3	3	2	3	2	3	2	1	2
	Fényes Iván	1	3	3	3	3	2	2	3	3	2	1
15	Fischer György	3	3	2	3	2	3	3	3	2	1	1
	Forster Károly	3	2	2	3	3	3	3	3	1	2	1
	Földes Dezső	1	2	3	2	1	2	2	2	2	1	1
	Förstner Dénes	2	1	1	1	2	2	1	3	1	2	1
	Gerőfi György	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1
20	Görgey Zoltán	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1
	Herqui Frigyes	2	2	3	3	2	3	2	3	2	3	1
	Horváth Andor	2	2	3	3	1	2	2	3	2	2	1
	Jakab Árpád	1	3	3	3	2	3	2	3	1	3	1
	Kardhordó Zoltán	3	3	4	4	3	3	3	3	3	2	2
25	Katona Dezső	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természetrajz	Vegy- és ásványtan	Mathematika	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Kaufmann Oszkár	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2
	Keresztes Mihály	2	3	3	2	2	3	2	2	2	1	1
	Kollár Dénes	1	2	3	2	3	3	2	3	3	1	1
	Kont Ipoly	1	1	2	1	1	2	1	1	2	m	1
30	Kunz Ferenc	2	2	2	2	2	1	2	3	1	1	1
	Kürti István	3	2	3	3	1	2	2	3	3	m	1
	Lang Félix	2	3	1	3	2	3	2	2	2	2	2
	Lózsi Károly	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1
	Lukács Andor	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1
35	Maier Győző	2	3	2	3	2	3	2	3	3	3	1
	Mártonfi Zoltán	2	3	3	2	3	2	2	3	2	2	1
	Meitner László	3	3	3	3	3	3	2	3	1	m	2
	Ormos László	2	2	3	2	3	2	2	3	3	3	2
	Oszoly Kálmán	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
40	Rehák Sándor	2	4	3	3	3	3	3	3	1	3	1
	Reuss László	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1
	Rónai Ernő	3	3	3	4	2	3	2	3	3	2	1
	Rostás Ernő	2	3	1	2	3	3	2	3	3	3	1
	Roxin János	1	3	3	3	2	2	2	3	2	2	1
45	Schäffer József	3	3	3	4	3	4	3	3	3	3	1
	Silbermann László	2	2	2	2	2	3	2	3	2	2	2
	Spányi Ernő	3	2	3	3	3	3	2	3	3	2	1
	Steinlen Andor	3	3	2	1	3	3	2	3	3	3	1
	Szőnyi Gyula	2	1	3	1	2	2	2	3	3	3	2
50	Takáts István	1	2	2	2	3	2	2	1	1	1	1
	Unger Károly	2	3	3	2	2	2	1	2	3	1	1

Kimaradtak: Görbicz Gyula, Hitzinger Dénes, Komlódy Gyula és Varga Sándor.

Magántanulók: Hlavaček József, Mayer László és Szászy István.

Vizsgálatlan maradt magántanulók: Dobrovszky János, Jovanovics Borivoj, Krasznay Ferenc.

Összesen: 61.

VI. osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. HELLER BERNÁT.

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természetrajz	Vegy- és ásványtan	Matematika	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Angyal Alfréd	1	2	2	2	2	2	3	3	3	3	1	1
	Ádám József	3	2	2	3	2	4	3	3	2	3	1	1
	Balogh István	1	2	2	1	1	3	2	2	1	3	1	1
	Blau Imre	1	1	1	2	1	2	2	1	2	2	1	1
5	Boros Ádám	1	3	3	3	3	1	1	4	3	3	3	1
	Csáki Erik	2	2	2	3	1	3	2	3	2	2	m	1
	Cserháti Sándor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Csima László	1	1	3	2	1	1	1	2	1	1	1	1
	Czibulka Aurél	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	2	1
10	Dögl Jenő	2	2	3	3	2	2	2	3	3	2	2	1
	Durst Rezső	2	3	2	3	2	2	2	3	3	3	2	1
	Epperlein Oszkár	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Erlinger Valter	1	3	2	3	2	3	2	2	2	3	2	1
	Eschenbach Ernő	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	1	2
15	Fekete György	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	1	1
	Flory Ottó	3	2	2	2	2	3	2	3	3	3	2	1
	Fridrich Aladár	2	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2	1
	Friedl Jenő	2	3	2	3	2	2	2	2	3	3	2	1
	Fuchs Frigyes	2	2	2	1	2	2	1	4	3	3	2	1
20	Gál Ferenc	2	3	3	3	3	2	2	4	3	3	1	2
	Halász István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Halász László	2	2	3	4	3	2	3	3	3	3	m	1
	Haltenberger Tibor	2	2	3	2	2	2	2	3	3	3	1	1
	Holló Aurél	2	1	2	2	2	2	2	3	2	3	1	1
25	Homola Lajos	2	2	3	3	2	2	2	4	1	1	2	1

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természetrajz	Vegy- és ásványtan	Matematika	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Kárász László	1	2	3	1	2	2	2	1	3	3	2	1
	Kidál Vilmos	2	2	3	3	2	2	2	4	3	3	1	2
	Kliment István	1	1	2	3	1	1	2	3	2	2	2	1
	Kollár Gyula	2	2	3	2	2	2	2	2	2	3	1	1
30	Konok Péter	1	2	2	2	2	1	1	3	2	1	2	1
	Kviatkofsky Vilmos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Mader Miklós	2	3	3	2	2	2	2	4	3	3	2	1
	Maier Andor	1	1	2	2	1	1	1	4	3	3	2	2
	Mannás István	2	2	3	3	2	3	3	3	2	2	1	1
35	Mayer István	1	1	1	3	1	1	1	2	2	1	1	1
	Mártonfi István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Pusztai József	2	3	3	3	2	1	2	4	3	3	3	1
	Radnai Ferenc	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	1	1
	Reischl Ferenc	1	2	3	2	2	3	1	3	2	3	2	1
40	Reuss Endre	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Ries Géza	1	1	2	3	2	1	1	2	2	3	1	1
	Samu Ferenc	2	2	3	3	3	2	2	3	3	3	1	1
	Schlesinger Egon	2	2	3	2	2	2	2	2	2	3	1	1
	Singer Kurt	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	m	1
45	Somody Pál	2	1	2	3	2	3	2	3	2	2	2	1
	Szabó József	2	2	2	2	2	1	2	3	3	1	2	2
	Szalóki Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Tischler Emil	2	2	2	3	2	3	2	3	3	2	2	1
	Topscher Béla	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	2	1
50	Waller Richárd	1	1	1	2	1	1	1	3	2	1	2	1
	Weisz Arnold	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1
	Zelenka Lajos	1	1	3	3	1	2	2	3	3	3	1	1
	Umlauf Lajos	2	3	2	2	2	2	2	3	2	2	1	1

Magántanulók: Aczél Frigyes, Appel Géza és Paal Klára.

Kimaradt: Reidner Oszkár.

Összesen: 57.

VII. osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. KOCZOGH ANDRÁS.

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Vegy- és ásványtan	Természettan	Matematika	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Aich Hubertus	2	3	2	3	2	2	3	4	3	1	1	1
	Balog György	3	3	3	3	3	3	3	1	1	2	1	1
	Benedek Róbert	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	1
	Beranek Ferenc	1	3	3	3	2	2	2	3	3	3	1	1
5	Bokody Gyula	1	2	3	2	2	2	3	3	3	3	2	1
	Búcz Béla	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1
	Burnáty István	2	3	—	3	2	2	3	—	4	2	1	1
	Dudás József	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	1	1
	Fekete Sándor	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1
10	Fenyvesi Zoltán	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Fischle János	2	3	3	3	3	2	2	3	3	3	1	1
	Fuchs György	1	1	1	1	1	2	2	2	2	3	2	1
	Goldberger Ödön	1	2	2	2	2	2	1	2	1	1	1	1
	Hankó Gyula	1	3	2	2	2	2	3	3	3	3	2	1
15	Hegedűs Aladár	3	3	4	3	2	2	3	3	3	3	1	1
	Horváth Béla	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	m	1
	Horváth Károly	1	3	2	3	2	3	3	3	3	3	2	1
	Jancsó Ferenc	3	4	3	3	3	2	3	3	3	3	2	1
	Kindl Ferenc	2	3	2	2	3	2	3	3	3	3	2	1
20	Kirch Rudolf	3	3	2	3	3	2	3	3	3	3	1	1
	Kliment Emánuel	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Klinszky Ferenc	2	2	3	2	2	3	3	2	3	2	1	1
	Kovács Antal	1	1	2	2	1	2	3	3	3	3	1	1
	König József	3	3	3	3	2	3	3	4	4	3	2	1
25	Krachenfelser Vilmos	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Vegy- és ásványtan	Természettan	Matematika	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Magaviselet
	Krén Ferenc	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1
	Kuzmann András	2	2	1	2	1	2	2	3	4	1	3	2
	Kuzmann Győző	1	2	2	1	1	2	2	3	3	1	2	1
	Lehel Andor	2	3	3	3	2	3	3	3	3	1	2	1
30	Lózsy Hugó	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1
	Maschauser László	2	1	2	2	2	2	3	3	3	3	1	1
	Mlaker György	2	3	2	3	2	2	2	3	3	2	2	1
	Neuschlosz Ernő	2	3	2	2	2	2	3	3	2	3	2	1
	Opprecht Károly	4	3	3	4	3	3	4	4	3	3	1	1
35	Osoha László	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
	Pelcz Othmár	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	1	1
	Steller Sándor	1	2	2	2	2	1	1	2	3	2	1	2
	Szmik Győző	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1	1	1
	Szmodis József	1	1	3	2	2	1	2	3	2	1	m	1
40	Vajda Jenő	1	1	3	1	2	2	3	3	2	3	1	1
	Várady József	2	1	3	2	2	2	2	3	2	2	1	1
	Várady László	2	3	3	3	2	3	2	3	2	1	1	1
	Zecher László	3	3	4	3	3	3	3	3	2	2	1	1

Vizsgálatlan maradt: Flórián József.

Kimaradt: Atzél Frigyes.

Magántanulók: Miklóssy István, Miklóssy Ferenc, Gróf Zichy Endre.

Vizsgálatlan maradt magántanulók: Bászler Béla, Csermák Sándor és Gebhard Gyula.

Összesen: 51.

VIII. osztály.

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. KÁLMÁN MIKSA.

Sorszám	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Matematika	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Bölcsészeti előtan	Testgyakorlás	Magaviselet
	Berger Ferenc	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	1
	Betz Jenő	3	2	3	3	3	3	3	3	1	2	2	1
	Bojár Pál	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2
	Cserhalmi György	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1
5	Czencz István	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2
	Fodor Sándor	1	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	1
	Hofbauer Ottó	2	2	2	2	3	3	2	1	1	2	m	1
	Hönigh Géza	2	2	2	1	3	2	3	3	2	2	3	2
	Kálmán József	3	3	3	2	4	3	3	3	3	3	1	2
10	Kopáchy László	2	2	3	2	2	1	3	2	2	3	m	1
	Kovachich Jenő	2	3	3	3	3	3	3	3	1	3	1	1
	Ladányi Gyula	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	1	1
	Lukas Vilmos	3	3	2	4	3	3	3	3	3	3	3	2
	Murarik Kálmán	2	2	2	2	3	3	3	2	1	2	2	1
15	Neubrand Béla	2	2	2	2	2	2	3	3	2	3	1	1
	Pelle János	2	3	3	2	2	3	3	2	2	2	1	1
	Pikler János	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1
	Reimann Richárd	2	3	3	2	3	3	2	1	2	3	2	1
	Türk Andor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20	Vengritzky Gyula	1	3	2	3	3	3	3	2	2	2	1	1

Hadbavonult és vizsgálatlan maradt rendes tanuló: Faragó János.

Hadbavonultak és magánvizsgálatot tettek: Fondor Richárd, Frimmel Miklós, Hegedűs Péter, Hocholtzer Rezső, Kail Géza, Molnár László, Riedl Alfonz, Schnablegger Ferenc, Vértesi László.

Hadbavonult és vizsgálatlan maradt magántanulók: Eisvogel Ernő, Krizanec Károly.

Katonai akadémiába léptek át: Heiling Elemér, Novotny Gábor, Szente Tibor.

Magántanulók: Deling Pál, Sélley Antal.

Vizsgálatlan maradt magántanuló: Beke Aladár.

Összesen: 38.

X.

Statisztikai kimutatás.

1. A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán.

Osztály	Nyilvános tanulók									Magántanulók	
		Az iskolai év folyamán						Az osztályvizsgálatról elmaradt	Június, illetőleg május hóban osztályvizsgálatot tett	Fölvétetett	Osztályvizsgálatot tett
	Fölvétetett	magántanuló lett	önként kimaradt	tanács folytán távozott	kizáratott	betegség következtében meghalt	baleset			fiú	fiú
I. A)	70	—	3	—	—	—	—	2	65	1	1
I. B)	69	—	5	—	—	—	—	1	64	—	—
I.	139	—	8	—	—	—	—	2	129	1	1
II. A)	53	1	2	—	—	—	—	—	50	1	1
II. B)	51	—	—	—	—	—	—	—	50	1	1
II.	104	1	3	—	—	—	—	—	100	2	2
III. A)	56	1	1	—	—	—	—	—	54	1	2
III. B)	57	—	2	—	—	—	—	—	55	1	1
III.	113	1	3	—	—	—	—	—	109	2	3
IV. A)	50	1	—	—	—	—	—	1	48	2	3
IV. B)	42	—	1	—	—	—	—	1	40	2	2
IV.	92	1	1	—	—	—	—	2	88	4	5
V.	56	1	4	—	—	—	—	—	51	5	3
VI.	54	—	1	—	—	—	—	—	53	2	2
VII.	48	2	1	—	—	—	—	2	43	6	3
VIII.	32	7	3	—	—	—	—	2	20	6	11
I—VIII.	638	13	24	—	—	—	—	8	593	28	30

Osztály	2 A nyilvános és magántanulók megoszlása kor szerint														
	A nyilvános és a magántanulók együttes létszáma	Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók közül													
		1906-ban	1905-ben	1904-ben	1903-ban	1902-ben	1901-ben	1900-ban	1899-ben	1898-ban	1897-ben	1896-ban	1895-ben	1894-ben	1893-ban
		született													
I. A) . .	66	3	48	12	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. B) . .	64	2	50	9	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. . . .	130	5	98	21	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. A) . .	51	—	1	34	14	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
II. B) . .	51	—	—	33	16	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. . . .	102	—	1	67	30	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—
III. A) . .	55	—	—	5	38	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—
III. B) . .	56	—	—	3	40	8	2	3	—	—	—	—	—	—	—
III. . . .	111	—	—	8	78	18	4	3	—	—	—	—	—	—	—
IV. A) . .	51	—	—	—	1	34	10	4	1	1	—	—	—	—	—
IV. B) . .	42	—	—	—	3	24	7	5	3	—	—	—	—	—	—
IV. . . .	93	—	—	—	4	58	17	9	4	1	—	—	—	—	—
V. . . .	54	—	—	—	—	3	39	8	3	—	1	—	—	—	—
VI. . . .	55	—	—	—	—	—	2	34	14	4	1	—	—	—	—
VII. . . .	46	—	—	—	—	—	—	1	32	13	—	—	—	—	—
VIII. . . .	30	—	—	—	—	—	—	—	16	—	9	—	1	—	4
I—VIII. . .	621	5	99	96	118	81	63	56	69	18	11	—	1	—	4

3. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása honosság és szülöik (gyámjuk, illetőleg más törvényes gondviselőjük) állandó lakóhelye szerint.

Osztály	Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók										
	összes száma	közül			száma, akiknek szülője (gyámja, illetőleg más törvényes gondviselője) állandóan						
		magyar honos volt		külföldi honos volt	ugyanazon		a magyar anyaország más törvényhatóságában	Horvát-Szlavonországokban	külföldön, még pedig		
		magyarországi	horvát-szlavonországi		községben (az iskola székhelyén)	vármegye más községében			Ausztriában	Romániában	
		illetőségű			lakott						
I. A)	66	66	—	—	62	—	4	—	—	—	—
I. B)	64	61	1	2	62	—	1	1	—	—	—
I.	130	127	1	2	124	—	5	1	—	—	—
II. A)	51	47	—	4	50	1	—	—	—	—	—
II. B)	51	50	—	1	31	4	15	—	1	—	—
II.	102	97	—	5	81	5	15	—	1	—	—
III. A)	55	55	—	—	54	—	1	—	—	—	—
III. B)	56	55	—	1	50	3	3	—	—	—	—
III.	111	110	—	1	104	3	4	—	—	—	—
IV. A)	51	49	1	1	47	2	1	1	—	—	—
IV. B)	42	42	—	—	41	—	1	—	—	—	—
IV.	93	91	1	1	88	2	2	1	—	—	—
V.	54	53	—	1	48	3	3	—	—	—	—
VI.	55	55	—	—	49	4	2	—	—	—	—
VII.	46	44	1	1	45	—	1	—	—	—	—
VIII.	30	30	—	—	30	—	—	—	—	—	—
I—VIII.	621	607	3	11	569	17	32	2	1	—	—

4. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók

Osztály	Az osztályvizsgálatot tett tanulók összes száma	Az osztályvizsgálatot tett tanulók közül: vallású											Az osztályvizsgálatot tett tanulók közül: anyanyelvű											Az: tudott	
		latin szertart. r. kath.	görög	örmény	református	ágostai h. ev.	görög keleti	unitárius	izraelita	baptista			magyar	német	tót	oláh	ruthén	horvát	szerb	olasz	francia	angol	összesen nem magyar	más nyelven is	csak magyarul
I. A)	66	38	—	—	3	7	2	1	15	—	—	—	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	19
I. B)	64	35	—	—	3	11	1	—	14	—	—	—	59	3	—	—	—	—	1	—	1	—	5	48	11
I.	130	73	—	—	6	18	3	1	29	—	—	—	125	3	—	—	—	—	1	—	1	—	5	95	30
II. A)	51	30	1	—	5	5	—	1	9	—	—	—	47	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	28	19
II. B)	51	27	—	—	9	6	—	—	9	—	—	—	50	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	40	10
II.	102	57	1	—	14	11	—	1	18	—	—	—	97	5	—	—	—	—	—	—	—	—	5	68	29
III. A)	55	31	—	—	2	9	—	2	11	—	—	—	52	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	42	10
III. B)	56	37	—	—	4	8	1	—	6	—	—	—	50	4	—	—	—	1	—	—	—	1	6	40	10
III.	111	68	—	—	6	17	1	2	17	—	—	—	102	7	—	—	—	1	—	—	—	1	9	82	20
IV. A)	51	39	—	—	6	2	1	—	3	—	—	—	48	2	—	—	—	1	—	—	—	—	3	32	16
IV. B)	42	21	—	—	1	6	—	—	14	—	—	—	37	5	—	—	—	—	—	—	—	—	5	30	7
IV.	93	60	—	—	7	8	1	—	17	—	—	—	85	7	—	—	—	1	—	—	—	—	8	62	23
V.	54	31	—	—	4	3	1	1	14	—	—	—	51	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	31	20
VI.	55	30	—	—	1	14	—	—	10	—	—	—	49	5	—	—	—	1	—	—	—	—	6	22	27
VII.	46	33	—	—	3	5	—	—	5	—	—	—	41	4	—	—	—	1	—	—	—	—	5	26	15
VIII.	30	17	1	—	3	5	—	—	4	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	18
I—VIII.	621	369	2	—	44	81	6	5	114	—	—	—	580	34	—	—	—	4	1	—	1	—	41	403	177

megoszlása vallás, anyanyelv és nyelvismeret szerint

osztályvizsgálatot tett magyar anyanyelvű tanulók közül								Az osztályvizsgálatot tett nem magyar anyanyelvű tanulók közül									Az osztályvizsgálatot tett									
németül	tótul	oláhul	ruthénül	horvátul	szerbül	olaszul	egyéb hazai nyelven	csak anyanyelvén	más nyelven is	csak németül	csak tótul	csak oláhul	csak ruthénül	csak horvátul	csak szerbül	csak olaszul	csak egyéb hazai nyelven	német	tót	oláh	ruthén	horvát	szerb	olasz	lengyel	francia	angol	összes nem magyar
is tudott								tudott		tudott								anyanyelvű tanulók közül magyarul is tudott									
17	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	3	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	1	—	5
25	3	—	—	—	1	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	1	—	5
19	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
10	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
29	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
10	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
9	—	—	—	1	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	1	6
19	—	—	—	1	—	1	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	1	—	—	—	—	1	9
16	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3
7	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
23	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	1	—	—	—	—	—	8
20	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
25	2	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6
14	—	—	—	2	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5
12	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
167	5	1	—	4	1	1	1	—	41	—	—	—	—	—	—	—	—	34	1	—	—	3	1	—	—	1	1	41

Osztály	5. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása szülőik												
	Nagybirtokos, nagybérlő (1000 kat. holdnál nagyobb birtokkal, ill. bérlettel)	Középbirtokos, középbérlő (100—1000 kat. holdnyi birtokkal, ill. bérlettel)	Kisbirtokos, kisbérlő (100 kat. holdnál kisebb birtokkal, ill. bérlettel)	Kisbirtokos-napszámos (kisbérlő-napszámos)	Egyéb őstermelő (feles, majoros, kertész, halász)	Gazdasági tisztviselő	Egyéb gazdasági segédszemély (földműves-napszámos, gazdasági cseléd)	Nagyiparos, bányanagyvállalkozó	Kisiparos, bányakisvállalkozó	Ipari v. bányászati tisztviselő	Egyéb ipari v. bányászati segédszemély (előmunkás, segéd, munkás stb.)	Nagykereskedő, nagyvállalkozó	Kiskereskedő, kisvállalkozó	Kereskedelmi vagy közlekedési tisztviselő
I. A)	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	1	10	7
I. B)	—	—	—	1	—	—	—	1	10	—	7	2	4	—
I.	—	—	—	1	—	1	—	1	14	—	7	3	14	7
II. A)	—	—	—	—	1	—	—	—	5	7	4	3	8	5
II. B)	—	3	1	—	—	4	—	1	10	—	—	1	6	1
II.	—	3	1	—	1	4	—	1	15	7	4	4	14	6
III. A)	—	—	—	—	—	—	—	1	7	8	5	—	5	—
III. B)	—	1	—	—	1	—	—	—	3	1	—	1	3	9
III.	—	1	—	—	1	—	—	1	10	9	5	1	8	9
IV. A)	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	1	—	2	6
IV. B)	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	5	3	1	13
IV.	—	—	—	—	—	—	—	—	9	2	6	3	3	19
V.	—	1	—	—	—	1	—	3	7	9	1	—	1	6
VI.	—	—	—	—	—	—	—	1	7	2	6	2	2	4
VII.	3	—	—	—	—	—	—	1	7	4	5	—	1	5
VIII.	—	—	—	---	—	—	—	—	4	1	4	—	1	4
I—VIII.	3	5	1	1	2	6	—	8	73	34	38	13	44	60

(gyámjuk, illetőleg más törvényes gondviselőjük) foglalkozása (társadalmi állása) szerint.

Egyéb keresk. v. közlek. segédszemély (altiszt, segéd, szolga)	Köztisztviselő (a papok, tanárok és tanítók kivételével) közhivatalban alkalmazott díjnok	Tanár, tanító	Másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, közjegyző, gyógyszerész stb.) ilyeneknél alkalmazott segéd, írnok stb.	Közhivatalban alkalmazott vagy másféle értelmiségi altiszt vagy szolga	Katonatiszt (honvédtiszt, csendőrtiszt)	Katona-altiszt (honvéd-altiszt, csendőraltiszt)	Különböző vagy közelebbről meg nem nevezett foglalkozási ágakban dolgozó napszámos	Tőkés, járadékos, háztulajdonos	Nyugdíjas tisztviselő, v. az értelmiség körébe számítható egyéb nyugdíjas	Nyugdíjas altiszt, szolga v. munkás	Magánzó, eltartásos	Egyéb vagy ismeretlen foglalkozású	Árvaházi, szeretetházi tanulók	Mindössze
—	4	4	14	1	1	1	—	—	1	3	11	1	2	66
—	12	—	11	10	1	—	—	1	3	—	1	—	—	64
—	16	4	25	11	2	1	—	1	4	3	12	1	2	130
—	9	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	3	51
5	8	—	—	—	3	1	—	1	1	—	5	—	—	51
5	17	2	—	2	5	1	—	1	1	—	5	—	3	102
5	6	3	8	1	1	—	—	—	1	1	1	—	2	55
2	15	2	6	3	4	—	2	1	1	—	1	—	—	56
7	21	5	14	4	5	—	2	1	2	1	2	—	2	111
—	17	2	2	2	3	—	—	—	—	—	8	—	1	51
2	3	2	3	1	—	2	—	1	—	—	2	—	—	42
2	20	4	5	3	3	2	—	1	—	—	10	—	1	93
3	4	4	5	2	2	—	1	—	—	2	2	—	—	54
1	4	3	8	1	—	—	—	—	4	3	6	1	—	55
1	6	1	3	1	2	—	—	—	2	—	4	—	—	46
2	1	—	2	1	2	—	—	—	1	3	4	—	—	30
21	89	23	62	25	21	4	3	4	14	12	45	2	8	621

Osztály	6. Az osztályvizsgálatot tett tanulók előmenetele.							5. A nyilvános tanulók magaviselete			
	Az osztályvizsgálatot tett							Hány tanuló kapott			
	nyilvános és magántanulók										
	összes száma	közül						jó	szabályszerű	kevésbbé szabályszerű	rossz
		minden			egy	két	több				
		rendes tantárgyból									
		jeles	legalább		elégtelen						
			jó	elégséges							
		osztályzatot kapott						jegyet			
I. A)	66	3	12	41	4	2	4	42	22	1	—
I. B)	64	1	2	43	6	2	10	39	23	2	—
I.	130	4	14	84	10	4	14	81	45	3	—
II. A)	51	3	15	25	3	2	3	34	16	—	—
II. B)	51	1	12	32	5	1	—	33	17	—	—
II.	102	4	27	57	8	3	3	67	33	—	—
III. A)	55	1	7	32	5	5	5	32	22	—	—
III. B)	56	4	13	29	9	1	—	43	12	—	—
III.	111	5	20	61	14	6	5	75	34	—	—
IV. A)	51	4	8	34	3	1	1	39	9	—	—
IV. B)	42	3	4	29	3	2	1	32	8	—	—
IV.	93	7	12	63	6	3	2	71	17	—	—
V.	54	—	10	38	3	3	—	38	13	—	—
VI.	55	3	9	32	10	1	—	48	5	—	—
VII.	46	1	11	25	7	1	1	40	3	—	—
VIII.	30	1	4	23	2	—	—	15	5	—	—
I—VIII.	621	25	107	383	60	21	25	435	155	3	—

XI.

Jelentés az érettségi vizsgálatokról.

Az 1915—16. tanévi rendes írásbeli érettségi vizsgálatokat május 22., 23. és 24.-én tartottuk. A rendes szóbeli érettségi vizsgálatokon, június 5—6. napjain *Dr. Cherven Flóris*, udvari tanácsos, kir. főigazgató úr elnökölt.

A tankerületi kir. főigazgató úr a következő írásbeli tételeket tűzte ki:

1. *A magyar nyelvből:*

   Gr. Széchenyi István föllépténck hatása a magyar költészetre.

2. *A német nyelvből:*

   A Tisza. (Fordítás.) — Beschreibung einer selbst gemachten Reise oder eines Ausfluges. (Szabad tétel).

3. *A mennyiségtanból:*

   a) Algebrából: A budai főreáliskola tornatermének fölépítésére 35,800 korona kölcsönt veszünk föl 5 1/2 %-os kamatra. A kölcsönt 10 éven át, évenként — minden év végén — egyenlő részletekkel törleszthetjük. Mekkora az annuitás, ha a törlesztést abban az évben kezdjük, amelyben a kölcsönt fölvettük s a tőkésítés félévenkint történik?

   b) Geometriából: Kockába, amelynek éle 5 dm. hosszú, érintő gömböt, e gömbbe kockát írunk s így tovább a végtelenig. Számítsuk ki a) e kockák felszínének és térfogatának összegét, b) e gömbök felszínének és térfogatának összegét!

Kimutatás azokról a tanulókról, akik az 1914/5. tanév végén az érettségi vizsgálatot sikeresen kiállották.

	A tanuló neve	Születésének helye és éve		A vizsgálatnál nyert osztályzat fokozata	Melyik pályára készül?
		A) **Hadbavonultak:**			
	Betz Jenő	Budapest	1898.	érett	mérnöki
	Bojár Pál	Budapest	1898.	érett	hivatalnoki
	Cserhalmi György .	Erzsébetfalva	1898.	jól érett	mérnöki
	Czencz István . . .	Budapest	1898.	érett	„
5	Hönigh Géza . . .	Budapest	1898.	érett	hivatalnoki
	Kovachich Jenő . .	Budapest	1898.	érett	katonai
	Ladányi Gyula . .	Budapest	1898.	érett	„
	Neubrand Béla . .	Budapest	1898.	jól érett	hivatalnoki
	Türk Andor . . .	Budapest	1898.	jelesen érett	mérnöki
	Magántanuló:				
10	Vértesi László . .	Budapest	1894.	érett	mérnöki
		B) **Júniusban rendes érettségi vizsgálatot tettek:**			
	Berger Ferenc . .	Budapest	1898.	érett	hajóstiszti
	Fodor Sándor . .	Vágsellye	1898.	érett	hivatalnoki
	Heiling Elemér . .	Budapest	1898.	érett	katonai
	Hofbauer Ottó . .	Budapest	1898.	érett	rajztanári
5	Kopáchy László . .	Székesfehérvár	1897.	érett	hajóstiszti
	Murarik Kálmán . .	Budapest	1898.	jól érett	hivatalnoki
	Pelle János . . .	Budapest	1898.	érett	„
	Pikler János . . .	Budapest	1899.	jelesen érett	mérnöki
	Reiman Richárd . .	Budapest	1897.	jól érett	hivatalnoki
10	Wengritzky Gyula .	Budapest	1897.	jól érett	mérnöki
	Magántanulók:				
	Deling Pál	Ploesti	1879.	érett	hivatalnoki
	Gulácsy Tibor . .	Szeged	1899.	jól érett	katonai
	Schnablegger Ferenc	Budapest	1897.	érett	hivatalnoki

Statisztikai kimutatás az érettségi vizsgálatokról.

A vizsgálat ideje	Teljes érettségi vizsgálatra jelentkezett: először	Teljes érettségi vizsgálatra jelentkezett: ismétlő	Javító	Kiegészítő	Összesen	Az írásbeli vizsg. megakadt	Visszalépett	Szóbeli vizsg. bocsáttatott	Összesen	A szóbeli előtt visszalépett	A szóbeli vizsgálaton megfelelt: A teljes vizsgálatot tevők közül: jelesen	jól	elégségesen	A javítók közül: jelesen	jól	elégségesen	A kiegészítők közül: jelesen	jól	elégségesen	Érettnek nyilvánittatott	Elégtelen szóbeli feleletek alapján vizsgálatra utasittatott: javító	második javító	ismétlő	Az 1883. évi XXX. t.-c. 27. §-ának értelmében véglegesen visszavettetett
1916. május	10	—	—	—	10	—	—	—	10	—	1	2	7	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—
1916. június 6—7	13	—	—	—	13	—	—	13	13	—	1	4	8	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—

Az érettségi vizsgálatot tett ifjak pályaválasztása

jogi	orvosi	tanári	papi	építészi	kultúrmérnöki	gépészmérnöki	vegyészi és gyógyszerészi	erdészeti	gazdasági	katonai	állatorvosi	művészeti	hajóstiszti	hivatalnoki	felső iparisk.
pályára készül.															
—	—	1	—	1	2	2	2	—	—	4	—	—	2	9	—

XII.

Iskolánk és a háború.

I. Az intézeti épület.

Az intézet a jelen tanévben a katonaság által nem lévén lefoglalva hazafias munkánkat saját otthonunkban végezhettük.

A tanítás a tanév bezárásáig a tananyag rövidítése nélkül rendes mederben folyt, mert a hadba vonult hat tanár munkájára az itthon maradtak, idegen segítséget igénybe nem véve, önként és díjazás nélkül vállalkoztak. Óraredukció csakis a torna tanításában volt, amennyiben a heti 2 óra helyett heti 1 óra tartatott. Ezek szerint a tanítás pedagógiai szempontból jóformán semmi hátrányt nem szenvedett.

II. Az intézeti tanárság.

1. A tanári kar tagjai közül hadiszolgálatra bevonultuk: *Dr. Bürner Sándor, Gagyhy Dénes, Hennyey Emil, Horváth Elemér, Németh József, Sulyok János* rendes tanárok és *Rezik Béla* énektanár.

Dr. Bürner Sándor, mint m. kir. népfölkelő hadnagy a mozgósítás alkalmával bevonult. Kezdetben a déli harctéren volt, jelenleg mint főhadnagy az északi harctéren küzd.

Gagyhy Dénes, tart. hondvéd tűzérfőhadnagy, a m. kir. 9. honvéd tábori ágyús ezred 2. ütegének első tisztje, már a mozgósításkor katonai szolgálatban áll. 1915 júniusban a harctérre ment és végigküzdötte a Bug—Styr—Ikvamenti és besszarábiai harcokat. A pogorelczy-i áttörésnél ő hozta el az utolsó lőszerkocsit az ellenséges gyalogság tüzében. 1916 január óta a besszarábiai fronton van s itt vett részt a toporoutz-rarancei véres csatában. Vitézségéért Őfelsége apostoli királyunk a „Signum Laudis"-szal tüntette ki.

Hennyey Emil, a cs. és kir. 52. gyalogezred tartalékos századosa 1914 augusztus havában a Theresianische Militärakademiebe rendeltetett mint tanár, 1915 márciusban saját kérelmére harctéri szolgálatra osztották be. Részt vett, mint

századparancsnok a gorlicei áttörést követő offenziva harcokban a Pruth-tól a Dnyeszterig, majd a harctéren szerzett súlyos betegséggel visszajött. 1915 szeptemberben újból a galiciai harctérre (Strypa arcvonal) ment, ahol mint zászlóaljparancsnok szerzett érdemeket. Ez érdemeiért Ő Felsége apostoli királyunk „a hadiékítményes katonai érdemkereszt"-tel tüntette ki. (Rendeleti Közlöny, 1915. évi 206. sz.) Jelenleg is a harctéren van.

Horváth Elemér, mint önkéntes 1915 februárban vonult be s már augusztusban az északi harctérre ment. Jelenleg is mint hadapródjelölt az északi harctéren van.

Németh József, mint népfölkelő hadnagy 1914 aug. 1.-én bevonult Tatára s már aug. 10.-én mint a 31. népfölkelő ezred 11. századának hadnagya a galiciai harctérre vonult. Ütközetben először Lublin alatt volt, ezután több ütközetben vett részt. — 1915 januárban a Kárpátokat védő hadseregbe vezényelték s ugyanott február 1.-én egy túl nagyszámú orosz haderő támadása alkalmával társaival együtt orosz fogságba került. — Németh Józsefet 1914 nov. 1.-i ranggal főhadnaggyá léptették elő.

Lekcsei Sulyok János, mint tartalékos honvédfőhadnagy 1914 aug. 3.-án vonult be a munkácsi 11-ik népfölkelő gyalogezredhez, ahol az 5-ik század parancsnoka lett. Mint ilyent, csakhamar Przemyslbe vezényelték. A vár első ostrománál az október 7.-i kirohanás alkalmával hősiességével tüntette ki magát, amikor a vár első számú erődjébe benyomult oroszokat csapatjával kiverte. A vár első felszabadítása után Sulyok főhadnagy tovább is a vár védelmében vett részt, míg 1915 márc. 22.-én, amikor Przemysl vára éhség miatt elesett, a védősereggel együtt ő is orosz fogságba került. Hősi vitézségéért kitüntetést kapott: „Signum Laudis"-t a vitézségi érem szalagján. — A Honvédségi Rendeleti Közlöny az 1914. évi 70. számában közli, hogy: „Ő csász. és apostoli királyi Felsége folyó évi november hó 10.-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismeréséül elrendelte, hogy Sulyok János munkácsi 11-ik népfölkelő gyalogezredbeli tartalékos főhadnagynak *a legfelsőbb dicsérő elismerés* tudtul adassék."

2. A bevonult tanárok helyett úgy a mult, mint az idei tanévben az intézet tanárai külön díjazás nélkül tanítottak.

3. Az 1914—15. tanévben a tantárgyak óraszámában némi redukció állott elő, de az 1915—16. tanévben csakis a torna óraszáma csökkent heti egy órával, míg a többi tantárgyat a rendes óraszámmal tanítottuk. Az így előálló heti 46 óratöbbletet lehetőleg arányosan osztottuk el a tanártestületben. Külön ki kell emelnem *Dr. Girsik Géza*, *Dr. Hankó Vilmos*, *Jeanplong Győző*, *Dr Kresznerics Károly* és *Orbán Gyula* tanárokat, akik

szaktárgyaikon kívül eső tantárgyakat a legnagyobb készséggel és szép sikerrel tanítottak.

4. A tanároknak a háborúval szembeni tevékenysége az iskolán belül főleg abban nyilvánult, hogy a tanulókban a hősies és önfeláldozó hazafias érzést nagy gonddal ápolták és ébrentartották. Szívükre kötötték a tanítványoknak a jótékonyságot a háborúval vonatkozásban levő intézményekkel szemben is, ami azután adakozásuknak nagyságát növelte és különféle segítő-munkásságukat előmozdította. Továbbá a róm. kath. hittanár tanítványaival együtt szép eredménnyel gyűjtötte azokat a képeket és képeslevelező-lapokat, amelyek a harctereken küzdő hőseink vallásos cselekedeteit ábrázolják.

5. A háború vonatkozásait — mihelyest alkalom kínálkozott — minden tárgy keretében és az írásbeli dolgozatoknál is lehetőleg felhasználtuk.

A magyar nyelv és irodalom tanításában háborús tárgyú olvasmányokat olvastak a tanulók, a most folyó világháború nevezetesebb eseményeinek felsorolásánál kiemeltük nagy fontosságát hazánk jövőjére. Háborús tárgyú magyar dolgozatokat készíttettünk, mint pl.: Sebesültek az utcán. Ma és tavaly ilyenkor. Levél S. J. tanár úrhoz a fogságban. Nagy időket élünk. Búcsú hadbavonuló tanulótársainktól stb. — A német és francia nyelv és irodalom tanításánál a nemzetek küzdelmének történelmi megvilágítását mutattuk be a tanulóknak. A történelmi órákon a tanulókkal olvastattuk az 1870—1871.-i német francia háborút, összehasonlításokat tettünk a mult nagy idők eseményeivel, tanulságokat vontunk le, megvilágítottuk a világháború előzményeit, gazdasági és politikai okait. — A földrajzot a hadihelyzetre való különös tekintettel tanítottuk s valahányszor azok a helyek kerültek tárgyalás alá, amelyeken a mostani világesemények folynak, azokkal a szaktanárok behatóbban és bizonyos katonai nézőpontokból foglalkoztak. — A természetrajz tanításánál megmagyaráztuk azoknak a növényeknek jótékony erejét, amelyek gyűjtése a sebesültek gyógyítására és a hadbavonultak részére elrendeltetett. — A vegytani órákon behatóbban tárgyaltattak a robbanó-anyagok mibenléte és tulajdonságai, a vegytan szerepe a modern háborúban, és a német vegyészeknek tevékenysége csupán csak a tengeren túl beszerezhető termékek pótlása dolgában. — A matematikai órákon fősúlyt fektettünk a hadászattal összefüggő példák kidolgozására. — A fizika tanításánál kiemeltük e tudomány vívmányainak nagy hasznosságát és feltalálásának sikereit a mostani háborúban s főleg a mekanikában háborús tárgyú feladatok dolgoztattak ki. — A testgyakorlásban az egész oktatás — az emberi testnek harmónikus fejlesztése mellett — bizo-

nyos katonai alapon történt, összekötve a hazaszeretetre, áldozatkészségre és vitézségre való buzdítással. A VI—VIII. osztályok tanulói a katonai lövést is tanulták s valóban szép eredményt mutattak fel.

6. Az iskolának katonai fölszerelésekből, periszkópokból, harctereket feltüntető modellekből, repülőgép és hadihajó mintákból, fegyverekből, robbanó anyagokból, pénzekből, fényképekből értékes gyűjteménye van, amelynek szerzésében és összeállításában *Dr. Hankó* Vilmos c. igazgatónak van kiváló érdeme.

7. A háború kitörése után a tanári kar tehetségéhez mérten sietett résztvenni áldozatkészségével és erejével azokban a munkálatokban, amelyek a háború borzalmait enyhíteni hivatvák.

A tanári testület a háború kezdetétől fogva fizetésének megfelelő százalékát önként felajánlotta a hadbavonultak és családjaik javára s eddig 1112 K 66 fillért adott össze fizetéséből; de számottevő az az összeg is, amelyet egyes alkalmakkor jótékonycélra kifizetett s amelyről nem óhajt beszámolni. Belépett a Magyar Vöröskereszt Egylet alapító sorába; elküldte adományait a katonák és gyermekeik karácsonyára, a lábbadozók otthonának, a hadifoglyok gyámolítására, a hősök gyermekeinek otthonára, József kir. herceg szanatórium tüdővészes katonáinak, a vak katonáknak, a harctéren küzdők gyermekeinek tandíjára, Diákfalvára, a kárpáti elpusztult községeknek, a bolgár Vöröskeresztnek, a Vöröskereszt konstantinápolyi korházának, a Vörös Félholdnak; továbbá könyveket, újságokat, fehérneműt stb. küldöttek a sebesülteknek. Olvasni való könyveket a külföldi kórházakban levő magyar sebesülteknek is küldtünk. Az összes elküldött könyvek száma 467 kötet, a folyóiratoké és napilapoké néhány ezer.

A tanári testület hadikölcsönre 169 drb részvényt jegyzett 16.900 K értékben.

8. A tanároknak a háborúval kapcsolatos tevékenysége az intézeten kívül a következőkben nyilvánult:

Az *igazgató* a Magyar Vörös-Kereszt Egyletnek ajánlotta fel szolgálatát, ahol mint „egyesületi főmegbizott helyettes“ működött. — *Benda* Jenő, Dr. *Cserey* Adolf, Dr. *Hankó* Vilmos, Dr. *Heller* Bernát, *Innocent* Ferenc, Dr. *Jánosi* Béla, Dr. *Kálmán* Miksa tanárok és családjaik kórházakban segédkeztek, sebesültek számára való adományokat készítettek, társadalmi összejöveteleket rendeztek, gyűjtöttek stb. — Dr. *Hankó* Vilmos c. ig. a Vöröskereszt Egylet Igazgatóságának fölkérésére a tüdővészes katonák elhelyezése dolgában többször szakértő véleményt adott; továbbá munkáiból a Vöröskereszt Szeretetadomány osztályának 272 füzetet és 4 kötetet kitevő olvasnivalót küldött. — Dr. *Heller* Bernát tanár az Önkéntes

Örsereg középpontja hivatalában, majd az Önkéntes Orsereg Vöröskereszt Tudósító Irodai különítményében végzett szolgálatot. — Dr. *Koczogh* András a budapesti Ref. Ifj. Egyesület által fenntartott Sebesült Katonák Otthonában előadásokat tartott és a titkári teendőket végezte. — *Bajthay* Péter róm. kath. hittanár a rokkant katonák telepein átnyújtott mintákkal és gyakorlatilag is iparkodott olyan értékesítő tárgyak készítését bemutatni, amelyek az ipari piacon nem kaphatók, de mint különlegességek nagyobb kelendőségnek örvendenek.

A polgárőrség kötelékében szolgálatot teljesítettek: Dr. *Gedeon* Gyula, Dr. *Girsik* Géza, *Homonnai* Imre, amíg be nem vonult *Horváth* Elemér, *Jeanplong* Győző, Dr. *Kresznerics* Károly tanárok. — A különböző kórházakban segédkeztek a hittanárok.

III. A tanulók.

1. Tanítványaink közül a hadi szolgálatra önként jelentkeztek: *Hegedüs Péter* (1913/4-ben VII. oszt. tan.), aki eleinte az északi harctéren volt, ott megsebesült, s most mint hadnagy az olasz harctéren, Monte St. Michelén, géppuska-osztály parancsnoka, a másodosztályú ezüst vitézségi érem és a hadiékítményes másodosztályú Vöröskereszt tiszti jelvény tulajdonosa. *Tánczos Béla* (1914/5-ben VII. oszt. tan.), aki 1914-ben a lengyel légióba lépett, és a galiciai harctéren küzdött, ahol megsebesült; felgyógyulván a honvédséghez ment át, s mint ilyen orosz fogságba esett. *Friedl István* (1914/5-ben VI. oszt. tan.) szintén a lengyel légióba lépett s a galiciai harctéren nehéz sebeket kapott. Felgyógyulása után az északi harctérre ment, ahol mint a 2. bosnyák ezred hadapródjelöltje a nagy ezüst vitézségi érmet érdemelte ki.

2. Az 1914/5. tanévben évközben a VII. osztályból 2 tanuló soroztatott be, a VIII. osztályból 9, akik egyuttal hadi érettségi bizonyítványt is kaptak. A tanév végén a koruknál fogva visszamaradt 31 VIII. osztályos tanuló közül alkalmasnak találtatott 21. — Igy az 1914/5. tanévben a VIII. osztályba beírt 40 rendes tanuló közül a katonasághoz besoroztatott 30 tanuló, *ami 75%-ot tesz ki.*

Az 1915/6. tanévben évközben besoroztatott a VI. osztályból 2 tanuló közül 2 tanuló, a VII. osztályból 5 tanuló közül 4, a VIII. osztályból 16 tanuló közül 11, akik mindnyájan hadi érettségi bizonyítványt kaptak. A tanév végén a koruknál fogva visszamaradt 3 VIII. osztályos tanuló közül alkalmasnak találtatott 2. — Igy az 1915/6. tanévben a VIII. osztályból sorozás alá került 19 rendes tanuló közül a katonasághoz besoroztatott 14 tanuló, *ami 70%-ot tesz ki.*

Talán nem csalódunk, ha azt hisszük, hogy a katonaságra alkalmasnak talált tanítványainknak e magas százalékát, az iskolánkban dívó helyes testgyakorlás tanításának tulajdoníthatjuk.

3. Az intézet régebbi tanulóira vonatkozó katonai adatok „Egykori tanítványaink a harctéren" című fejezetben találhatók.

4. Tanuló ifjúságunk — tanáraik lelkes buzdítására — családi körülményeikhez képest valóban szép összeget áldoztak hadi jótékony célokra. A gyűjtések minden kényszer nélkül, egyszerű felszólításra indultak meg, s az önkéntes adakozásnak legeklatánsabb példája, amikor láthatjuk, mily szépen sorakoznak a néhány filléres összegek a pár tíz koronás adományok mellett. Valóban sajnálom, hogy az osztályok gyűjteseit — hely hiánya miatt — névszerint nem közölhetjük.

A tanuló ifjúság belépett a Magyar Vörös-Kereszt Egyletbe alapító tagnak, elküldte adományait a katonák és gyermekeik karácsonyára, a lábbadozók otthonának, a hadifoglyok gyámolítására, a hősök gyermekeinek otthonára, a vak katonáknak, az Auguszta alapnak, a Vörös Félholdnak, József kir. herceg Szanatórium tüdővészes katonáinak, a Vörös-Kereszt konstantinápolyi kórházára, a bolgár Vörös-Keresztnek, a harctéren küzdők gyermekeinek tandíjára, Deákfalvára, a kárpáti elpusztult községeknek.

Továbbá gyűjtöttek még 87 kilogramm rezet, 5 zsák szederlevelet, 6 zsák csalánt, 10 kilogramm gummit és kaucsukot. Mindezeket az illetékes helyekre beküldöttük.

A gyűjtések eredménye osztályonkint:

Karácsonyi gyűjtés: 1914/5. tanévben. I. A) 71·40 K, I. B) 26·19 K, II. A) 75·28 K, II. B) 60·37 K, III. A) 54·02 K, III. B) 12·42 K, IV. A) 23·52 K, IV. B) 16·10 K, V. 56·10 K, VI. 79·26 K, VII. 29 K, VIII. 34·34 K. Összesen 538 K. — 1915/6. tanévben. I. A) 140 K, I. B) 48 K, II. A) 51·30 K, II. B) 19·20 K, III. A) 76 K, III. B) 24·56 K, IV. A) 52·11 K, IV. B) 33·30 K, V. 149·56 K, VI. 8 K, VII. 75 K, VIII. 26·34 K. Összesen 723·47 K.

A két tanévi karácsonyi gyűjtés összege 1261 korona 47 fillér.

Az 1916. május 1-i gyűjtés. (Vall. és Közokt. Min. 30,000/1916. VI. sz.) I. A) 70·02 K, I. B) 25·90 K, II. A) 30 K, II. B) 28·14 K, III. A) 38 K, III. B) 50 K, IV. A) 80·50 K, IV. B) 9·57 K, V. 25·11 K, VI. 38·79 K, VII. 70 K, VIII. 6·52 K. — *Összesen 472 korona 55 fillér.*

Ez összeget kiegészítettük *600 koronára*, amelyet az Országos Bizottságnak küldtünk be egy kárpátfalvi (lehetőleg diákfalvi) házra, amelyre a következő felírást kértük: „Épült a budapesti II. ker. áll. főreáliskola adományából".

Az 1914/5. tanévi iskolai hangverseny jövedelme 674·38 K, az 1915/6. tanévié 816·80 K. *Összesen 1491 korona 18 fillér.*

A négy hadikölcsönre az intézet tanulói összesen 122,100 koronát jegyeztek. A VI., III. B és II. A osztály tanulói jegyzett kötvényeikből néhányat az intézetnek ajánlottak fel.

5. Tanítványaink a háború kezdetétől fogva szintén köteles-

ségüknek tartották a maguk erejével és tehetségével a háború előidézte munkákban osztozni.

Még 1914. nagy szűnidejében a Magyar Vörös-Kereszt Egylet központjában kezdették meg VI—VIII. oszt. tanítványaink az irodai szolgálatot teljesíteni; ugyancsak intézetünk VIII. oszt. tanulói segédkeztek a Had- és Népegészségügyi kiállítás Vörös-Keresztes osztályának rendezésében. Buzgó munkásságukat az Egylet Elnöksége jutalmazással és szép levéllel köszönte meg. — A két felső osztály 8 növendéke — e tanévben — férfikart alakított és számos alkalommal, így karácsony estélyén is, a kórházakban énekeltek sebesült hőseinknek. — Az intézeti rendes évi hangversenyt az önképzőkör a mult tanévben a hadbavonultaknak és családtagjainak fölsegélyezésére, a jelen tanévben pedig a hadbavonultak gyermekeiért járó tandíj fizetésére rendezte.

6. A háború hatása a tanulmányi előmenetelre, szorgalomra és viseletre intézetünk ifjúságánál előnyösnek éppen nem volt mondható, mert a szorgalom csökkent s a fegyelem meglazult. E körülménynek okát talán az atya távollétében kell keresnünk. Ellenben mondhatjuk, hogy tanítványainknál a vallásos és erkölcsös érzület emelkedett.

7. A tanulók mezőgazdasági munkássága a nagyvárosi élet természeténél fogva csekély mértékben s csak azoknál nyilvánult, akik a nagy szűnidőben vidékre mentek. De a IV. osztálytól kezdve VIII-ikig számos tanítványunk vállalt munkát a különböző gyárakban; két tanítványunk a nagy szűnidőben a fegyvergyárban dolgozott.

8. Az iskolai egyesületek munkásságukat a háborús viszonyokkal hozták vonatkozásba. Leginkább áll ez a Testgyakorló Körre, amely a katonás élet számos mozzanatát fölkarolta és a tanulók jövőjére való tekintettel gyakorlatilag is értékesítette. Egyébként az ifjúsági egyesületek működésének ismertetése külön fejezetekben bővebben feltalálható.

9. A társadalom érdeklődése az iskolával szemben emelkedett, annál is inkább, mert a jótékonyság gyakorlásánál a tanulókat eléggé igénybe vették. A szülők érdeklődése intézetünknél a megelőző években is kielégítő volt; ez a háború alatt szintén megmaradt, sőt talán fokozódott is, amennyiben az atya távollétében többször és őszinte bizalommal fordultak az anyák az intézet tanáraihoz.

10. A tanuló ifjúságra a háborúnak a felsőbb osztályuaknál zavaró hatása volt a tanulmányi előmenetel tekintetében. A VIII. osztályban az utolsó időkben azt tapasztaltuk, hogy a besorozottak legkivált csakis katonaügyeikkel törődtek és iskolai teendőiket többé-kevésbbé elhanyagolták.

Ellenben a háború növelte az ifjúság hazafias érzését, rokonszenvét a katonáskodáshoz s főleg a háború kitörése alkalmával oly nemes felbuzdulást váltott ki, hogy egyetlen szóra képes lett volna mindkét felső osztályunk ifjúsága azonnal a harctérre menni. — A bevonultak valamennyien lelkesedéssel és büszkeséggel mentek a harctérre, ahol intézetünknek is sok dicsőséget szereztek. — Egyik tanítványunk, aki vesebaja miatt katonakórházban volt kénytelen feküdni, a következőket írja: „Nagyon rosszul esik, hogy többi társaim a harctéren vannak, nekem meg egyedül itt kell szenvednem."

Fogadják tanítványaink az intézet meleg szeretetét és azt az óhajtást, maradjon fenn e nagy hazaszeretet és ez igazi lelkesedés a jövendő tanuló ifjúságnál is.

IV. Speciális helyi jelenségek a háborúval kapcsolatban.

A háborúnak tanulóink létszámára hatása nem volt. Ellenség által megszállott vidékről csak a mult évben jött 2 tanuló, azok is rövid időre; a magántanulók száma alig változott. Igaz ugyan, hogy beírt tanítványaink száma az 1914/5. tanévben 21-gyel, az 1915/6. tanévben 43-mal szaporodott, de intézetünk növendékeinek száma már évek óta nagyobbodik. Ha ez évi szaporodás a háborúnak tudható be, az örvendetes, mert arról tanuskodnék, hogy a gyakorlati tudományok iránti szeretet hazánkban is kezd meghonosodni.

* * *

Talán helyén való, ha itt összefoglalom az intézet kebelében az elmult két iskolaév alatt (pénzbeli adományokat illetőleg) megnyilvánult hazafias áldozatkészséget:

A tanulók gyűjtése		1734 K 29 f
A tanárok gyűjtése		1112 K 66 f
A harctéren küzdők gyermekeinek tandíjára	a Segítő alapból	1732 K 50 f
a tanulók és tanárok adományozásán felül	az 50 é. jub. alapból	802 K 50 f
Hangversenyek jövedelme		1491 K 18 f
	Összesen	6873 K 13 f

Alapítványokból jegyzett h. kölcsönök értéke	550 K
Ifjúsági körök részére jegyzett h. kölcsönök	1000 K
Tanulók hadikölcsön jegyzése	122,100 K
Tanárok hadikölcsön jegyzése	16,900 K
Összesen	140,550 K

A két összeg együtt 147,423 korona 13 fillér.

XIII.

További adatok az intézet 1915—1916. tanévi történetéhez.

A tanulók fölvétele 1915 június 30.-án és július 1-én, továbbá az 1915 augusztus 30.-án tartott javító vizsgálatok után folytatólag szeptember hó 1-ső, 2-ik és 3-ik napján történt. Az ünnepélyes „Veni Sancte"-t szept. 5.-én tartottuk, amely után a tanítás rendes mederben folyt 1916 június haváig.

A mult tanév végén beiratkozott 211 tanuló. A szeptember havi beiratások után, hozzászámítva az év folyamán belépetteket is, a rendes tanulók száma 638-ra emelkedett; a beírt magántanulók száma 26 volt: így az összes tanulói létszám a jelen tanévben 664, (mult tanévben 621).

A rendes tanulók közül egy-egy osztályra átlag 53 tanuló esett. Legtöbb tanulója (összesen 141) a két második, legkevesebb (38) a VIII. osztálynak volt.

A jelen tanévben az osztályok száma — a négy alsó párhuzamos osztállyal együtt — 12 volt. Maga az épület 56 évvel ezelőtt épült, eredetileg 6 osztályra tervezve. E tanévben az anyaépületben 9 osztály a III. A, III. B és IV. B osztályok pedig egy, az intézettől elég távol eső bérházban voltak elhelyezve.

A megelőző években az iskolaépületet illetőleg fölemlített bajainkat kénytelenek vagyunk fönntartani, s noha az épület kibővítésének ügyét most el is kell ejtenünk, nagy reménnyel nézünk dicsőséges háborúnk befejezése elé, s meg vagyunk győződve, hogy méltányos kérésünk teljesedésbe megy, és annyiszor felpanaszolt s annyira érezhető bajaink orvoslása végre is meg fog történni.

*

A tanév ünnepélyes berekesztése június 3.-án történt. A „Te Deum" után az intézet ifjúsága a díszteremben gyülekezett, ahol az igazgató megemlékezett a most dúló világháborúról, a magyar haza meleg szeretetét, a király iránti hűséget és a fegyelem szigorú betartását kötötte szívükre; azután atyai tanácsokat adott a tanulóknak a szünidőre és elbúcsúzott — az intézet nevében — a VIII. osztályt végzett és a hadbavonuló ifjaktól. — Az ifjúság nevében *Pikler* János tanuló mondott köszönetet a tanári testületnek.

Ugyanez alkalommal osztottuk ki az önképzőköri pályázatokban, gyorsírókörben és a tornavizsgálaton győztesek díjait és jutalmait.

Nagymegyeri *Jankó Alajosné* úrasszony és *Bánó Frigyes* főfelügyelő úr egy jómagaviseletű és előmenetelű tanulónak e tanévben is 20—20 K-t ajándékoztak. Az első jutalmat *Fehér János* III. B., a másodikat *Kántor István* IV. A. oszt. tanuló kapta.

Beranek Ferenc takarékpénztári igazgató úr e tanévben is száz koronát ajándékozott, amelyet a *Beranek* alaphoz csatoltunk.

*

Abban a meggyőződésben, hogy az értelemfejlesztés mellett a jellem megerősítése s a kedélyélet mélyítése szintén elsőrangú feladatunk, kiváló gondot fordítottunk a tanulók valláserkölcsi nevelésére.

A tanulók vallásbeli kötelességeiknek pontosan eleget tettek. Minden hitfelekezet tanulója saját hittanárától nyert oktatást és ezek vezetése alatt vettek részt az isteni tiszteletben. A római katholikus tanulók vasárnaponkint szentbeszédet hallgattak s a husvéti ünnepeket megelőzőleg — *Bajthay Péter* hittanár vezetése alatt — lelki gyakorlatokat tartottak.

Az intézet igazgatója ez alkalommal sem mulaszthatja el amaz óhajának kifejezést adni, vajha az összes felekezetek tanulói egy és ugyanazon időben, délelőtt, nyernének saját hittanáraiktól oktatást. Ilyképen a növendékeknek hetenkint két délutánját mentenők meg és az üresen hagyott, leggyakrabban tétlenül töltött délutáni órákat is jobban kihasználhatnák a tanulók.

A VIII. oszt. róm. kath. vallású tanulók hittani vizsgálatán, május 8.-án *Dr. Robitsek Ferenc* c. kanonok elnökölt, mint érseki biztos; az I—VII. oszt. tanulók hittan vizsgálata május 22.-én volt. A többi felekezet hitoktatói vizsgálataikat — hitközségeik kiküldött elnökeinek vezetésével — május hóban tartották.

Az 1915/16. tanévi írásbeli érettségi vizsgálatokat május 22., 23. és 27.-én tartottuk meg. A rendes szóbeli érettségi vizsgálatokon, június hó 5. és 6. napjain *Dr. Cherven Flóris* udvari tanácsos, kir. főigazgató elnökölt.

A nyilvános vizsgálatokat a VIII. osztály tanulóival május hó 3—15., a többi osztályokkal május hó 22—29. napjain tartottuk meg. — A rendes magánvizsgálatok ideje június hó első fele volt.

Az ifjúság tanulmányi előmenetelét a statisztikai táblázatok tüntetik fel.

*

Intézetünknek jelszava most is, mint eddig is volt: *szeretet tanítványaink iránt s türelem tanítványainkkal szemben.* Ez utóbbit a jelen tanévben erősebben próbára tette a háborús idő, mert — bár általában meg lehetnénk elégedve tanítványaink

viseletével, — mégis az ez intézetben eddig megszokott fegyelmezettség az idén nem tudott állandóan meghonosodni.

A nevelés és tanítás munkájában nagy segítségünkre voltak a tanulók szülői, akik harmónikusan együtt működtek a tanári karral gyermekeik előmenetelének kifejlesztésében. Örömmel tapasztaltuk, hogy a szülők legnagyobb része önként és szívesen kereste föl az iskolát s ha kellett, együttesen intézte el a tanári testülettel a fölmerülő kétséges ügyeket.

Szinte természetesnek tűnt fel volt tanítványainknak ragaszkodása az intézethez, de talán sohasem volt oly megható, mint ez évben, főleg katona tanítványaink részéről. Ez utóbbiak közül egy sem mulasztotta volna el, hogy akár bevonulásuk, akár a harctérre való távozásuk előtt avagy a harctérről való visszatérésük alkalmával ne jelentkezzék, és száz számra vannak a tábori levelezőlapok, amelyeket szép emlék gyanánt meg fogunk őrizni, mint hálás tanítványaink szeretetének bizonyságait.

A tanulóknak egészségi állapota aránylag kedvező volt. A családokban előfordult ragályos betegség miatt csak kevés tanuló tiltatott el az iskola látogatásától.

*

Az iskola a tanulók általános műveltségét mennél sokoldalúbbá törekszik tenni a *rendkívüli tárgyak* által is, amelyeknek tanítása szakavatott kezekben van. A növendékek latin nyelvet, mintázást, gyorsírást, egészségtant tanulhattak és részt vehettek a vegytani gyakorlatokban. *Mindezeknek tanítása intézetünkben díjmentes.* A műének tanítása e tanévben elmaradt, mert *Rezik Béla* szaktanár a harctéren teljesítette hazafias kötelességét. — Volt önképzőkör, amelyben a körnek tanárvezetője a különböző tehetségeket nagy gonddal fejlesztette, s a tagok nemcsak a szépirodalom és egyes szaktárgyaik körében, hanem a rajz, festészet és zene terén is szép eredményeket mutattak fel.

Mint minden évben, úgy most is, a szaktanárok a tanulók szabadkézi és mértani rajzaiból, továbbá mintázásban tanult munkáikból a tanév végén *kiállítást* rendeztek, amely a tanulók szorgalmáról és szép előmeneteléről tett bizonyságot.

Az *Uránia* magyar tudományos színházba a tanulókat három ízben vezette a tanári kar.

Az intézet tornatanára harctéren lévén, a tornaórákat hetenkint egyszer *Benda Jenő Dr. Kreszmerics Károly* és *Dr. Girsik Géza* tanárok voltak szívesek megtartani.

A főváros környékén tett tanulmányi kirándulásokra *Dr. Cserey Adolf, Dr. Kozzogh András, Dr. Kresznerics Károly, Jeanplong Győző* és *Dr. Girsik Géza* tanárok vezették a tanulókat. — Szép és tanulságos kirándulást tettek *Orbán Gyula* tanár vezetése alatt a felső osztályos tanulók és pedig 14-en 3 napon

át Gyöngyös, Galyatető, Parádfürdő, Kékes; majd 11-en hat napon át Korpona, Selmec Szittnya, Hodrusbánya, Vihnye, Beszterczebánya, Körmöczbánya helyeket látogatva meg.

E tanulmányi kirándulások száma, eltekintve a katonás nevelés által előírtaktól a százat is meghaladta, s a szórakozás mindenkor földrajzi, turisztikai és katonai ismeretek elsajátíthatásával köttetett össze.

*

A tanév folyamán megtartottuk nemzeti gyász- és örömünnepeinket. — Boldogult emlékű Erzsébet királyné halálának évfordulóján szept. 10.-én gyászünnepélyt rendeztünk. — Ő Felségének, apostoli királyunknak nevenapját, okt. 4-ikét hálaadó istentisztelettel ültük meg. — Október 6.-án az aradi vértanúk emléknapján ünnepélyt tartottunk. — Erzsébet-napján, november 19-ikén gyászmisén vettünk részt s utána az ifjúsági önképzőkör rendezett ünnepélyt. Ez alkalommal helyezték el a tanuló ifjúság nevében *László kir. herceg* IV. A. és *Pikler János* VIII. oszt. tanulók az intézetnek *Auguszta főhercegnő* ő fensége által ajándékozott zászlajába a Hadsegélyző Bizottságtól szerzett „emlék zászlószöget". Az ünnepélyen jelen volt a bizottság elnöke *Dr. Hoványi Géza* országgyűlési képviselő úr, aki az ifjúsághoz lelkesítő hazafias beszédet intézett. — Március 15.-én a Révai-önképzőkör tartott iskolai ünnepélyt. — Május 18.-án az önképzőkörben a békenap fontosságát méltattuk.

*

Valahányszor az ifjúság együttesen, vagy csak részben is az intézetben vagy azon kívül megjelent, az mindenkor a tanári kar gondos felügyelete alatt történt.

*

Dr. Fest Aladár kir. tanácsos, tankerületi kir. főigazgató, intézetünket több ízben meglátogatta. Tüzetesen megvizsgálta az intézet szellemi és anyagi ügyeit, minden alkalommal nagy figyelemmel kísérte a tanulók haladását, s 1915. március 14.-én főigazgatói értekezletet tartott.

*

A f. tanévben gyakorló tanárul intézetünknél *Csatkai József* szakvizsgálatot tett tanárjelölt, továbbá *Hermann János* és *Zádor Béla* okleveles tanárjelöltek voltak alkalmazva.

*

Örömmel említem meg, hogy a nagym. M. K. *Honvédelmi Miniszter úr* már harmadik tanévben tiszteli meg intézetünket azzal a megbízással, hogy a honvéd tiszteknek katonaiskolákra vonatkozó tanulmányait átnézés végett az iskola tanári karának küldi meg.

Az intézet kötelékéből kivált *Dr. John M. Károly* kórházi főorvos, m. k. honvéd ezredorvos, „Signum Laudis", a „Koronás arany érdemkereszt a vitézségi érem szalagján", a „Vörös-Kereszt II. o. díszjelvény a vitézségi érem szalagján" tulajdonosa, aki az iskolának tíz éven át volt egészségtanára és orvosa. Sajnálattal vesszük tudomásul eltávozását, mert ittműködése alatt tudásával és kitünő modorával a tanulók szeretetét s tanártársai nagyrabecsülését szerezte meg. — Fogadja az intézetnél teljesített kiváló és kötelességhű tanári és orvosi szolgálataiért ez úton is őszinte köszönetünket.

*

A tanári kart érintő intézkedések az intézethez érkezett hivatalos iratok közt foglaltatnak, ezek közül megemlítjük a következőket:

A nagym. Vall. és Közokt. Miniszter Úr 122299/1915. sz. a. elfogadta a „*Cortez Artur* alapítvány"-t, s ez alapítványért *Cortez Artur* Kassa-oderbergi vasuti főfelügyelő úrnak köszönetét fejezte ki.

A nagym. *Honvédelmi Miniszterium* 211252/11—1915. és 72420/11—1916. sz. a. négy tanulmányt küld az intézet tanári karához átnézés szempontjából.

Dr. Girsik Géza h. tanár az intézethez rendes tanárrá kineveztetett. (Vall. és Közokt. Min. 40385/1916. sz. r.)

A nagym. Vall. és Közokt. Miniszter Úr 150401/1915. sz. a. elfogadta az „*1875—1915. negyvenéves emlékalapitvány*"-t, s ez alapitványért az intézet volt tanítványainak köszönetét fejezte ki.

A nagym. Vall. és Közokt. Miniszter Úr 42330/1916. sz. magas rendeletével *Dr. Cherven Flóris* udv. tanácsost, kir. főigazgatót küldte ki a rendes érettségi vizsgálatokhoz elnökül.

A szeptemberi és decemberi pótló- és javító érettségi vizsgálatok az 1916/17. tanévben a budapesti IV. ker. községi főreáliskolában tartatnak. (Tanker. kir. Főigazgatóság 5303/1915—6. sz.)

A rendes tanév 1916 június hó 3.-án végződik. (Vall. és Közokt. Min. 1586/1916. V. sz. rend.)

*

A székesfővárosi Tanács a reáliskolának összes anyagi szükségletéről a lefolyt tanévben is a legnagyobb készséggel gondoskodott. Fogadja Budapest székesfőváros közönsége, valamint a székesfővárosi Tanács áldozatkészségeért ezen a helyen is az intézet őszinte köszönetét.

A középeurópai egységes idő meghatározásához szükséges észleleteket a Székesfővárosi Tanács megbízásából intézetünk műszereivel Dr. Szekeres Kálmán igazgató végzi. A középeurópai delet az iskola keleti erkélyéről mindennap lövéssel jelzik.

XIV.

Egykori tanítványaink a harctéren.

Mikor a tavalyi Értesítőben ezt az új rovatot nyitottuk, abban a hiszemben voltunk, hogy a reákövetkező — 1915—16. tanévvégi — Értesítőben ezt a rovatot le is fogjuk zárni, hisz már tavaly ilyenkor a háború majdnem egy esztendős volt. És íme, már huszonhárom hónapja, hogy a világháború kitört és még mindig nincs vége. Megátalkodott ellenségeink, akik hazánkat szétmarcangolni, nemzetünket és német szövetségesünket letörni akarták, még nem tértek észre és noha minden harctéren s a hadakozás minden fajában fölényben vagyunk, legyőzötteknek még mindig nem vallják magukat nyiltan, hanem a háború nyújtásával, esetleg beálló ellankadásunkba és kiéheztetésünkbe helyezik utolsó reményüket.

De ebben is csalódni fognak! A magyar lelkesedés és a német szívósság; a német tudománynak a haditeknika terén létesített csodás alkotásai és a magyar nemzetnek ősi vitéz erényei ellenségeinknek utolsó reményét is hiúvá fogják tenni. Igaz ügyünkbe vetett hittel, ellankadás nélkül fogunk tovább a végleges győzelemig küzdeni. A kiéheztetés veszélye ellen meg a jóságos Isten segítsége fog megvédeni bő terméssel.

Ahelyett tehát, hogy e rovatot lezárva, csoportosító kimutatásban összefoglalhatnók egykori tanítványainknak a harctéren kifejtett tevékenységét, egyelőre adatok közlésére kell szorítkoznunk. És itt megismételjük a múltévi Értesítőben tett kijelentésünket, hogy mi a gondozásunkra bízott tanulókat iskolánk elhagyása után sem felejtjük el, hanem szerető szemünk további útjaikon is kíséri és figyeli őket. A tőlünk való elválásuk után szerzett sikereiknek örvendünk és bánatukban osztozunk, amennyiben az egyikről vagy a másikról értesülünk. Egykori tanítványaink iránt való érdeklődésünk még fokozódott a most dúló háború kitörése óta.

Máskor is, de a mostani háború folyama alatt fokozott mértékben volt alkalmunk tapasztalni, hogy volt tanítványaink szintén érdeklődnek iskolánk és egykori iskolatársaik iránt. Számosan közülök, akik a harctérről hazajöttek, a rövidre szabott szabadságidejükből mégis egypár órát arra fordítottak, hogy egykori iskolájukat és tanáraikat fölkeressék, részesülvén és részesítvén bennünket a viszontlátás örömében.

Már tavaly kértük a napilapok útján a harctéren levő tanítványainkat, hogy a háborúban velük történteket iskolánk igazgatóságával közöljék. Azonkívül élő szóval is fordultunk mindenkihez, akiről föltehettük, hogy tudna ilyen adatokat nekünk

szolgáltatni. A frontról hazatért s iskolánkba ellátogató tanítványainkhoz intézett első kérdésünk az volt, hol voltak, mik az élményeik és mely volt tanítványainkról tudnak s mit?

A napilapokban közzétett fölhívásunknak és személyes gyűjtésünknek volt ugyan foganatja, amint azt az ebben a rovatban alább közölt adatok tekintélyes száma mutatja; de érezzük, hogy kimutatásunk nem teljes, sokkal több tanítványunk van és volt a harctéren, mint ahánytól s ahányról értesítést kaptunk és hogy a kimutatásunkban szereplőkről szóló adatok is sok esetben bővítésre szorulnak.

E helyütt hangsúlyozni kívánjuk azt, hogy ha az olvasó egyik volt tanítványunkról többet, a másikról kevesebbet talál itt, azt ne vegye úgy, mintha megkülönböztetés akarna lenni, hogy egyik tanítványunkat többre, a másikat kevesebbre becsüljük, hanem kizárólag annak tulajdonítsa, hogy akitől vagy akiről több adatot kaptunk, arról többet írtunk, mint arról, akiről kevesebb jutott tudomásunkra. Magától érthető, hogy az adatok helyességéért azok szavatolnak, akik azokat velünk közölték.

Az adatgyűjtést e rovat számára sajnos, most sem lehet lezárni. Ezért felkérjük ismételten a harcmezőre került és kerülő *összes* — tehát a kimutatásunkban fölsorolt és föl nem sorolt — egykori tanítványainkat egyaránt, illetőleg azok szüleit, rokonait, barátait és jóismerőseit, hogy a kérdésekre vonatkozó feleleteket, illetőleg az e rovatban közzétett adataink kiegészítését a háború végéig beszolgáltatni szíveskedjenek:

1. A harcba vonult neve?
2. Mikor volt az illető a mi iskolánk növendéke?
3. Az illetőnek katonai jellege, fegyverneme, ezrede és rangja?
4. Mikor került a harctérre és meddig volt ott?
5. Mely hadműveletekben vett részt?
6. Kapott-e dícséretet, kitüntetést; milyet és miért?
7. Ha megsebesült, hol és mikor történt az?
8. Ha fogságba jutott, hová került az illető?
9. Ha elesett, hol és mikor?
10. Az elesett végtisztességének körülményei és helye?
11. Utalás a harctérre kerültről szóló és nyomtatásban (napilapokban, folyóiratokban stb.-) megjelent harctéri közleményekre.
12. Esetleg más, az illetőre tartozó és közérdeklődésre számot tartható körülmények.

Ezeknek az adatoknak szíves beküldését abból az okból kérjük, mert szándékunk intézetünk hős tanulóinak emlékét, akik ebben a Nagy Háborúban a harc mezején küzdöttek, megsebesültek, küzdve fogságba estek vagy hősi halált haltak, a béke beálltával méltó módon megörökíteni.

***

Az alábbiakban közöljük a harcbavonult tanítványainkra vonatkozó adatokat, úgy s olyan részletességgel, ahogy azokat tudomásunkra hozták.

***

A hazáért és királyért, a magyar haza becsületéért, jövőjének biztosításáért: mindazért, aminek szentségét igaz magyar tanár a tanulóifjúság szívébe mélyen vési, hősi halált haltak:

Mettelka Oszkár, 8 éven át iskolánk növendéke és mind a nyolc osztályban példás magaviseletű tanítványunk; érettségi vizsgálatot tett 1914-ben s azóta a rajztanárképző intézet kiváló hallgatója volt. A hazai képzőművészet terén nagy reményekre jogosító ifjú halálára vonatkozó adatok a hozzánk eljuttatott következő gyászjelentésben foglalvák:

Mettelka Frigyes úgy a maga, mint neje és gyermekei: Frigyes és Ernő, valamint a többi rokonság nevében, mély fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy forrón szeretett gyermekük, testvér, illetőleg rokon

Mettelka Oszkár

rajztanár-jelölt
a magyar kir. 1. honvéd gyalogezred tart. hadapród-jelöltje

az Isonzó-fronton szerzett súlyos sebesülése következtében, 1916. évi április hó 24.-én, életének 21.-ik évében hősi halált halt.
A drága halott földi maradványai ideiglenes Laibachban nyugalomra helyeztettek.

Mettelka Oszkáron kívül, akinek haláláról gyászjelentést kaptunk, még 16 egykori tanítványunk hősi haláláról értesültünk. Ezek a következők:

Baletkay Ödön, huszárhadnagy, aki 1907-ben tett érettségi vizsgálatot, a déli harctéren lelte halálát.

borosjenői Boross Ernő, (1900-ban az intézet tanulója) az 1. honvéd gyalogezred századosa és géppuskaosztag parancsnoka. A háború kezdetétől fogva a harctéren volt, előbb az északin, azután az olaszon. Itt érte a hősi halál 1916 január 25.-én a doberdói fensíkon. Kitüntetései: III. osztályú katonai érdemkereszt a vitézségi szalagon és Signum Laudis.

Borsos Károly, (a VI. osztályt 1908-ban végezte), a 4. lovastüzér osztály 3. ütegében szolgált, 1914 november 1-én az északi harctéren a San folyó melletti ütközetben Nisko városában súlyosan megsebesült és Nisko mellett: Niiroda községben 23 éves korában temettetett el.

Brenner Tibor, elesett a déli harctéren. (Érettségi vizsgálatot tett 1909-ben.)

Cortez Artur, 8 éven át minden tanévben jeles előmenetelű és példás magaviseletű tanítványunk; érettségi vizsgálatot jelesen tett 1912-ben s azóta a budapesti Műegyetem kiváló hallgatója volt, mint a cs. és kir. 11-ik tábori tüzérezred hadapródja 1914. évi október hó 16.-án, 21 éves korában, a galiciai harctéren, a Chyrow melletti ütközetben hősi halált halt.

A megboldogultnak gyászba borult atyja, Cortez Artur, kassa-oderbergi vasúti főfelügyelő úr, fia megtakarított pénzéből alapítványt létesített iskolánk egyik buzgó tanulójának évenkint való megjutalmazására.

Kovács György (a VI. osztályt 1908-ban végezte), a 69. sz. (Hindenburg) gyalogezred önkéntese, a Kárpátokban lelt hősi halált. Megelőzőleg a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Lőbenhöfer Ferenc, (a VIII. osztályt 1909-ben végezte), tart. hadapród, a nagy vitézségi ezüstérem tulajdonosa. 1915 augusztus havában, hosszas szenvedés után, a keleti harctéren szerzett súlyos sérüléseiben huszonhat éves korában Budapesten meghalt.

Machán Márk, aki 1912. évben tett érettségi vizsgálatot, mint a cs. és kir. 38. gyalogezred hadapródja 1914 november hó 3. án, 21 éves korában a szerb harctéren hősi halált halt.

Móser Róbert (a VI. osztályt 1908-ban végezte), a 3. bosnyák gyalogezred önkéntese, Sabácnál esett el.

Petrás Sándor, (iskolánk növendéke 1908—10-ben), mint a 17. honvéd gyalogezred zászlósa résztvett a kárpáti harcokban. 1915 február 12.-én Kassán tifuszban meghalt.

Pohl Lóránd, aki 1910. évben tett érettségi vizsgálatot, mint tartalékos vadászezredbeli vadászzászlós, szintén a Kárpátokban fejezte be fiatal életét.

Roth Emil, főmérnök, népfölkelő főhadnagy, Sandomirz támadása alkalmával, 3 golyó által megsebesülve, hősi halált halt.

Schmidt Károly, (1888-ban végezte IV. osztályt), népfölkelő hadnagy a 69. gyalogezredben, a háború kezdetekor a harctérre ment és 1914 november havában 42 éves korában hősi halált halt Stari-Sambornál. (Orosz harctér).

Sebők Sándor, (érettségi vizsgálatot tett 1912-ben), a 4. honvéd gyalogezred tart. zászlósa. Végig küzdötte a 2. és 3. isonzói csatákat. A 4. csatában: 1915 november 28.-án érte ellenséges golyó hős szivét élete 21. évében s a kotici temetőben helyezték örök nyugalomra. (A Sporthirlap 1915 dec. 13. s az Egyenlőség dec. 19. számában emlékeznek meg róla.)

Theisz Zoltán (érettségit tett 1912-ben), ugyan nem a szorosan vett harcmezőn, de mégis mint katona — a hadvezetőség rendeletére eszközölt tifusz ellen való oltás folytán — lehelte ki 22-ik évében ifjú lelkét, tehát ő is e háború áldozatai közé tartozik.

Tőzsér Béla (érettségi vizsgálatot tett 1908-ban), tüzérhadapród, az északi harctéren esett el.

Legyen áldott mindnyájuk örök emlékezete és kihullott vérükből viruljon a nagy magyar nemzet világraszóló dicsősége!

A harctéren küzdő és küzdött következő tanítványainkról kaptunk értesítést:

Aba Novák Vilmos (érettségit tett 1912-ben), a 29-ik honvéd gyalogezred hadapródja, az északi harctéren küzd s a nagy ezüst vitézségi érmet kapta a vitézségi érem szalagján.

Aczél Frigyes (1915-ben végezte a VI. osztályt), bevonult 1915 októberben, mint a 12-ik gyalogezred egyéves önkéntese; 1916 február havában az északi csatatérre ment, ahonnét tüdőcsúcshuruttal június hó elején a lembergi kórházba került.

Alm Gyula (érettségizett 1915-ben), mint a 23-ik honvédgyalogezred géppuskás hadapródja 1915 novemberben az északi harctérre ment.

Angyal Ferenc (iskolánk növendéke 1905-ben), a 86. közös gyalogezred hadapródja hat hónapig volt a harctéren: 1914-ben Szerbiában, majd az északi harctéren, ahol Ravaruskánál 1915-ben megsebesült.

Austerlitz Henrik (iskolánk növendéke 1901—5-ig), mint a 23. gyalogezred hadapródja az északi harctéren megsebesült, majd orosz fogságba jutott.

Balog Lajos (érettségizett 1913. évben) önként lépett be a hadseregbe és jelenleg a 10. lovastüzér dandár hadapródja. 1915 november 29.-től állandóan az északi harctéren van a Dnyester mellett. Részt vett az újévi keletgaliciai csatában, hol vitézségi érmet kapott jól használható földerítéséért. Azonkívül 1916 március 19.-én az usieckói hídfő védőseregében a tüzérségi parancsnok volt, amikor erélyes tüzelésével az oroszok támadását megsemmisítették. Ezért emlék-plakettel tüntették ki.

Bartalits Emil (iskolánk tanítványa 1900—908-ban), hadnagy mérnök; betegen fekszik Jaroslauban, Oroszlengyelországban.

Bauer Lajos (érettségizett 1873-ban) a híres somogyi 44-es gyalogezred ezredese, számos kitüntetés tulajdonosa. Kezdetben az északi harctéren, majd a szerb harctéren küzdött. Ő és ezrede vonult be *először* Sabácba. Ezrede megkapta a legnagyobb kitüntetést: *az arany babérkoszorút kereszttel zászlajára.*

Bene Antal, okl. mérnök, (érettségit tett 1905-ben), tüzérfőhadnagy, az északi harctéren volt. 1915-ben ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Bekker Pál, okl. gépészmérnök és okl. zenetanár (érettségi vizsgálatot tett 1907-ben), mint önkéntes tüzér-káplár a háború kezdetekor vonult be s Orosz-Lengyelországban a Hindenburg fővezérlete alatt álló osztrák-magyar hadtestbe beosztva harcol.

Bernáth János, V. ker. főreáliskolai tornatanár (érettségizett 1900-ban) népfölkelő főhadnagy kezdettől fogva a harctéren küzd. Vitézségéért Signum Laudist kapott.

Berta-Magó István (érettségit tett 1914-ben), mint a 38-ik gyalogezred hadapródja, az isonzói harctéren van.

Bisi Gyula (érettségizett 1914-ben), mint honvédgyalogos, a balkáni harctéren küzd.

bleybachi Bolberitz Oszkár lovag, aki 1872-ben végezte az akkori legfelsőbb VI. osztályt, vezérőrnagy, a háború kezdete óta a harctéren küzd. Vitézségeért a német császár vaskereszttel, apostoli királyunk a Lipótrenddel tüntette ki; számos más kitüntetés tulajdonosa. Jelenleg az északi harctéren küzd.

Bremhort Ottó mérnököt Vilmos császár a vaskereszttel tüntette ki.

Chilik Jenő (érettségit tett 1913-ban), haditengerész tiszthelyettes, az „Arpád" hadihajón harcolt az olaszok ellen.

Csanády Sándor (érettségizett 1915-ben) a 21-ik honvéd gyalogezred önkéntes szakaszvezetője. Harctérre ment 1915 októberben.

Csóka Géza (érettségizett 1897-ben) tart. hadnagy az I. honvéd tábori ágyús-ezredben, az északi harctéren van.

Cziegler Gusztáv (érettségizett 1903-ban), honvéd tüzérszázados, az 1-sső honvéd tábori ágyúsezred 5-ik ütegének parancsnoka. Északi harctéren van; a Signum Laudis tulajdonosa.

Czigler István, honvéd tüzérfőhadnagy, az északi harctéren küzd, a Signum Laudis birtokosa.

Del Medico Nándor, (iskolánk tanítványa 1906—1911-ig), mint hadapród a tiroli hadszíntéren van.

Eisvogel Ernő (a VII. osztályt végezte 1915-ben) hadapródjelölt a 24-ik tábori vadászzászlóaljnál. 1916 februárban az Isonzó-frontra ment.

Emmer Antal (érettségit tett 1909-ben), mint tüzérfőhadnagy az északi harctéren küzd. Katonai érdemkeresztet és Signum Laudist kapott.

Emmer József honvéd tüzérhadnagy a 7-ik honvéd tábori ágyúsezrednél (érettségit tett 1913-ban). Kezdettől fogva az északi harctéren küzd, ahol 2-od oszt. vitézségi érmet kapott. Majd megsebesült, gyógyulása után újból az északi harctérre ment.

Englerth Norbert a háború kezdetétől fogva bevonulva, mint főhadnagy, előbb Oroszországban, majd a 34-es gyalogezredhez áthelyezve, mint századparancsnok küzd jelenleg az orosz fronton.

Englerth Oszkár (a IV. osztályt végezte 1904-ben) árkászfőhadnagy, mint önálló parancsnok az orosz harctéren küzd. A Signum Laudis tulajdonosa.

Enslén József, okl. mérnök (érettségit tett 1907-ben), a háború elején bevonult Pólába.

Erdődy Imre (érettségizett 1907-ben) hadnagy az 51-ik gyalogezrednél. 1914. év júliusban bevonult s mindjárt a galiciai

harctérre ment. A Kárpátokban vívott harcok alkalmával fogták el az oroszok 1914 nov. 20. körül. Jelenleg Szibériában *Kanszk*ban van.

Erdődy Zoltán (érettségizett 1909-ben) hadapródjelölt a 32. gyalogezrednél. Bevonult 1914 július végén. Valószínűleg a Kárpátokban fogták el az oroszok 1914 nov. vége felé. Most Szibériában *Krasznojárszk*ban van.

Erényi (*Edelstein*) *Elemér*, fővárosi tanár, (érettségit tett 1904-ben), déli harctéren küzd.

Faludi Károly (a VIII. osztályt 1913-ban végezte), mint az 1. honvéd gyalogezred tart. hadapródja: harcolt 1915 május-júliusban, majd ismét november-januárban a Kárpátokban, továbbá résztvett a 2. és 4. isonzói csatában. 1915 júliusban megsebesült.

Fejér Gyula (érettségizett 1915-ben), a 29. honvéd gyalogezred egy éves önkéntes szakaszvezetője, 1916 május 28.-i levele szerint a besszarábiai fronton van.

Fillinger Nándor (érettségizett 1908-ban), tart. hadnagy, bevonult a háború kitörésekor. Volt a szerb, a galiciai s németországi orosz fronton.

Fodor Ignác (érettségizett 1913-ban), mint a 30. honvéd gy. e. hadapródjelöltje 1916 februárban az északi harctérre ment.

Foveaux Henrik (iskolánk növendéke 1904—8-ban), a 29-ik honvéd gyalogezred főhadnagya, előbb a szerb harctéren volt, ahol megsebesült, most az orosz harctéren van. A nagy ezüst vitézségi érem tulajdonosa.

Freud Sándor (érettségit tett 1912-ben), a 43. közös gyalogezred hadnagya, 1915 március óta harctéren van. Részt vett a gorlicei áttörésben és Luck elfoglalásánál, azután az olasz harctérre került. Az ellenség előtt tanusított bátor magatartásáért legfelsőbb elismerésben részesült 1915 dec. 11.-én.

Friedl István, mint VI. oszt. tanuló önként állt be 1914-ben katonának. Mint a 2. bosnyákezred hadapródjelöltje ment 1915-ben az északi harctérre, ahol nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki, mert 48 oroszt fogott el. 1915 szeptember óta nincs róla hír.

Friedländer Károly, magyar államvasúti mérnök (érettségi vizsgálatot tett 1902-ben), az orosz-lengyelországi harctéren mint szekerész főhadnagy teljesít szolgálatot.

Frint Sándor (iskolánk növendéke 1908—12-ben), mint 32-es gyalogezredbeli, a háború elején Szerbiában, Orosz-Lengyelországban és Galiciában hat hónapig volt; 1915 januárban Petrikaunál megsebesült.

Fritsch Emil, légszesz és vízvezetéki vállalkozó (1886—1890-ben az intézet növendéke volt), 1915 december óta az orosz fronton küzd, mint a 32-ik gyalogezred önkéntese.

Fröhlich Árpád (érettségi vizsgálatot tett 1914-ben), mint a 22-ik honvéd gyalogezred tart. hadapródja az északi harctéren 1915 október óta küzd. Jelenleg orosz fogságban van.

Gaizler Béla (érettségizett 1914-ben), mint a 4-ik tábori tarackezred hadapródja 1916 februárban az északi harctérre ment, ahol a nagy ezüst vitézségi érmet kapta.

Gáll Henrik (érettségizett 1914-ben), mint a 24-ik honvéd gyalogezred hadapródja, 1916 januárban ment a bukovinai harctérre. Részt vett a rarance-toporutzi harcokban, ahol hősies magatartásáért elsőosztályú vitézségi érmet kapott. Ugyanott megsebesült 1916 márciusban.

Gárdos (Goldmann) Béla (érettségit tett 1905-ben), északi harctéren küzd.

Gáspár Jenő, országos ugró-bajnok (érettségi vizsgálatot tett 1914-ben), mint a 4. honvédgyalogezred zászlósa az északi harctéren küzdött, ahol megsebesült. Most az olasz harctéren van.

Gebauer Vilmos (érettségit tett 1909-ben), megsebesült az északi harctéren. Fölépülve, megint az északi harctérre ment.

Gőőz József (érettségizett 1909-ben) mint tartalékos honvéd-tüzérzászlós jutott Przemysl várába, ahol hadnaggyá lépett elő. Przemysl második körülzárása után orosz fogságba került.

Greibel Antal (érettségizett 1915-ben), a 4-ik hegyi tüzérezred hadapródja. Részt vett a 2-ik szerbiai offenzivában, ahol vitézségéért német vaskeresztet kapott. Megsebesült 1915 novemberben.

Gulden Rezső (érettségit tett 1897-ben), a déli harctéren küzdött.

Dr. Győri (Raab) Ernő, orvos (érettségit tett 1905-ben), az északi harctéren küzd.

Hajdú Károly (Intézetünk növendéke 1903—11-ig), a 7-ik honvédgyalogezred tart. zászlósa 1915 januárban résztvett a kárpáti harcokban, honnan súlyos betegséggel került haza. Másodszor 1915 novemberben résztvett az oroszok offenzivájának feltartóztatásában; jelenleg is harctéren küzd.

Heffner Gyula (érettségit tett 1912-ben), mint tart. pionnér-hadnagy az orosz harctéren van.

Hegedüs Péter, az I. honvédgyalogezred tart. hadnagya (a VIII. o. 1916-ban végezte), a háború kezdetekor önként jelentkezett s azóta a harctéren van. Az északi harctéren tanusított vitézségéért másodosztályú ezüst vitézségi érmet kapott, ahol meg is sebesült. Jelenleg az olasz harctéren küzd mint géppuska-osztag-parancsnok.

Hellebronth Antal, cs. és kir. kamarás, honvédtüzér ezredes, a 40. honvédtüzér dandár parancsnoka, a hadiékítményes Lipót-rend és a hadidiszítményes III. oszt várkorona-rend lovagja, Az északi harctéren küzd.

Hiesz Géza (érettségit tett 1914-ben), a 4. hegyi tüzérezred hadapródja; volt az orosz és olasz harctéren.

Hirsch Károly (érettségit tett 1910-ben), mint a 23. gyalogezred hadnagya az orosz harctéren van.

Hirsch Lajos (érettségit tett 1911-ben), déli harctéren sebesült meg, most az északin van.

Hlavacsek József (az V osztályt végezte 1915-ben), mint az I. honvédgyalogezred önkéntes tizedese 1915 novemberben az olasz harctérre ment.

Hochholtzer Rezső (a VIII. osztályt végezte 1916-ban), a 21-ik honvédgyalogezred hadapródjelöltje. Az északi harctérre 1916 májusban ment.

Horchler Henrik (érettségizett 1914-ben), a 31. tábori tüzérezred zászlósa. Az északi harctérre ment 1916 februárban.

Horváth Gyula (érettségit tett 1915-ben), a 31. tábori ágyúsezred hadapródjelöltje, 1916 februárban az északi harctérre ment.

Huber Árpád, énektanár (érettségit tett 1901-ben), északi harctéren sebesült meg.

Huber István, képzőművészeti akademiai növendék (érettségit tett 1911-ben), tart. hadnagy, a déli, később az északi harctéren volt; megsebesült.

Huszka László, tartalékos hadnagy az 1. honvédgyalogezredben (érettségi vizsgálatot tett 1913-ban), mindjárt a háború elején Galiciába jutott és három hónapig egyhuzamban a harctéren volt. A Nove-Miasto környékén levő erdőségekben vívott nehéz ütközetek után azonban eszméletlen állapotban került kórházba. Nehány hónapig tartott betegség után 1915 május elején az olasz harctérre ment. A kis és nagy vitézségi érem tulajdonosa.

Jáhl Nándor, számvizsgáló (érettségi vizsgálatot tett 1900-ban), a háború kezdete óta mint tartalékos hadnagy a 3. vártüzér ezredhez Przemyslbe való szolgálattételre vonult be. Az utolsó hírt róla szülei 1915 január 30.-án írt és repülőpostával szállított tábori-postai levelezőlap útján kapták.

Dr. Jánosi László, törvényszéki jegyző (érettségi vizsgálatot tett 1903-ban), a háború kezdete óta Hindenburg fővezérlete alatt álló osztrák-magyar hadseregbe beosztva harcolt; megsebesült. 1915-ben a hadi ékítményes harmadosztályú érdemkereszttel tüntették ki.

Jilek Antal (érettségit tett 1915-ben), az 1. honvédgyalogezred önkéntes tizedese; 1913 szeptember havában az olasz harctérre került, ahol megsebesült. Jelenleg újból az olasz harctéren van.

Jilek Gyula, a 23. gyalogezred hadapródja, 1914 szeptemberben az orosz harctérre ment, ahol 1915 márciusában sebesülten orosz fogságba esett.

Kálmán Béla (érettségit tett 1905-ben), a déli harctéren volt.

Dr. Kálmán Lőrinc ügyvédjelölt (érettségi vizsgálatot tett 1910-ben), a 12. hegyitüzérezred tart. hadnagya, a háború kezdetén mint egyéves önkéntes vonult be. Résztvett 1915-ben a Stripamenti áttörésben és a szerbiai offenzivában. Jelenleg az északi harctéren van a Russ-különítményhez tartozó Russ-ütegnél.

Keresztes Ákos (érettségizett 1904-ben), huszárfőhadnagy, az északi harctéren küzd, vitézségéért a vaskereszttel tüntették ki.

Keresztes Artur (érettségizett 1897-ben) honvédhuszár százados hősies magatartásáért vitézségi aranyérmet és vaskeresztet kapott. Kezdettől fogva a harctéren küzd.

Keresztes (Wrabel) Henrik, (érettségit tett 1905-ben), az északi harctéren küzd.

Kertész Árpád (érettségizett 1915-ben), mint a 24-ik vadászezred hadapródjelöltje 1916 februárban a déli harctérre ment.

Kirchmayer Károly (érettségit tett 1914-ben), mint az 5-ik honvédtüzérezred apródja 1915 november óta az északi harctéren van.

Koffler Béla (érettségi vizsgálatot tett 1906-ban), a dunai flottilánál az „Andor" aknakereső hajó parancsnoka 1915 márciusában kitüntették az arany érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján.

Kollár Kálmán (érettségizett 1914-ben), a 20-ik honvéd tábori tarackezred hadapródja, 1916 februárban az olasz harctérre ment.

Komlós Andor (érettségit tett 1909-ben), a 23. gyalogezred tart. hadnagya, az északi harctéren van.

Kondér Mihály fővárosi gázgyári mérnök (érettségi vizsgálatot 1906-ban tett), 1914 júliusában mint hdpr. j. őrmester vonult be, majd 1915 március 1-én hadnaggyá lépett elő az 5-ik honvéd lovashadosztály távíró-osztagában.

Korbuly János, mérnök (érettségit tett 1911-ben), a 38-ik gyalogezred tart. hadnagya, megsebesült 1914 szeptemberben Szurcsinnál, Szerbiában. Vitézségéért a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki, és soron kívül léptették elő hadnaggyá.

Körmendy Károly, okl. mérnök (érettségit tett 1909-ben). északi harctéren küzd.

Kósa Dezső, a 12. gyalogezred zászlósa, az északi harctéren küzd.

Kovachich Károly, az 1. honvédgyalogezred hadapródja (érettségizett 1914.), 1915 szeptember havában az olasz harctérre ment, ahol fogságba esett. Jelenleg Orvicto-ban van.

Kovács György, D. Cs. T. hajóstiszt (érettségizett 1913-ban), a dunai hadiflottában szolgál.

Kőszegi Béla, délivasuti hivatalnok, mint hadnagy küzdött a déli herctéren, most megsebesült.

Kövesdy Géza, rajztanár és festőművész (érettségi vizsgálatot tett 1905-ben), a 25-ik gyalogezred tart. hadnagya. A montenegrói harctéren megbetegedve 1914-ben szabadságolták. 1916 óta az északi harctéren van.

Kraemer Imre, tart. hadnagy az 1. honvédgyalogezredben (érettségizett 1912-ben). Mozgósításkor vonult be és harctérre ment 1914 augusztus közepén. Részt vett a galiciai harcokban, két izben súlyos betegen, egyszer sebesülten jött haza; megkapta a kis ezüst vitézségi érmet.

Krizanec Károly (a VII. osztályt 1915-ben végezte), hadapródjelölt a 135. honvédgyalogezredben; 1916 januárban az északi harctérre ment.

Kronstein János, mérnök (érettségit tett 1909-ben), a 4-ik árkászzászlóalj hadapródja, az északi harctéren van.

Landesz Gyula (érettségizett 1910-ben), a 31. tábori tüzérezred hadnagya; harctérre ment 1915 márciusban. Jelenleg az északi harctéren küzd és hadtestparancsnoksági dicséretet kapott.

Langer Frigyes (érettségit tett 1915-ben), az 52. gyalogezred hadapródja, a Strypa-frontról írt f. é. ápilisban.

Lindenbach Béla, hadapródjelölt, orosz fogságba jutott.

Máder László (érettségizett 1914-ben), a 12-ik hegyitüzérezredben önkéntes káplár, 1916 februárban harctérre ment.

Méri István (a VI. osztályt mint magántanuló 1915-ben végezte), a repülőgépelhárítóüteg 8. osztályánál az északi harctéren küzd.

Molnár László (a VIII. osztályt végezte 1916-ben), a 9. honvédgyalogezred hadapródja, 1915 decembere óta az északi harctéren küzd.

Moser Károly (érettségit tett 1903-ban), a háború kezdete óta az északi harctéren küzd.

Möller Károly (érettségizett 1912-ben), a 41. tábori ágyúsezred tart. hadnagya a déli harctérre került 1915 február 21.-én, mint telefonosztag-parancsnok. Az arany érdemkereszt tulajdonosa.

Mottl Gyula (érettségit tett 1909-ben), a 35. nehéz tábori ágyús-ezred hadapródja, három hónapig az északi harctéren volt.

Mudry Mihály (érettségit tett 1912-ben), a 4. árkászzászlóalj hadapródja, előbb az északi harctéren volt, most a déli harctéren küzd.

Nemes Lajos, okl. mérnök (érettségit tett 1909-ben), az északi harctéren küzd.

Neubrand Ferenc (érettségit tett 1901-ben), a Kárpátokban harcolt, majd kórházba feküdt.

Neumann Béla 1914 november havában, mint az 1. sz. honvédgyalogezred önkéntese a galiciai harctérre ment, ott

decemberben járőrszolgálat közben vállán keresztüllövetett. Jelenleg újból a harctéren van.

Oderszky Ferenc, fővárosi tisztviselő (érettségit tett 1904-ben), mint főhadnagy-századparancsnok a 29. honvédgyalogezredben a mozgósítás óta a déli harctéren teljesített szolgálatot. Nyolc nagy és számtalan kisebb ütközetben vett részt.

Perczel Attila (érettségizett 1903-ban), az északi harctéren van.

Pfeiffer István, tartalékos főhadnagy a 23. honvédgyalogezrednél, először 1914 augusztusban került a harctérre és augusztus 30.-án Halicsnál a lábát átlőtték. Másodszor november elején szintén a kárpátokba került és két hónapi harctéri tartózkodás után vérhasba esett. Harmadszor ugyancsak a Kárpátokba 1915 február elején indult.

Pongrácz György (érettségit tett 1913-ban), a 7. trainosztag hadapródja, 1915 augusztus óta az északi harctéren van.

Prokesch Antal (érettségit tett 1909-ben), a 23. gyalogezred tart. hadnagya az északi harctéren van.

Quittner Tivadar (érettségit tett 1912-ben), a 12. tábori tarackezred hadnagya; az északi harctéren volt, ahol kis ezüst vitézségi érmet kapott.

Rajki István (érettségizett 1913-ban), az északi harctéren volt.

Ranzenberger Jenő (érettségizett 1904-ben), cs. és kir. vezérkari százados. Háború kezdetén a harctérre ment s a przemysl-i vezérkarhoz osztatott be. A bezárt várban az összes harcokban részt vett. A vár átadása előtt őt küldte Kuzmanek táborszernagy repülőgépén a főhadiszállásra jelentést tenni és új parancsokat hozni. A vár átadásakor ő is fogságba esett. Vitézségeért harmadosztályú katonai érdemkeresztet kapott.

Répássy Lajos (érettségizett 1914-ben), a 18. honvédgyalogezred tart. zászlósa, 1915 decemberében a harctérre ment és részt vett az 1916 januári galiciai harcokban.

Reiber Ervin (érettségit tett 1909-ben), a 3. honvédhuszárezred főhadnagya, a háború kitörése óta az északi harctéren van. Vitézségeért Signum Laudis-t és 3-ad osztályú érdemkeresztet kapott.

Reisinger Károly (érettségizett 1915-ben, a 14. gyalogezred tart. hadapródja, 1916 május havában az olasz harctérről írt.

Rosenberg Géza (érettségit tett 1913-ban), a 76. gyalogezred tart. hadnagya. A háború kezdetekor az orosz harctérre került; onnan Szerbiába, ahol Valjevo bevételénél súlyos láblövést kapott. Fölépülése után az olasz harctérre került, ahol 1915 júliusban fogságba jutott. Jelenlegi tartózkodási helye: Forte-Spirone (Genua mellett.)

Rothauszky József (érettségizett 1915-ben), zászlós a 30. honvédgyalogezredben; 1916 februárban az északi harctérre ment, ahol vitézségi éremmel tüntették ki.

Röper Alajos (iskolánk növendéke 1897—1905-ben), mint a 32. gyalogezred káplárja orosz fogságba jutott.

Rudvig Gyula (a VI. osztályt 1911-ben végezte), a 306. honvédgyalogezred hadapródja, 1916. januárban a bukovinai harctérre ment. Részt vett a toporuci és dobronuci ütközetekben s az utóbbiban gránát-légnyomástól sebesült meg.

Sasse Béla (érettségit tett 1901-ben), súlyosan megsebesült.

Schäffer József, posta- és táv. tiszt, tart. hadnagy (érettségit tett 1905-ben), az északi harctéren küzd.

Schankál Antal (érettségit tett 1901-ben), súlyosan megsebesült a déli harctéren.

Schartner Ágoston százados a 26. honvédgyalogezrednél, (1893—7. években iskolánk tanítványa), eddig kétszer sebesült meg súlyosan és most ismét, harmadszor van a harctéren. Az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartásáért a hadi ékítményes III. oszt. katonai érdemkereszttel tüntették ki.

Schlesinger Roland, gépészmérnök-hallgató (érettségi vizsgálatot tett 1910-ben), a mozgósítás elején bevonult a 10. tarackezredhez Przemyslbe, onnan a budapesti vonatosztályhoz, majd a 9. hegyi élelmezési oszlophoz Tuzlába, később Valjevóba tették át; most zászlós.

Schmidt Gusztáv trainhadapród, (intézetünk növendéke 1906—10-ig), előbb a déli, majd az északi harctérre került.

Schober János (érettségizett 1914-ben), a 24. hegyi tüzérezred hadapródja, Albániában van.

Schulhof Ödön (érettségizett 1913-ban), mint a 32. gyalogezred hadapródja, az orosz harctéren van.

Schwach Richárd (1896—1900-iki tanévekben volt iskolánk növendéke), jelenleg káplár a mostari drótnélküli táviróállomásnál. A tűzkeresztségen az 1914 augusztusi rohamokban, O Felsége születés-napján esett át.

Dr. Schweickhart Hermann, orvos (érettségit tett 1909-ben), a Kluck vezetése alatt álló seregben francia harctéren volt. A II-od osztályú vaskereszttel tüntették ki.

Dr. Schweickhart Ottó, okl. mérnök (érettségit tett 1909-ben), eleinte a francia, majd az orosz harctéren volt; itt megsebesült; mint rokkantat egy évre szabadságolták. A II. osztályú vaskereszt tulajdonosa.

Sebők Győző (érettségizett 1913-ban), hadapródjelölt a 30-ik honv.-gyalogezredben, 1915 novemberben az északi harctérre ment.

Seitz Kázmér (érettségizett 1915-ben), mint a 32. gyalogezred hadapródja az orosz harctéren van.

Sevcsik István (a VIII. osztályt végezte 1913-ban) a 307. honvédgyalogezred hadnagya, 1915 júniusa óta az orosz harctéren küzd. Két kitüntetés tulajdonosa.

Seibriger Emil (a VIII. osztályból 1915-ben magánvizsgálatot tett.) Mint trainhadapród 1915 októberben a balkáni harctérre került és kiváló szolgálataiért dicsérő elismerést kapott.

Skoda Kamilló (érettségizett 1912-ben) hadnagy, a III-ad osztályú katonai érdemkereszt tulajdonosa.

Soltész István (érettségizett 1915-ben), hadapródjelölt a 17. tábori ágyús-ezredben. 1916 április havában az olasz harctérre ment.

Som Imre (a VIII. osztályt végezte 1915-ben), hadapródjelölt az 52. gyalogezredben, 1915 március óta az olasz harctéren van.

Steinhausz Gyula (érettségizett 1910-ben) és *Steinhausz Tibor* (érettségizett 1914-ben). Mind a ketten a 6. vártüzérezred tart. hadapródjelöltjei, 1916. júniusban a harctérre mentek.

Szabó Pál (érettségizett 1913-ban), tart. hadapródjelölt a 9. tizenöt centiméteres ágyúütegnél, az isonzói fronton van.

Száraz Béla a 19. gyalogezred főhadnagya, az orosz harctéren kétszer megsebesült. Megsebesülve jutott orosz fogságba. A Signum Laudis tulajdonosa.

Száraz István, okl. mérnök (érettségizett 1909-ben), a szerb harctéren küzdött.

Szentgyörgyi László (érettségizett 1903-ban), honvédtüzér főhadnagy, az északi harctéren küzd. Számos kitüntetése van.

Szidanits Géza, D. G. H. T. hajós-tisztje (érettségizett 1912-ben), a 44-ik gyalogezred zászlósa, 1915 márciustól kezdve a kárpáti téli hadjáratban küzdött; 3-szor megsebesült.

Szőts András, a Nemzeti Szinház tagja, tart. hadnagy, (érettségit tett 1901-ben), a déli harctéren mérgezés folytán megbetegedett.

Szügyi Kálmán (érettségit tett 1904-ben), megsebesült a déli harctéren.

Szűcs Béla (érettségizett 1909-ben), az 1. honvédgyalogezred tart. hadnagya, a háború kezdete óta a harctéren van. Az olasz fronton több ízben kitüntette magát: az I. és II-od osztályú ezüst vitézségi érem tulajdonosa.

Szűts István (érettségizett 1912-ben), az 5. hegyi tarackezred tart. hadapródja, részt vett az első szerb offenzivában, Przemysl visszavételénél s az isonzói fronton. 3-szor sebesült meg: megkapta az I. oszt. ezüst vitézségi érmet.

Szüts Pál (érettségizett 1913-ban) a 15-ös tarackosztály hadapródjelöltje. 1916. június óta a déli harctéren küzd.

Tánczos Béla a háború elején a VII. osztályból, mint önkéntes belépett a lengyel légióba, súlyosan megsebesült és gyógyulása közben (1915 június) letette sikerrel a VII. osztályról a vizsgálatot; azután belépett az 1. honvédgyalogezredbe, de csakhamar orosz fogságba jutott. Jelenleg Kotelnitschben (Wjalka-kormányzóság) van.

Tomasoff Marcel (érettségizett 1912-ben), egyéves önkéntes káplár a 38. gyalogezredben. Az orosz harctéren megsebesült.

Turcsán Ernő (érettségizett 1913-ban), a 14. honvédgyalogezred tart. hadnagya. Harctérre ment 1914 decemberben. Részt vett az orosz-lengyelországi és kárpáti harcokban. Másodszor a harctéren 1915 május és júniusban volt. Harmad ízben a beszarábiai frontra ment 1915 decemberében. Kétszer megsebesült: a nagy ezüst vitézségi érem tulajdonosa.

Ujváry Imre, (érettségi vizsgálatot tett 1911-ben), harcba indult a mozgósítás kezdetén. Szerbiában, majd Galiciában harcolt, végre Orosz-Lengyelországban 1914 decemberben, mint a 23. gyalogezred tart. zászlósa orosz fogságba került.

Ulrich Dezső (érettségizett 1912-ben), a 3. boszniai gy.-ezred hadnagya. 1915 októberben megsebesült s azóta kórházban van.

Varga László (érettségizett 1914-ben), a 24-ik vadászezredben hadapródjelölt a déli harctérre ment.

Vértesi László (érettségizett 1916-ban), önkéntes az 54. honvédgyalogezredben. 1915 októberben került az északi harctérre, ahol megsebesült. Most újra ott van.

Vorsatz Lipót (érettségizett 1905-ben), az északi harctéren küzdött.

Weber Ede cs. és kir. tüzér-ezredes, számos kitüntetés tulajdonosa. (1875-ben végezte az akkor, legfelsőbb VI. osztályt.) A háború kitörése óta a harctéren van, jelenleg az olasz harctéren küzd.

Weisz Mór (érettségit tett 1904-ben) és *Weisz Rezső* (érettségit tett 1909-ben), az északi harctéren voltak.

Wieber Adorján altábornagy, aki 1872-ben végezte az akkori legfelsőbb VI. osztályt, a háború kezdete óta a harctéren küzd. A német császár által a vaskereszttel, Apostoli királyunk által a hadidíszítményes Lipót-rend lovagkeresztjével tüntettetett ki, továbbá számos más kitüntetés tulajdonosa. Jelenleg is a harctéren küzd.

Weisner Henrik (érettségizett 1908-ban), a 23. gyalogezred tart. hadnagya. Részt vett a szerbiai és galiciai harcokban; most beteg.

Witzelsberger Károly (érettségit tett 1907-ben), északon harcolt.

Zechmeister Zoltán (érettségizett 1909-ben), az 1. honvédgyalogezred tart. hagynagya. Az olasz harctéren volt. A III-od oszt. katonai érdemkereszt tulajdonosa.

***

E kimutatásban 179 volt tanítványunkról adhattunk értesítést, akik közül kitüntetést kapott 48 (26·8 %), még pedig 11 kétszerest és 4 hármat vagy többet.

XV.

Tájékoztatás a jövő tanévről.

Az 1916—1917-iki tanévre a tanulók fölvétele és beírása 1916 június 5., 17. és 19.-én és a Középisk. Rdts. 2. §-a szerint folytatólag f. é. szeptember 1., 2., 4. és 5.-én d. e. 9 órától 12 óráig történik (II. kerület, Toldy Ferenc-utca 9. szám alatt.) *Ezentúl egy hétig* csakis a késedelmöket szigorúan igazoló tanulókat veheti fel az igazgató. *A még később* vagy a tanév folyamán jelentkezők fölvételét az igazgatóság útján benyújtott folyamodványra a tankerületi főigazgató engedheti meg. (1894. évi 50.668 sz. miniszteri rendelet.)

Azoknak, akik a tanév *első hónapja után* lépnek be az intézetbe, az eddig végzett tananyagból vizsgálatot kell kiállaniok. (Középisk. Rdts. 2. §-a).

A reáliskola *első* osztályába csak oly növendékeket vehetünk fel, akik *életük kilencedik évét már betöltötték* és vagy arról, hogy a népiskola négy első osztályát jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak elő, vagy fölvételi vizsgálaton igazolják, hogy hasonló mérvű képzettséggel bírnak (1883 : XXX. t.-c. 19. §-a.) *A belépő tanuló köteles keresztlevelét, illetve születesi bizonyítványát és oltási, illetőleg újraoltási bizonyítványát bemutatni. Enélkül egy tanuló sem vehető fel.*

A többi osztályokba való fölvétel valamely reáliskolának a megelőző osztályról szóló oly bizonyítványa alapján történik, amelyben minden tantárgyból, nem számítva ide a szépírást és testgyakorlatot, legalább is *elégséges* osztályzat van bejegyezve. (1883 : XXX. t.-c. 11. §.)

Azok a tanulók, akik nyilvános gimnáziumból, vagy polgári iskolából a reáliskolába akarnak átlépni, kötelesek fölvételi vizsgálatot tenni. A fölvétel felett a tanári testület határoz. (1883 : XXX. t.-c. 12. §.)

Minden tanuló a fölvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg azok valamely külön megbizottja kiséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni (Középisk. Rdts. 12. §-a); *az 1889. évi 19.786. sz. miniszteri rendelet utasítja az igazgatót, hogy a fölvételnél a helybelieknek elsőbbséget adjon.*

Minden fölvételre jelentkező tanuló kivétel nélkül tartozik igazolni, hogy be van oltva és ha 12 éves vagy idősebb, hogy újraoltatott (1887 : XXII. t.-c. 4., 5. §-ai); *oly tanuló, aki az újra-*

oltásra kötelezett és azt igazolni nem tudja, csak ideiglenesen vehető fel.

A fölvételnél minden tanuló fizet 4 korona fölvételi díjat, 2 koronát az ifjúsági könyvtárnak gyarapítására és 4 koronát a szemléltető oktatás és rendkívüli tárgyak (gyorsírás, ének stb.) költségeire, tentapénzre stb. E díjak fizetése alól senki sem menthető fel.

A budapesti II kerületi állami főreáliskolában a *tandíj egy évre 60 korona*, amelyet négy egyenlő részletben, legkésőbb október 15.-ig, december 3.-ig, március 15.-ig és május 3.-ig a postatakarékpénztár útján kell lefizetni. Az a tanuló, aki a tandíjrészleteket a jelzett határidőig le nem fizeti, az intézet tanulóinak sorából töröltetik, tekintet nélkül a mulasztást előidéző körülményekre.

A tandíjrészletek fizetése a postatakarékpénztári „befizetési lapok" segélyével eszközlendő. A tanulók a befizetési lapot az intézetben jóval az esedékesség előtt kézhez kapják. A befizetési lapot tintával kell kitölteni és különös gond fordítandó arra, hogy *a tanuló neve és az általa látogatott osztály* olvashatóan legyen kiírva. A befizetési lap „szelvény" és „elismervény" elnevezésű részeit egymástól elválasztani nem szabad. Az elismervény a tanuló által megőrzendő és az igazgatónak vagy a tandíjkezelőnek felszólítására bemutatandó.

A postatakarékpénztári befizetést vagy a tanuló maga, vagy célszerűbben helyette a szülő (gyám) teljesíti a legközelebbi postahivatalnál.

Ha a tanuló a befizetési lapot a tandíj befizetése előtt elvesztette, helyette újat kérhet az intézeti igazgatótól.

A tandíjhátralék miatt kitiltott tanulónak az intézetbe újból való fölvételére nézve a késedelem okának tekintetbe vétele mellett saját hatáskörében az igazgató határoz, ha a tanuló a kitiltástól számított *egy hétnél* többet nem mulasztott. Egy héten túl terjedt ilynemű mulasztás esetén a fölvételre az engedélyt a késedelem alapos megokolása esetén a tankerületi főigazgató adja meg. Az igazgató elutasító határozata ellen a tankerületi főigazgatóhoz, ennek határozata ellen a nm. Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszterhez az illetők fölebbezéssel élhetnek.

A tandíj fizetése alól való fölmentést a tanári testület meghallgatása mellett az intézet igazgatója adja meg. (1895. évi 40.201. sz. miniszteri rendelet.)

A tandíj fizetése alól nem menthetők fel oly tanulók, akik nem képesek szegénységüket vagy legalább vagyontalanságukat igazolni; nem menthetők fel továbbá azok a tanulók sem, akik az előbbi tanév végén, illetőleg az első félévben az erkölcsi magaviseletéből „rossz" vagy „kevésbbé szabályszerű" érdemjegyet kaptak, vagy a felsőbb osztályba való föllépésnél irány-

adó tantárgyak valamelyikében „elégtelen“ előmenetelt tanusítottak; valamint azok sem, akiknek az említett tantárgyakból, habár nem is volt elégtelen érdemjegyök, de több volt az „elégséges“, mint „jeles“ és „jó“ érdemjegyök.

Oly szülők gyermekei, akik igazolják, hogy egyszerre három vagy több fiút gimnáziumban, reáliskolában, polgári iskolában, tudomány-egyetemen, műegyetemen, vagy hasonló intézetben taníttatnak, szegénységi bizonyítvány nélkül is folyamodhatnak a tandíj felének elengedéséért és a fél tandíj alól fel is menthetők, ha iskolai bizonyítványuk, illetőleg értesítőjük a fenti kellékeknek megfelel.

Tandíjmentességet írásban kell kérni, még pedig az intézet igazgatójához címzett és nála benyújtandó szabályszerű folyamodvány alakjában. A folyamodványhoz melléklendő szegénységi bizonyítvány, amelynek egy évnél nem szabad régibbnek lenni, továbbá az iskolai bizonyítvány, illetőleg első félévi értesítő.

Folyamodni minden tanévben kétszer lehet, szeptember 15.-ig és február 15.-ig; később érkező folyamodványok nem fogadhatók el. (1892. évi 53.534. sz. miniszt. rendelet.)

A tandíjmentesség élvezetét elvesztik a tanulók:

a) ha magántanulókká lesznek, mely esetben a mentességet ama félév elejétől vesztik el, amelynek folyamában az előadásokról elmaradtak;

b) ha valamely középiskolából bármi oknál fogva kizáratnak;

c) ha a tandíjmentes tanulónak, vagy azon személynek, aki őt eltartani köteles, vagyoni viszonyai kedvezőbbekké lesznek, mely esetben a mentességet a változás beálltát követő félévtől kezdve vesztik el;

d) ha az első félév, illetőleg a tanév végén az erkölcsi magaviseletből „rossz“ vagy „kevésbbé szabályszerű“ érdemjegyet kapnak, vagy az első félév, illetőleg a tanév végén a felsőbb osztályba való fellépésnél irányadó tantárgyak valamelyikében „elégtelen“ előmenetelt tanusítanak, nemkülönben ha az említett tantárgyakból több az „elégséges“, mint a „jeles“ és „jó“ érdemjegyük. Ez esetekben tandíjmentességüket a bizonyítványt, illetőleg értesítőt követő félévtől kezdve vesztik el.

A *c)* és *d)* pont alatt felsorolt esetekben az illető tanuló újból való fölmentésért csak akkor folyamodhatik és tandíjmentességben csak akkor részesíthető, ha ismét megfelel mindazon föltételeknek, amelyek alatt tandíjmentességért általában folyamodni lehet. (1895. évi 40.201. sz. miniszteri rendelet.)

Az egyes osztályokba csak 60 tanuló vehető föl. Ha e szám betelt, a fölvétel bezáratik. E miatt figyelmeztetjük a szülőket, *hogy a beírásra jókor jelentkezzenek.*

Tartalom:

Oldal

A mi háborúnk nemzeti és erkölcsi szempontból. Dr. Koczogh Andrástól 5
Régi tanítványok negyven éves találkozása ... 16
Cortez Artur alapitvány ... 24

I. Személyzet. Irodalmi működés ... 26
II. Tananyag. Írásbeli dolgozatok ... 31
III. Rendkívüli tantárgyak ... 33
IV. Szertárak ... 34
V. Jelentés a testi nevelésről ... 42
VI. Jelentés a „Révai Önképzőkör" 1915—16. tanévi működéséről 46
VII. Jelentés az „Ifjúsági Gyorsírókör" 1915—16. tanévi működéséről 48
VIII. A tanulók segélyezése ... 49
IX. Érdemsorozat ... 52
X. Statisztikai kimutatás ... 77
XI. Jelentés az érettségi vizsgálatokról ... 85
XII. Iskolánk és a háború ... 89
XIII. További adatok az intézet 1915—6. tanévi történetéhez ... 97
XIV. Egykori tanítványaink a harctéren ... 102
XV. Tájékoztatás a jövő tanévről ... 118